

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

SKUPINSKO MAGISTRSKO DELO

VPLIV EPIDEMIJE COVID-19 NA DAVČNE IN SODNE IZVRŠBE

Ljubljana, marec 2022

SERGEJA HORVAT,
KRISTINA VUČKOVEČKI

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Sergeja Horvat, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Vpliv epidemije COVID-19 na davčne in sodne izvršbe, pripravljene v sodelovanju s svetovalko doc. dr. Ano Čertanec

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Kristina Vučkovečki, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Vpliv epidemije COVID-19 na davčne in sodne izvršbe, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko doc. dr. Ano Čertanec

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 PLAČILNA NEDISCIPLINA	3
1.1 Splošno o plačilni nedisciplini	3
1.1.1 Vzroki plačilne nedisciplin	4
1.1.2 Plačilna nedisciplina na davčnem področju.....	5
1.1.3 Reševanje problematike plačilne nedisciplin	6
1.1.4 Plačilna nedisciplina v Republiki Sloveniji	7
1.2 Opredelitev izvršbe	10
2 DAVČNA IZVRŠBA	11
2.1 Splošno o davčni izvršbi.....	11
2.2 Načela davčne izvršbe	13
2.3 Izvršilni naslovi v davčni izvršbi.....	14
2.4 Izvzetja in omejitve davčnih izvršb	15
2.5 Oblike davčne izvršbe	16
2.6 Pravna sredstva v postopku davčne izvršbe	20
2.7 Stroški davčne izvršbe	21
2.8 Zastoji v postopku davčne izvršbe.....	21
3 SODNA IZVRŠBA	23
3.1 Splošno o sodni izvršbi.....	23
3.2 Načela sodne izvršbe	25
3.3 Podlaga za začetek izvršilnega postopka.....	27
3.3.1 Izvršilni naslov.....	28
3.3.2 Verodostojna listina	28
3.4 Prejemki, ki so izvzeti iz izvršbe ali je izvršba na njih omejena.....	30
3.5 Izvršilna sredstva	30
3.6 Pravna sredstva v postopku sodne izvršbe	32
3.7 Izvršilni stroški	33
3.8 Zastoji v postopku sodne izvršbe	34
4 PRIMERJAVA MED DAVČNO IN SODNO IZVRŠBO.....	37

5	EPIDEMIJA COVID-19 TER NJEN VPLIV NA IZVRŠILNE POSTOPKE	43
5.1	Opredelitev epidemije COVID-19	43
5.2	Interventna zakonodaja za omilitev posledic epidemije COVID-19 na področju izvršbe	44
5.2.1	Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ)	45
5.2.2	Zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP)	46
5.2.3	Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP)	47
5.2.4	Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUPOPVE)	50
5.3	Položaj upnika v času interventnih ukrepov	53
6	EMPIRIČNA RAZISKAVA	55
6.1	Namen, cilj in hipoteze	55
6.2	Metodologija	57
6.3	Prikaz analiziranega obdobja	58
6.4	Analiza podatkov davčnih izvršb	59
6.4.1	Splošni prikaz rezultatov empirične raziskave	59
6.4.2	Prikaz preverjanja raziskovalnih hipotez	64
6.4.3	Prikaz korelacij med spremenljivkami	67
6.4.4	Prikaz analize linearnega trenda za spremenljivke	73
6.5	Analiza podatkov sodnih izvršb	78
6.5.1	Splošni prikaz rezultatov empirične raziskave	79
6.5.2	Prikaz preverjanja raziskovalnih hipotez	85
6.5.3	Prikaz korelacij med spremenljivkami	88
6.5.4	Prikaz analize linearnega trenda za spremenljivke	94
	SKLEP	99
	LITERATURA IN VIRI	104
	PRILOGE	109

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primerjava med davčno in sodno izvršbo	38
Tabela 2: Razlike med davčno in sodno izvršbo glede izvzetij in omejitev	40
Tabela 3: Razlike med davčno in sodno izvršbo pri izvršbi na premoženje	42
Tabela 4: Prikaz rezultatov opisne statistike o izdanih sklepih	59
Tabela 5: Prikaz rezultatov opisne statistike terjanega dolga (v EUR)	61
Tabela 6: Prikaz rezultatov opisne statistike plačil (v EUR)	63
Tabela 7: Preverjanje hipoteze o razlikah med številom izdanih sklepov o davčni izvršbi glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov	65
Tabela 8: Preverjanje hipoteze o razlikah med zneskom terjanega dolga po sklepih o davčni izvršbi glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov	66
Tabela 9: Preverjanje hipoteze o razlikah med zneskom plačil po sklepih o davčni izvršbi glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov	67
Tabela 10: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo (celotno raziskovalno obdobje).....	68
Tabela 11: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo (obdobje pred COVID-19)	69
Tabela 12: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo, za obdobje med COVID-19	70
Tabela 13: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo za obdobje z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	71
Tabela 14: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo za obdobje brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov	72
Tabela 15: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko izdani sklepi za obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov	75
Tabela 16: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko terjane dolga (obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov).....	76
Tabela 17: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko plačila za obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov	78
Tabela 18: Prikaz rezultatov opisne statistike prejetih predlogov	80
Tabela 19: Prikaz rezultatov opisne statistike sredstev izvršbe	81
Tabela 20: Prikaz rezultatov opisne statistike povprečnega časa reševanja (v mesecih)	83
Tabela 21: Preverjanje hipoteze o razlikah med številom prejetih predlogov sodne izvršbe glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov	86
Tabela 22: Preverjanje hipoteze o razlikah med številom sredstev sodnih izvršb glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov	87
Tabela 23: Preverjanje hipoteze o povprečnem času reševanja sodno izvršilnih postopkov glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov	88

Tabela 24: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (celotno raziskovalno obdobje).....	89
Tabela 25: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (obdobje pred COVID-19).....	90
Tabela 26: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (obdobje med COVID-19).....	91
Tabela 27: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (obdobje z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov).....	92
Tabela 28: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (obdobje brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov)	93
Tabela 29: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko prejeti predlogi (obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov)	95
Tabela 30: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko sredstev izvršbe (obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov)	97
Tabela 31: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko povprečni čas reševanja (obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov)	99

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz števila izdanih sklepov po mesecih (linearni trend)	74
Slika 2: Prikaz terjanega dolga po mesecih (linearni trend).....	76
Slika 3: Prikaz plačil po mesecih (linearni trend)	77
Slika 4: Prikaz števila prejetih predlogov po mesecih (linearni trend)	95
Slika 5: Prikaz števila sredstev izvršbe po mesecih (linearni trend).....	96
Slika 6: Prikaz povprečnega časa reševanja po mesecih (linearni trend).....	98

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Prikaz numeričnih podatkov za področje davčne izvršbe	1
Priloga 2: Prikaz numeričnih podatkov za področje sodne izvršbe	3

SEZNAM KRATIC

AJPES	Agencija za javnopravne evidence
BDP	Bruto domači proizvod
COVL	Centralni oddelek za verodostojno listino
EU	Evropska unija

FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
OZ	Obligacijski zakonik
PZDavP-2	Pravilnik o izvajanju Zakona o davčnem postopku
RS	Republika Slovenija
ZDavP-2	Zakon o davčnem postopku
ZEPEP	Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu
ZFU	Zakon o finančni upravi
ZIUJP	Zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju
ZIUPOPDVE	Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19
ZIUZEOP	Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo
ZIZ	Zakon o izvršbi in zavarovanju
ZPP	Zakon o pravnem postopku
ZPreZP-1	Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih
ZS	Zakon o sodiščih
ZST-1	Zakon o sodnih taksah
ZUP	Zakon o splošnem upravnem postopku
ZVOP-1	Zakon o varstvu osebnih podatkov
ZZUSUDJZ	Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19)

UVOD

Neplačane terjatve oziroma dolgovi so pojem, s katerim se pravne in fizične osebe srečujejo v vsakdanjem življenju. V vsakem podjetju imajo terjatve velik pomen, saj je od njihovega obsega in višine odvisna plačilna sposobnost podjetja. Zamude strank s plačili predstavljajo za podjetnike veliko skrb, saj imajo neposreden vpliv na likvidnost podjetja. V praksi neplačevanje terjatev in zamujanje s plačili pojmujejo kot plačilno nedisciplino.

Kadar posameznik ali pravna oseba prostovoljno ne izpolni svojih obveznosti, je le-te potrebno izterjati. Institut, ki omogoča prisilno izterjavo zapadlih neplačanih terjatev, imenujemo izvršba. Gre za postopek, ki upniku omogoča, da preko državnih organov prisili dolžnika, da izpolni svoje zapadle obveznosti.

Za zagotavljanje plačilne discipline so tako potrebne ustrezne in učinkovite sankcije. Država lahko z različnimi zakonodajnimi mehanizmi in izvodi prisili dolžnika, da izpolni naložene dajatve. Glede na naravo obveznosti in interes ločimo davčno in sodno izvršbo.

Davčno izvršbo, pri kateri gre za javni interes, izvaja Finančna uprava Republike Slovenije. Izvršba se opravi v primeru, če dolžnik svoje davčne obveznosti ne izpolni v predpisanem roku. Sodno izvršbo za izterjavo civilnih obveznosti, kjer je interes zasebne narave, pa izvajajo sodišča Republike Slovenije. Cilj tega postopka je, da se dolžnika prisili, da izpolni svoje obveznosti do upnika. Izvršilni postopek se začne tako, da upnik na sodišče vloži predlog za izvršbo, o katerem nato odloči sodišče.

Običajen potek postopka izvršbe je omajala nepričakovana situacija epidemije COVID-19, ki je povzročila drastične spremembe po celem svetu, še posebej na področju gospodarstva. Decembra 2019 so na Kitajskem odkrili prve primere okužbe z novim virusom, ki se je zelo hitro razširil po vsem svetu. Epidemija COVID-19 potiska svet v globalno recesijo, kar posledično vpliva na upad svetovnega BDP-ja in povečevanje števila neplačnikov. Prav tako se predvideva, da se bo povečalo število insolventnih postopkov povsod po svetu (Bertoncelj, 2020, str. 12).

V Republiki Sloveniji je bila epidemija COVID-19 uradno razglašena 13. marca 2020. Z namenom omilitve posledic epidemije so bili v letu 2020 sprejeti številni interventni ukrepi, ki so med drugim vplivali tudi na izvajanje postopkov izvršbe. V času od 29. marca do 19. junija 2020 in od 31. decembra 2020 do 18. aprila 2021 je bilo na področju davčne izvršbe ustavljeno izdajanje sklepov o davčni izvršbi. Novi postopki izvršbe so se lahko začeli samo v nujnih zadevah. Vsi že začeti postopki davčne in sodne izvršbe so bili v prvem valu epidemije v obdobju od 11. aprila 2020 do 31. maja 2020 zadržani oziroma odloženi. V drugem valu epidemije so bili v času od 31. decembra 2020 do 18. aprila 2021 odloženi že začeti postopki sodne izvršbe zgolj še zoper fizične osebe. Že začeti postopki davčne izvršbe pa v drugem valu epidemije niso bili zadržani. V

navedenih obdobjih tako upniki niso imeli pravnega varstva za izterjavo svojih terjatev, kar jih je v primerjavi z dolžniki postavilo v precej neugodno situacijo.

Ker se trenutno soočamo z izzivi epidemije COVID-19, je namen magistrskega dela ugotoviti vpliv sprejetih interventnih ukrepov za omilitev posledic epidemije na položaj upnikov v izvršilnem postopku. Preveriti želiva, ali se je njihov položaj zaradi izjemno restriktivnih omejitev poslabšal v primerjavi z obdobjem pred epidemijo, ali je negativno vplival na samo poplačilo terjatev ter kakšne »alternative« so imeli upniki na voljo v času omejitvenih ukrepov. Magistrsko delo je namenjeno posameznikom, ki se dnevno ali morda prvič srečujejo z neplačilom terjatev ter se želijo seznaniti s postopkom davčne in sodne izvršbe ter z možnostmi izterjave v izredni situaciji, ko izvršba ni mogoča.

Temeljni cilj magistrskega dela je predstaviti spremembe na področju davčne in sodne izvršbe v času epidemije COVID-19. Pomožni cilji magistrskega dela so predvsem teoretično predstaviti vsebino in pomen davčne in sodne izvršbe ter prikazati podobnosti in razlike med obema izvršilnima sistemoma, teoretično opisati sprejete interventne ukrepe za omilitev posledic epidemije COVID-19, predvsem pa empirično raziskati in predstaviti vpliv interventnih ukrepov na postopke davčne in sodne izvršbe. Magistrsko delo je razdeljeno na teoretični in empirični del.

V teoretičnem delu najprej podajava kratko opredelitev plačilne nediscipline in izvršbe ter nadaljujeva z opisom glavnih značilnosti postopka davčne in sodne izvršbe. Pri tem se osredotočava na opisno metodo ter na podlagi preučitve strokovne literature, člankov in zakonodaje predstavljava ključne značilnosti posameznega postopka. S komparativno metodo primerjava značilnosti obeh izvršilnih postopkov ter z metodo kompilacije prikazujeva bistvene prednosti in slabosti posameznega postopka. V nadaljevanju povzemava zakonske predpise in interventne ukrepe, ki so bili sprejeti v letu 2020 z namenom omilitve posledic epidemije COVID-19 in so vplivali na izvršilne postopke.

V empiričnem delu preverjava, kako so sprejeti interventni ukrepi za omilitev epidemije COVID-19 vplivali na davčno in sodno izvršbo. Za področje davčne izvršbe ugotavljava, ali je v času trajanja omejitev vodenja izvršilnih postopkov prišlo do zmanjšanja števila izdanih sklepov, terjanega dolga in plačil. Za področje sodne izvršbe pa poskušava ugotoviti, ali so omenjene omejitve vplivale na število predlogov ter sredstev izvršb, predvsem pa, ali se je trajanje izvršilnih postopkov podaljšalo. S pomočjo deskriptivne metode in inferenčne statistike analizirava kvantitativne podatke s področja davčne in sodne izvršbe za obdobje pred (od januarja 2018 do marca 2020) in med epidemijo COVID-19 (od aprila 2020 do julija 2021). Na podlagi pridobljenih podatkov preverjava zastavljene hipoteze s pomočjo t-testa in domneve o enakosti aritmetičnih sredin v dveh časovnih obdobjih. V nadaljevanju z analizo korelacije prikazujeva medsebojno povezanost posameznih spremenljivk. Ob koncu raziskovalnega dela na podlagi izračuna linearne trenda in ugotovljenih zakonitosti še ocenjujeva nadaljnji razvoj posamezne spremenljivke. Magistrsko delo zaključujeva s sklepnimi ugotovitvami.

1 PLAČILNA NEDISCIPLINA

1.1 Splošno o plačilni nedisciplini

Plačilno nedisciplino lahko opredelimo kot nespoštovanje dogovorjenih zneskov, rokov ter načinov poravnavanja obveznosti. Njen razvoj je pospešen, če ima za to ugodne razmere, kot so manj učinkoviti in prepočasni sodni postopki, zakonska nedorečenost ali celo neprevidni upniki, ki se pri sklepanju poslov premalo zavarujejo in ne preverjajo plačilne sposobnosti poslovnih partnerjev (Mlinarič, 2000, str. 24, 27). Povečevanje plačilne nedisciplin negativno vpliva na likvidnost, konkurenčnost in gospodarski razvoj poslovnih subjektov, saj upniki zaradi zamud pri plačilih potrebujejo zunanje vire financiranja. V posamezni poslovni verigi lahko likvidnostne težave enega subjekta zelo hitro pomenijo težave tudi za druge subjekte znotraj verige (Kovač, 2011a, str. 7, 77).

Neporavnane terjatve ne povzročajo le dolgov, temveč tudi določene neprijetnosti, povezane z dodatnimi režijskimi stroški, kot so stroški telefonske izterjave, poštni stroški, stroški odvetnika itd. Podjetje, ki čaka na plačilo terjatev, lahko sčasoma postane nelikvidno ter se mora zadolževati, kar lahko vodi v situacijo, da popolnoma zdravo podjetje zaradi neporavnanih terjatev propade (Vodlan, 2010, str. 537).

Plačilno nedisciplino povzročajo in širijo dolžniki (Vodlan, 2010, str. 539; Mlinarič, 2000, str. 27 - 29):

- ki poslujejo neekonomično in sprejemajo obveznosti v večjem obsegu, kot so jih z razpoložljivimi finančnimi sredstvi sposobni poravnati, saj so njihovi prihodki manjši od odhodkov,
- ki poslujejo uspešno in imajo kljub temu likvidnostne težave zaradi zapadlih neplačanih terjatev,
- ki pri svojem poslovanju za pospeševanje prodaje nekritično uporabljajo odloge plačil,
- ki zaradi razmer na trgu in močne konkurence sklepajo posle tudi z nerednimi plačniki, saj drugih strank ni in
- katerih obveznosti niso previsoke, a jih kljub temu nočejo plačati.

Plačilna nedisciplina v večji meri prizadene mala in srednja podjetja, katerim povzroča trajne težave, saj njihov finančni položaj ni sposoben prenesti večjih obremenitev zaradi zamud pri plačilih oziroma celo izpadu le-teh (Gospodarska zbornica Slovenije, brez datuma). Svoj delež v teh podjetjih prispeva tudi slabša sestava virov financiranja, ki zajema le minimalni predpisan osnovni kapital, preostali del financiranja pa predstavlja dolžniški kapital. Takšna podjetja so kljub uspešnemu poslovanju bolj občutljiva na različna finančna nihanja, saj dolžniški kapital zahteva redno mesečno odplačevanje obveznosti, sama podjetja pa nimajo dovolj lastnega kapitala, da bi se lahko uspešno spopadala s plačilno nedisciplino in težavami, ki jih le-ta prinaša (Mlinarič, 2000, str. 32).

Da plačilna nedisciplina najbolj omejuje poslovanje malih in srednjih podjetij, izhaja tudi iz raziskave Banke Slovenije. V letu 2014 je kar 61% anketirancev iz slovenskih malih in srednjih podjetij menilo, da njihovo poslovanje zelo oziroma vsaj delno omejuje prav plačilna nedisciplina. Za razliko od malih in srednjih podjetij je za velika podjetja plačilna disciplina manj pomemben dejavnik, saj so izmed sedmih dejavnikov plačilno nedisciplino uvrstili na peto mesto. Na prvo mesto so postavili dostopnost do financiranja, katerim sledijo stroški proizvodnje in dela (Banka Slovenije, 2015, str. 1-3).

1.1.1 Vzroki plačilne nediscipline

Plačilna nedisciplina je rezultat delovanja številnih med seboj prepletenih vzrokov. Po navedbah Gospodarske zbornice Slovenije so temeljni vzroki za plačilno nedisciplino sledeči (Gospodarska zbornica Slovenije, brez datuma):

- pomanjkanje domačega in tujega denarja,
- kreditni krč, saj banke malim podjetjem predpisujejo nemogoče kreditne pogoje, ki jih je zelo težko izpolniti,
- neetičnost in nemoralnost neplačevanja ter izsiljevanja dolgih plačilnih rokov, ki jih malim podjetjem vsiljujejo ekonomsko močnejša podjetja,
- država in državna podjetja, ki so slabi plačniki,
- pri izboru državnih javnih naročil je poglavitno merilo najnižja cena,
- pogosto je država slab vodja projektov javnih naročil in investicij, saj ne ukrepa, ko podizvajalci za opravljeno delo niso plačani ter prihaja do zamud pri izvajanju projektov,
- dolgotrajni in dragi sodni postopki, ki si jih mala podjetja ne morejo privoščiti. Četudi se le-ti končajo uspešno, marsikatero malo podjetje medtem že preneha poslovati oziroma je poplačilo zapadlih terjatev minimalno,
- v širšem okolju plačila zaostajajo zaradi objektivnih in poslovnih razlogov,
- dosedanji ukrepi države za zmanjšanje plačilne nediscipline niso dovolj učinkoviti.

K plačilni nedisciplini prispeva tudi prepočasno delovanje sodišč. Postopki izterjave trajajo predolgo, predvsem zaradi ugovorov dolžnikov, katerih proces reševanja lahko traja tudi nekaj let. Hitri postopki in učinkovite izvršbe bi zagotovo spodbudili poslovne subjekte k hitrejšemu plačevanju obveznosti. Med razloge plačilne nediscipline uvrščamo tudi nespoštovanje pogodbenih obveznosti, saj marsikateri podjetnik pozablja, da prevzete obveznosti pomenijo obljubo, ki jo je potrebno izpolniti (Možina, 2011, str. 9).

Glede na navedeno lahko izpostavimo, da je najpogostejši vzrok plačilne nediscipline nelikvidnost in zadolženost poslovnih subjektov, ki niso sposobni poravnati svojih obveznosti. Dostikrat k plačilni nedisciplini prispevajo tudi upniki sami, saj v borbi za obstoj sklepajo posle s slabo likvidnimi poslovnimi partnerji ter se zanašajo na podjetniško solidarnost. Nespoštovanje pogodbenih rokov plačil se pogosto prenaša tudi med poslovne subjekte, ki bi svoje obveznosti lahko poravnali v krajših plačilnih rokih.

1.1.2 Plačilna nedisciplina na davčnem področju

Za financiranje delovanja države in drugih organov javnega sektorja vsako narodno gospodarstvo potrebuje določena finančna sredstva. Glavni vir teh sredstev so javnofinančni prihodki, ki jih predstavljajo davki, prispevki, takse, carine in druge dajatve. Za navedene vire javnofinančnih prihodkov se uporablja enoten izraz davki (Špes, 2002, str. 24). Država s pobranimi javnofinančnimi prihodki financira različne storitve in dejavnosti, s katerimi zadovoljuje javne potrebe, kot so zdravstvo, šolstvo, kultura, javna infrastruktura, skrb za starejše in brezposelne itd., zato so nujni za nemoteno delovanje države.

V sodobnem gospodarstvu opravljajo javne finance tri pglavitne funkcije. Prva izmed njih je alokacijska funkcija, s katero država zagotavlja zadovoljevanje človeških potreb, ki so v javnem interesu. Druga funkcija je razdelitvena funkcija, ki skrbi za prerazporejanje dohodka prebivalcev od premožnejših k manj premožnim. S tretjo, stabilizacijsko funkcijo, država z instrumenti fiskalne in monetarne politike uravnava določene makroekonomske cilje (nizka brezposelnost in inflacija, visoka gospodarska rast itd.) (Stanovnik, 2012, str. 1).

Javnofinančni prihodki so konsolidirani prihodki štirih blagajn javnih financ, in sicer blagajne: a) državnega proračuna, b) občinskih proračunov, c) Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in d) Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (Delakorda & Žemva, 2001, str. 6). V osnovi jih delimo na davčne in nedavčne prihodke. Davčni prihodki vsebujejo prihodke od davkov, prispevkov obeh blagajn socialne varnosti, medtem ko nedavčne prihodke predstavljajo prihodki različnih taks, pristojbin, denarnih kazni, sredstev od prodaje državnega premoženja itd. (Klun & Jovanović, 2020, str. 13). V Republiki Sloveniji (v nadaljevanju RS) se delež javnofinančnih prihodkov v bruto domačem proizvodu (v nadaljevanju BDP) giblje okrog 43%, pri čemer največji delež predstavljajo davčni prihodki (Delakorda & Žemva, 2001, str. 6). V letu 2019 je delež davčnih prihodkov v BDP znašal 37,4% (European Commission, 2021, str. 19).

Davki so obvezna dajatev, ki jih država na podlagi zakonov prisilno odvzame od realnega dohodka posameznika (Stanovnik, 2012, str. 31). So sredstvo, preko katerega država oziroma lokalna skupnost pridobi potrebne dohodke za pokrivanje javnih potreb. Plačani davki posamezniku ne nudijo neposrednega nadomestila, saj niso nadomestilo za storitve, ki jih država nudi državljanom (Pernek, Kostanjevec & Čampa, 2009, str. 43). Njihov osnovni namen je omogočiti zbiranje javnih prihodkov, ki služijo proizvodnji različnih javnih dobrin, saj gre za posredno plačevanje koristi, ki jih ima posameznik ali podjetje od javnega sektorja (Klun & Jovanović, 2020, str. 12). Davki poleg financiranja netržne proizvodnje koristijo državi tudi kot instrument ekonomske in socialne politike (Žibert, 2003, str. 34).

Davke plačujejo fizične in pravne osebe (t. i. davčni zavezanci) iz svojih dohodkov in premoženja. Temeljna obveznost davčnega zavezanca je izpolnitev davčne obveznosti v zakonsko predpisanem roku, ne glede na svoje druge obveznosti. Praviloma davčni zavezanec izpolni svojo davčno obveznost sam, lahko pa obveznost zanj izpolni tudi druga oseba.

V praksi se davki ločijo na posredne in neposredne odvisno od tega, kdo nosi breme davka. Pri neposrednih davkih je davčni zavezanec tisti, ki je dolžan poravnati davčno obveznost. Med tovrstne davke sodijo: dohodnina, davek od dohodka pravnih oseb, davek na dediščino in darila itd. Pri posrednih davkih (davek na dodano vrednost, carine, trošarine) je breme davka preneseno na nekoga drugega. Tako je npr. pri davku na dodano vrednost davčni zavezanec podjetje, breme davka pa nosi končni kupec (Stanovnik, 2012, str. 40). Slovenski davčni sistem temelji na posrednih davkih. Njihov delež je v letu 2019 znašal 13,8% BDP, delež neposrednih davkov pa 7,9% BDP (European Commission, 2021, str. 19).

Z odmero in pobiranjem davkov in drugih dajatev se v sodobnih državah ukvarjajo davčne uprave, pri čemer jim pomagajo tudi drugi organi javne uprave, banke in delodajalci. Posameznemu davčnemu zavezancu se njegova davčna obveznost odmeri s pravnim aktom, ki vsebuje dve sestavini: davčno osnovo ob upoštevanju morebitne davčne olajšave in uporabljeno davčno stopnjo. Fazi odmere sledi faza plačila, v kateri se pobere davek. V kolikor davčni zavezanec plačila ne izvrši, se le-ta prisilno izterja (Žibert, 2003, str. 81, 82).

V RS je za odmero, obračunavanje, nadzor in izterjavo davkov in drugih obveznih dajatev, pristojna Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS), ki si nenehno prizadeva, da bi čim večji delež davčnih zavezancev prostovoljno in pravočasno poravnal svoje obveznosti. Eden izmed prednostnih dolgoročnih ciljev FURS je prav krepitev kulture prostovoljnega izpolnjevanja zakonsko predpisanih obveznosti. V ta namen FURS izvaja vrsto ukrepov na različnih področjih svojega delovanja, kot npr. ustno in pisno informiranje zavezancev, posodabljanje spletnih strani z aktualnimi informacijami, medijske objave, poenostavitev plačevanja obveznosti, opismenjevanje mladih itd. (FURS, 2021a, str. 98).

1.1.3 Reševanje problematike plačilne nediscipline

Dejstva kažejo, da je plačilna nedisciplina velik problem tako slovenskega, kot tudi širšega poslovnega okolja, zato so zelo pomembni ustrezni preventivni ukrepi, s katerimi se lahko poslovni subjekti izognejo morebitnim plačilnim težavam (Vodlan, 2010, str. 540). V izogib plačilni nedisciplini se lahko poslužujejo različnih instrumentov, da sploh ne pride do dolžniško-upniškega razmerja. Še preden vstopijo v poslovni odnos morajo nameniti določeno pozornost zavarovanju svojega interesa ter preveriti portfelj kupca, njegove bonitetne ocene in poskrbeti za ustrezno zavarovanje terjatev z različnimi

finančnimi instrumenti (menica, izvršnica itd.). Upniki morajo proti dolžnikom tudi zelo hitro ukrepati, saj obstaja večja verjetnost za poravnavo terjatev v prvih mesecih po zapadlosti kot pa kasneje.

Plačilna nedisciplina ni težava le določenih posameznikov oziroma podjetij, temveč predstavlja sistemski problem, ki ga je potrebno reševati celovito. V ta namen so države članice Evropske unije (v nadaljevanju EU) v letu 2011 sprejele Direktivo 2011/7/EU Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (Ur. l. RS, št. 48 z dne 23. februarja 2011, str. 1). Direktiva je bila v slovenski pravni red prenesena s sprejetjem Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1), Ur. l. RS, št. 57/12 in 61/20 – ZDLGPE, katerega glavni ukrepi za zmanjševanje plačilne nediscipline zajemajo naslednje (Ministrstvo za finance, 2012, str. 9, 10 in 16):

- določitev najdaljših dovoljenih plačilnih rokov, ki med gospodarskimi subjekti ne smejo biti daljši od 60 dni oziroma 30 dni v primeru, da je dolžnik javni organ,
- povrnitev stroškov izterjave upniku, najmanj v višini 40 EUR,
- uvedbo obveznega večstranskega pobota, ki ga enkrat mesečno izvaja AJPES. Dolžnost prijave zapadle neplačane obveznosti je na strani dolžnika, ki mora v prvi krog obveznega večstranskega pobota prijaviti neporavnane obveznosti, ki presegajo 250 EUR,
- vzpostavitev javnega registra menic, protestiranih zaradi neplačila, ki daje vsem udeležencem na trgu informacijo, da dolžnik ne izpolnjuje svojih obveznosti, kar omogoča prihodnjim pogodbenim strankam večjo varnost pri sklepanju poslovnih pogodb ter
- uvedbo izvršnice kot instrument zavarovanja terjatev. Izvršnica je listina, s katero dolžnik soglaša, da lahko upnik zahteva izpolnitev obveznosti, navedenih v izvršnici, iz denarnih sredstev, ki jih ima dolžnik na računu pri katerem koli ponudniku plačilnih storitev.

1.1.4 Plačilna nedisciplina v Republiki Sloveniji

V RS je plačilna nedisciplina že dlje časa velik problem, saj je globoko vraščena v slovenski družbi in njenem poslovnem okolju. Plačilna nedisciplina je pogosto prisotna v poslovnih modelih številnih slovenskih podjetij. Njene posledice negativno in zaviralno vplivajo na celoten segment slovenskega gospodarstva. Zaradi plačilne nediscipline je onemogočen razvoj mikro, malih in srednje velikih podjetij, katera zaradi izpada finančnih sredstev ne morejo vlagati v razvoj in širjenje poslovanja. V času finančne in gospodarske krize se je njena pojavnost še dodatno izostrila, saj se prav v kriznih situacijah število podjetij z likvidnostnimi težavami povečuje (Štajerska gospodarska zbornica, 2016; Kovač, 2011b, str. 13). Neplačevanje obveznosti je bilo prav v času gospodarske krize eden izmed pglavitnih razlogov za val stečajnih postopkov, zlasti malih in srednje velikih podjetij (Možina, 2011, str. 9).

Eden ključnih vzrokov plačilne nediscipline v slovenskem prostoru je tudi pomanjkanje plačilne kulture, ki je, žal dostikrat, na zelo nizki ravni. V praksi slovenskih podjetij ni ozaveščeno obveščanje poslovnih partnerjev in javnosti o likvidnostnih težavah in nezmožnosti plačevanja obveznosti, kar je eden izmed temeljev poslovne kulture.

Agencija za javnopravne evidence (v nadaljevanju AJ PES) mesečno izvaja statistično raziskavo o dospelih neporavnanih obveznostih poslovnih subjektov, ki v posameznem mesecu niso uspeli poravnati dospelih obveznosti niti v petih zaporednih dneh. Med poslovne subjekte se uvrščajo vse pravne osebe, samostojni podjetniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirano dejavnost. Raziskava se osredotoča na dospele neporavnane obveznosti iz naslova sodnih sklepov o izvršbi, iz naslova davčnega dolga in stroškov davčne izvršbe ter iz naslova zakonite preživnine, odškodnine za škodo, nastalo zaradi prizadetega zdravja, odškodnine zaradi izgube delovne zmožnosti ali odškodnine zaradi smrti preživljavca in obveznosti iz naslova izvršnice do uvedbe insolventnih postopkov. Dospеле neporavnane obveznosti iz naslova neplačanih računov med upniki in dolžniki v raziskavo niso vključene (AJ PES, brez datuma a).

Po podatkih AJ PES-a je imelo v mesecu decembru 2021 5.650 poslovnih subjektov povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti v višini 160.867 EUR. Po številu poslovnih subjektov plačilna nedisciplina izstopa v gradbeni dejavnosti, katero je v mesecu decembru 2021 opravljalo 19,9% poslovnih subjektov, ki imajo neporavnane obveznosti. Glede na povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti izstopajo podjetja s področja strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, ki so v decembru 2021 imela 15,3% vseh dospelih neporavnanih obveznosti (AJ PES, brez datuma b).

AJ PES prav tako vodi evidence o številu zadev v blokadi, ki predstavlja število posamičnih zadev, ki se nanašajo na neporavnane obveznosti. V začetku leta 2019 je bilo blokiranih kar 63.752 pravnih oseb; število blokiranih se je začelo močno zmanjševati in je konec leta 2019 znašalo 30.619 zadev, kar je več kot polovico manj kot v januarju 2019. V začetku leta 2020 se je število blokiranih zadev še vedno sorazmerno ohranjalo na tej ravni, čemur je sledil padec na 26.242 v aprilu 2020, v maju 2020 pa je bilo blokiranih zgolj še 5.649 pravnih oseb. Te podatke po razlagi AJ PES-a ni moč neposredno primerjati s podatki drugih obdobj, saj se je v tistem času zaradi uveljavitve številnih interventnih ukrepov za zajezitev epidemije COVID-19 odložilo izvrševanje sklepov o izvršbi v postopkih davčne in sodne izvršbe. V tem obdobju so bile mogoče zgolj izvršbe iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal (AJ PES, brez datuma b). Več o sprejetih ukrepih sledi v nadaljevanju.

V juniju 2020 so bile omenjene omejitve v postopkih izvršb ukinjene, kar se odraža tudi na številu blokiranih zadev. V juniju je bil namreč ponovni porast blokiranih zadev za

skoraj 500%, kar znaša 24.797 blokiranih pravnih oseb. Ta številka se je nato ohranjala nekje do konca leta 2020 (AJPES, brez datuma b).

FURS na področju davkov izvaja številne ukrepe z namenom vzpodbujanja prostovoljnega plačevanja davkov, vendar navkljub tem ukrepom določene fizične in pravne osebe ne poravnajo svojih obveznosti. Naporavnane obveznosti predstavljajo davčni dolg, ki se zaradi svoje specifičnosti deli na aktivni in pogojno izterljiv dolg. Aktivni davčni dolg je tisti, katerega poskuša FURS tekoče obvladovati ter zniževati z izvajanjem sprotnih postopkov davčne izvršbe. Pogojno izterljivi dolg pa zajema davčne obveznosti (FURS, 2021b, str. 8):

- ki se ne morejo poplačati niti v postopku izvršbe, pravica do izterjave pa še ni zastarala,
- katerih zavezanec, fizična oseba, se je odselil neznan kam, ga je sodišče razglasilo za pogrešanega ali za opravilno nesposobnega in nima nobenega premoženja, pravica do izterjave pa še ni zastarala,
- zavezancev, zoper katere je začel postopek prisilne poravnave ali stečajni postopek in
- umrlih zavezancev, od dneva smrti do dneva pravnomočnosti sklepa o dedovanju.

Po stanju na dan 31. december 2020 znaša davčni dolg fizičnih in pravnih oseb 998.089.393 EUR. Slabo polovico davčnega dolga oziroma 49,96% predstavlja aktivni dolg v višini 498.681.544 EUR. Verjetnost poplačila navedenega dolga je veliko večja kot pri pogojno izterljivem dolgu, saj so postopki izterjave v teku. Za pogojno izterljivi dolg, ki na dan 31. december 2020 znaša 499.407.850 EUR (50,04%), je značilno, da so sredstva prisilne izterjave že izčrpana (FURS, 2021a, str. 138).

Z namenom izboljšanja plačilne discipline ter povečevanja prostovoljnega plačevanja davčnih obveznosti FURS na svoji spletni strani mesečno javno objavlja seznam davčnih zavezancev z zapadlimi neplačanimi davčnimi obveznostmi, ki na 25. dan v mesecu pred mesecem objave presegajo 5.000 EUR in so starejše od 90 dni. Na seznamu neplačnikov po stanju na dan 25. december 2021, je objavljeno 13.332 dolžnikov, ki skupaj dolgujejo 743,6 mio EUR. Od tega je 3.128 pravnih oseb s skupnim dolgom 369,8 mio EUR in 10.204 fizičnih oseb z dolgom v višini 373,8 mio EUR (FURS, brez datuma). Pravna podlaga za javno objavo davčnih neplačnikov je bila sprejeta z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2F), Ur. l. RS, št. 94/2012, konec leta 2012.

1.2 Opredelitev izvršbe

S plačilno nedisciplino se srečujemo tako na gospodarskem področju kot tudi na področju plačevanja davkov. Kadar posameznik ali podjetje prostovoljno ne izpolni obveznosti, ki so mu naložene z upravnim aktom, pogodbo ali dogovorom, daje pravni red možnost, da

se le te prisilno izterjajo. Ukrep, s katerim se lahko prisili dolžnika k izpolnitvi svoje obveznosti, imenujemo izvršba.

Izvršbo lahko opredelimo kot pravni institut, ki omogoča ter hkrati predstavlja prisilno realizacijo denarnih terjatev in izpolnitev nedenarnih obveznosti pravnega razmerja (Kerševan & Androjna, 2017, str. 475). Pomeni orodje prisilitve zavezane stranke, da se prek represivnega upravnega aparata doseže izpolnitev njene obveznosti (Jerovšek & Kovač, 2016, str. 256). Izvršba je izražena v dispozitivu konkretnega, individualnega ali upravnega akta (Kerševan & Androjna, 2017, str. 475), sodnega akta ali z drugimi izvršilnimi naslovi in verodostojnimi listinami, ki so določeni v posebnih zakonih. V izvršilnem postopku se o pravicah in obveznostih strank ne odloča, z njim se le prisilno izvršuje, kar je že bilo odločeno (Breznik, Štucin & Marflak, 2004, str. 912).

Sredstva izvršbe so različni načini, kako lahko upnik s pomočjo državnih organov doseže poplačilo terjatve (Horvat & Guzej, 2010, str. 87), pri čemer mora organ uporabiti takšno sredstvo, ki bo učinkovito, zavezanca pa bo čim manj prizadelo. Državni organ mora izbrati najmilejši ukrep, ki še doseže namen izvršbe (Jerovšek & Kovač, 2016, str. 258). Namen izvršbe oziroma posameznih dejanj v izvršilnem postopku namreč ne sme biti sankcioniranje dolžnika z oblastnimi ukrepi in posledično nastalimi izvršilnimi stroški, temveč so dovoljeni in zakoniti zgolj tisti akti, ki neposredno vodijo v vzpostavitev zakonitosti v naravi (Kovač, Remic & Sever, 2015, str. 402). Izvršba za dolžnike predstavlja dodatne stroške in zakonske zamudne obresti.

V izvršilnem postopku nastopata dve stranki z nasprotujočimi interesi. Pasivna stranka oziroma dolžnik je oseba, ki je dolžna izpolniti določeno obveznost in zoper katero teče izvršilni postopek. Stranka, v korist katere se opravlja izvršba in ki je predlagala uvedbo izvršilnega postopka, je aktivna stranka oziroma upnik. Poleg navedenih lahko v izvršilnem postopku nastopi tudi stranski udeleženec, zlasti takrat, ko ima na predmetu izvršbe lastninsko pravico ali kakšno drugo stvarno pravico in zahteva izločitev predmeta iz izvršbe (Kerševan & Androjna, 2017, str. 478-479).

Poznamo različne vrste izvršb. Glede na vrsto obveznosti, ki jo ima dolžnik do upnika, ločimo izvršbo za izterjavo denarne in nedenarne terjatve. Glede na vrsto terjatve ter pristojnega organa za reševanje izvršb pa ločimo civilno oziroma sodno in upravno izvršbo. Slednja se deli na davčno in klasično upravno izvršbo v ožjem pomenu besede (Jerovšek & Kovač, 2016, str. 261).

Sodne izvršbe opravljajo pristojna sodišča, ki vodijo izvršbe za izterjavo civilnih terjatev različnih upnikov ter izvršbe v primeru prisilne izterjave iz dolžnikovega nepremičnega premoženja ali deleža družbenika (Grafenauer & Breznik, 2009, str. 629). Upravno izvršbo opravljajo upravni organi, ki so odločili o zadevi na prvi stopnji, če ni s posebnimi predpisi za to določen kakšen drug organ. Ne glede na navedeno pa upravno izvršbo denarnih obveznosti opravlja davčni organ po predpisih za izvršbo davčnih obveznosti

(Grafenauer & Breznik, 2009, str. 628-630). Če je predmet izvršilnega naslova izpolnitev nedelarne obveznosti, je za (klasično) izvršbo pristojen upravni organ, ki je izdal izvršilni naslov na prvi stopnji. Izvršba se lahko opravi tudi preko drugih oseb - izvršiteljev ali s prisilitvijo (z denarno kaznijo ali fizično prisilitvijo) (Jerovšek & Kovač, 2016, str. 262). Nedenarna terjatev pomeni, da je zavezančeva dolžnost nekaj storiti, dopustiti ali trpeti npr. odstraniti objekt zgrajen brez gradbenega dovoljenja (Grafenauer & Breznik, 2009, str. 630).

Izvršba se lahko opravi po uradni dolžnosti, kadar to zahteva javna korist. Lahko se opravi tudi na predlog upnika, če je izvršba v njegovo korist (Grafenauer & Breznik, 2009, str. 626).

2 DAVČNA IZVRŠBA

2.1 Splošno o davčni izvršbi

Davčna izvršba je poseben upravni postopek, ki ga podrobneje ureja področni Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2), Ur. l. RS, št. 13/11-UPB4, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US in 203/20 – ZIUOPDVE. Subsidiarno se uporabljajo tudi določbe Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP), Ur. l. RS, št. 24/06-UPB2, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE, in sicer za tista vprašanja postopka davčne izvršbe, ki jih ZDavP-2 ne ureja oziroma jih ne ureja dovolj podrobno.

Osnovni namen davčne izvršbe je doseči prisilno poplačilo neplačanih denarnih obveznosti. Opravi se, če dolžnik davka ali druge denarne nedavčne obveznosti ne poravnava v predpisanem roku. ZDavP-2 ne določa točnega roka za začetek davčne izvršbe, zato se lahko prične takoj, ko so izpolnjene zakonske predpostavke za njen začetek.

Davčno izvršbo opravlja FURS, ki predstavlja davčni organ. Le-ta je bil ustanovljen 1. avgusta 2014 z združitvijo dotedanje Carinske uprave RS in Davčne uprave RS. FURS je organ v sestavi Ministrstva za finance, ki ga sestavljajo Generalni finančni urad in 16 finančnih uradov, ki so notranje organizacijske enote finančne uprave. Temeljne naloge FURS-a določa Zakon o finančni upravi (ZFU), Ur. l. RS, št. 25/14, med katerimi je poleg odmere in obračuna obveznih dajatev, carinjenja blaga, finančnega nadzora itd., opredeljena tudi (davčna) izvršba. Omenjeni zakon izvršbo definira kot: »izvajanje dejanj in ukrepov za izterjavo neplačanih obveznih dajatev in za izterjavo neplačanih drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek« (2. člen ZFU).

FURS oziroma davčni organ (v nadaljevanju) je v postopku davčne izvršbe pristojen za izterjavo (Fortuna, 2009, str. 165):

- davkov, prispevkov, ki so prihodek državnega proračuna, proračuna lokalnih skupnosti, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije ter drugih obveznih dajatev, ki jih sam odmerja;
- drugih denarnih nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje (denarne kazni, terjatve iz naslova upravnih in sodnih taks, terjatve iz naslova prekrškov, različne upravne obveznosti itd.), ki jih izterjuje na podlagi posebnega zakonskega pooblastila in
- obveznosti na podlagi zaprosil, prejetih s strani držav članic Evropske unije.

Davčna izvršba je skrajni ukrep, s katerim davčni organ poskuša izterjati neporavnane obveznosti. Kljub temu, da ZDavP-2 ne predpisuje obveznega opominjanja, davčni organ pred začetkom davčne izvršbe z opominom pozove dolžnika k prostovoljni izpolnitvi zapadle obveznosti. Poleg poziva k plačilu je dolžnik z opominom opozorjen tudi na posledice neplačila dolga in nastalih stroškov, ki ga bremenijo v primeru uvedbe izvršbe (FURS, 2021a, str. 143).

Postopek davčne izvršbe se začne z izdajo sklepa o davčni izvršbi. Predmet izvršbe je lahko vsako dolžnikovo premoženje ali premoženjska pravica, ki ni zakonsko izvzeta iz izvršbe, kot tudi vse vrste posojil in predplačil, katere dolžnik prejme od tretjih oseb (144. člen ZDavP-2). Predmeti davčne izvršbe so lahko: denarni prejemki, denarna sredstva pri bankah in hranilnicah, denarne terjatve, premičnine, vrednostni papirji, nepremičnine, delež dolžnika v družbi ter druge premoženjske pravice (patent, užitek, materialna avtorska pravica itd.). Davčni organ lahko od dolžnika zahteva tudi predložitev seznama premoženja z dokazili o lastninskih in drugih stvarnih pravicah. Pri izbiri predmetov izvršbe mora davčni organ dosledno spoštovati temeljna načela izvršbe ter izbrati tisti predmet, ki je za dolžnika najmanj neugoden in ki ne posega v njegovo osebno dostojanstvo. Davčna izvršba se izvede na podlagi izvršljivega izvršilnega naslova, pod pogojem, da znesek zapadlega neplačanega davka presega 25 EUR (145. in 149. člen ZDavP-2). Navedena omejitev ne velja za primere, ko davčni organ izterjuje denarne nedavčne obveznosti drugih predlagateljev, saj le-ti sami določijo znesek, do katerega se izvršba ne začne.

Kadar v postopku izvršbe davka ni mogoče izterjati iz premoženja dolžnika, obstajajo pa utemeljeni dokazi o prenosu dolžnikovega premoženja povezanim osebam, se davek izterja iz premoženja teh oseb, pod pogojem, da so premoženje pridobile od dolžnika neodplačno oziroma po nižji ceni od tržne, v letu oziroma po letu, v katerem je davčna obveznost nastala. Prav tako se davek lahko izterja tudi od drugih oseb, na katere je dolžnik prenesel svojo dejavnost z namenom izognitve plačila davka (148. člen ZDavP-2). Z navedenim institutom poroštva poskuša davčni organ omejiti možnost davčnega zavezanca, da se z odsvojitvijo svojega premoženja izogne izterjavi davščin (Meško, 2013, str. 11).

Pri izvrševanju sklepov o izvršbi imajo sklepi, s katerimi se izterjujejo davčne obveznosti, absolutno prednost pred sodnimi sklepi, upravno izplačilnimi prepovedmi in davčnimi sklepi, s katerimi se izterjujejo nedavčne obveznosti, razen pred dospelimi obveznostmi iz naslova zakonite preživnine, odškodnine za škodo, nastalo zaradi prizadetega zdravja, odškodnine zaradi izgube delovne zmožnosti ali odškodnine zaradi smrti preživljalca (94. člen ZDavP-2). Davčne obveznosti nimajo absolutne prednosti, kadar se poplačujejo iz posamezne stvari oziroma pravice, ki je zavarovana z zastavno pravico in je vpisana v ustrezen (javni) register (94. člen ZDavP-2). Navedeno pomeni, da imajo davčne obveznosti pri izvršbi na dolžnikove denarne prejeme, denarna sredstva pri bankah in hranilnicah ter denarne terjatve prednost pred sodno izvršbo, kar pa ne velja v primeru izvršbe na dolžnikove premičnine, nepremičnine, vrednostne papirje, delež dolžnika v družbi in drugih premoženjskih pravic, za katere je potreben vpis rubeža v ustrezen javni register. V primeru rubeža motornega vozila ima prednost pri poplačilu dolg tisti organ (upnik), ki je prvi pridobil zastavno pravico na vozilu z vpisom v Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin.

2.2 Načela davčne izvršbe

V postopku izvršbe so predpisana določena načela davčne izvršbe, ki omejujejo pravice davčnega organa ter na načelni ravni ščitijo dolžnika (Kovač, 2011a, str. 137).

Načelo sorazmernosti določa dolžnost davčnega organa, da uporabi »tista sredstva davčne izvršbe, ki so glede na okoliščine primera sorazmerna znesku davka, ki ga je treba izterjati« (142. člen ZDavP-2). Davčni organ mora določiti najmilejše sredstvo za zavezanca, ki še doseže učinek izvršbe oziroma poplačilo davka (Jerovšek & Kovač, 2008, str. 152).

Drugo je **načelo varstva osebnega dostojanstva dolžnika**, po katerem mora davčni organ poskrbeti, da je izvršba za dolžnika čim manj neugodna (142. člen ZDavP-2). Izvršba se opravi na način, ki ne žali dostojanstva dolžnika in njegovih družinskih članov oziroma povezanih oseb (Jerovšek & Kovač, 2008, str. 152).

Poleg navedenih dveh načel se upošteva tudi **načelo socialne pravičnosti**. Samo načelo ni zakonsko predpisano, se pa izraža v določbah izvetja in omejitev davčne izvršbe, s čimer se zagotavlja socialna varnost dolžnika. Izvršba se ne opravi, če bi se z izvršitvijo davčne obveznosti ogrozilo preživljanje dolžnika in tistih, katerih je po zakonu dolžnik dolžan preživljati. Iz postopka izvršbe so izvzeti nekateri osnovni in socialni prejemi ter osnovni predmeti, potrebni dolžniku za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb (Jerovšek & Kovač, 2008, str. 151).

2.3 Izvršilni naslovi v davčni izvršbi

Davčna izvršba se opravi na podlagi izvršilnega naslova, ki predstavlja listino, iz katere izhaja dolgovana terjatev (145. član ZDavP-2). Glede na to, da davčni organ izvaja postopke izvršbe za denarne davčne in nedavčne obveznosti, izvršuje dve skupini izvršilnih naslovov, in sicer (Jerovšek & Kovač, 2008, str. 153):

- izvršilne naslove v davčnih zadevah, ki jih izda davčni organ oziroma sodišče v zvezi z davčnimi prekrški in
- izvršilne naslove v drugih upravnih denarnih nedavčnih obveznostih, ki jih izdajo nedavčni upravni organi v upravnih ter hitrih prekrškovnih postopkih.

Razlika med navedenima skupinama izvršilnih naslovov se kaže v tem, da davčni organ za izterjavo obveznosti iz prvih izvršilnih naslovov uvede postopek izvršbe samodejno po poteku roka za izpolnitev obveznosti. Pri drugi skupini izvršilnih naslovov mora organ, ki je izdal akt, davčnemu organu posredovati predlog za izvršbo, kateremu predloži tudi potrdilo o izvršljivosti (Jerovšek & Kovač, 2008, str. 153).

Izvršilni naslovi v davčnih zadevah so (145. člen ZDavP-2):

- »izvršljiva odločba o odmeri davka,
- izvršljiv obračun davka,
- izvršljiva tuja odločba, ali drug ustrezen akt, ki ima naravo izvršilnega naslova, in ga davčni organ prejme v izvršbo na podlagi četrtega dela zakona,
- izvršljiv sklep davčnega organa,
- izvršljiv plačilni nalog,
- izvršljiva odločba o prekršku,
- izvršljiva sodba sodišča, izdana v zadevah prekrškov,
- izvršljiv sklep sodišča, izdan v zadevah prekrškov,
- seznam izvršilnih naslovov, v katerem mora biti za posamezen izvršilni naslov naveden datum izvršljivosti ter znesek davka in zamudnih obresti za vsako vrsto davka posebej;
- izvršljiv sklep sodišča o potrditvi prisilne poravnave v delu, ki se nanaša na davke in druge dajatve, ki se skladno z davčnimi predpisi štejejo za davek in
- izvršljiv notarski zapis, s katerim je bila v zavarovanje plačila davčne obveznosti ustanovljena zastavna pravica na premičnini«.

Če dolžnikove neporavnane obveznosti izhajajo iz več izvršilnih naslovov hkrati, lahko davčni organ sestavi seznam izvršilnih naslovov, v katerem za vsako vrsto posamezne obveznosti navede izvršilni naslov, datum izvršljivosti, znesek obveznosti in znesek zamudnih obresti (146. člen ZDavP-2).

Kadar davčni organ izterjuje druge denarne nedavčne obveznosti, je izvršilni naslov odločba, sklep, plačilni nalog oziroma odločba o prekršku. Navedeni akti morajo imeti

potrdilo o izvršljivosti, ki ga izda organ, pristojen za odmero te obveznosti (policija, upravne enote itd.) (Jerovšek & Kovač, 2008, str. 153).

Izvršujejo se lahko samo izvršljivi izvršilni naslovi, kar pomeni, da je rok za plačilo že potekel. Splošni rok za plačilo davka po odločbi je 30 dni od vročitve. Rok za plačilo po obračunu je odvisen od vrste davka in njegovo plačilo v določenih obdobjih, kot npr. na 15 dni, mesečno ali letno (Jerovšek & Kovač, 2008, str. 152).

2.4 Izvzetja in omejitve davčnih izvršb

Z namenom, da se dolžniku zagotovi socialna varnost, ZDavP-2 v 159. členu taksativno našteva denarne prejemke, ki so absolutno izvzeti iz davčne izvršbe, saj jih dolžnik potrebuje za zadovoljevanje svojih osnovnih življenjskih potreb. Mednje sodijo: preživitve, odškodnine zaradi telesne poškodbe, denarne socialne pomoči, varstveni, otroški in starševski dodatek, štipendije, veteranski dodatek, invalidnine in prejemki od občasnega dela invalidov (FURS, 2018, str. 4). Iz izvršbe so po 177. členu ZDavP-2 izvzeti tudi predmeti, ki so nujno potrebni dolžniku in njegovim članom gospodinjstva za osebno rabo in gospodinjstvo, kot so: obleka, obutev, perilo, posteljnina, posoda, pohištvo itd., hrana ter kurjava za šest mesecev, delovna in plemenska živina in kmetijski delovni stroji, nujni za opravljanje kmetijske dejavnosti, odličja, poročni prstan, nujni medicinsko-tehnični pripomočki itd.

Na določene dolžnikove denarne prejemke (kot so plača, pokojnina, regres, jubilejna nagrada itd.) je mogoče poseči le z upoštevanjem zakonskih omejitev iz 160. člena ZDavP-2. Zarubi se lahko do dveh tretjin dolžnikovih prejemkov, vendar tako, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 76% (bruto) minimalne plače. Varovani znesek v letu 2022 znaša 816,57 EUR. Če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu (npr. svoje mladoletne otroke), mu poleg varovanega zneska ostane še znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja, skladno z merili o dodelitvi denarne socialne pomoči (160. člen ZDavP-2).

Zoper pravne osebe, samostojne podjetnike posameznike in posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost, izvršbe ni mogoče opraviti, in sicer na stroje, orodje in druge delovne priprave, če so te stvari nujno potrebuje za opravljanje dejavnosti in na surovine, polizdelke, namenjene za predelavo in pogonsko gorivo, potrebno za trimesečno povprečno proizvodnjo. Navedeni predmeti so iz izvršbe izvzeti le za obdobje prvih šestih mesecev od dneva zapadlosti davka. Po izteku roka in pod pogojem, da je bila izvršba v tem času iz dohodkov in drugega dolžnikovega premoženja neuspešna, se lahko rubež opravi tudi iz izvzetih predmetov (178. člen ZDavP-2). Namen navedene omejitve izvršbe je omogočiti dolžniku nadaljnje opravljanje dejavnosti, s čimer se povečuje možnost poplačila dolga (Jerovšek in drugi, 2008, str. 394).

2.5 Oblike davčne izvršbe

Postopki davčne izvršbe se med seboj razlikujejo glede na izbran predmet izvršbe. ZDavP-2 od 161. do 212. člena predpisuje naslednje oblike davčne izvršbe:

- na denarne prejemke dolžnika,
- na dolžnikova denarna sredstva pri bankah in hranilnicah,
- na denarne terjatve dolžnika,
- na vrednostne papirje,
- na premičnine,
- na dolžnikovo nepremično premoženje,
- na delež dolžnika v družbi in
- iz premoženjskih pravic.

Za prve tri navedene oblike izvršbe se je v praksi izoblikovalo skupno poimenovanje »administrativna izterjava«. Pri navedenih oblikah izvršbe se opravljajo le administrativna opravila, saj davčni organ izda in vroči sklep o izvršbi, samo izvršitev sklepa pa izvedejo izvrševalci (izplačevalci prejemkov, banke itd.) z rubežem in prenosom zarubljenih sredstev na račun davčnega organa. Tako imenovana administrativna izterjava je najpogostejša in tudi najučinkovitejša, saj predstavlja kar 80% vseh izterjanih sredstev (FURS, 2021a, str. 146). V praksi davčni organ zoper dolžnika najprej uvede prav postopke administrativne izvršbe po načelu sorazmernosti, saj so za dolžnika manj neugodni kot izvršba na premično oziroma nepremično premoženje. Če po omenjenem načinu izvršbe ni poplačila dolga oziroma se le-ta prepočasi poplačuje, davčni organ stopnjuje postopek izvršbe s preostalimi oblikami.

Davčna izvršba na denarne prejemke dolžnika. Predmet davčne izvršbe so dolžnikovi denarni prejemki, ki se štejejo za dohodek iz delovnega razmerja, kot so: plača, pokojnina, nadomestilo plače, regres za letni dopust, jubilejna nagrada, odpravnina, solidarnostna pomoč, povračilo stroškov v zvezi z delom in vsi drugi denarni prejemki, ki se po zakonu, ki ureja dohodnino, štejejo za dohodek iz delovnega razmerja (FURS, 2018 str. 5).

Davčni organ sklep o davčni izvršbi na dolžnikove denarne prejemke vroči dolžniku in izplačevalcu prejemkov. Rubež denarnih prejemkov se opravi na dan vročitve sklepa izplačevalcu, in sicer do višine dolgovanega davka, pri čemer se upoštevajo tudi izvzetja in omejitve davčne izvršbe, ki veljajo za denarne prejemke. Izplačevalec je dolžan zarubljen del denarnih prejemkov dolžnika vplačati na račun davčnega organa do poplačila celotnega dolga (161. in 162. člen ZDavP-2). Če se dolžniku po vročitvi sklepa oziroma opravljenemu rubežu povečajo denarni prejemki, je izplačevalec pri izvrševanju sklepa dolžan upoštevati tudi navedeno spremembo.

Kadar izplačevalec ne ravna po sklepu in ne vloži ugovora, se davek do višine rubljivih denarnih prejemkov izterja od njega na podlagi izdane odločbe, s katero se izplačevalcu

naloži, da v roku 15 dni plača celotni znesek davka, katerega bi moral odtegniti od dolžnikovih denarnih prejemkov, do izdaje odločbe (Jerovšek in drugi, 2008, str. 383).

Davčna izvršba na dolžnikova denarna sredstva pri bankah oziroma hranilnicah. Predmet davčne izvršbe so denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri bankah oziroma hranilnicah ali drugemu izvajalcu plačilnega prometa. Zarubijo se lahko denarna sredstva na transakcijskih, varčevalnih in depozitnih računih. Sklep o izvršbi se vroči dolžniku in bankam oziroma hranilnicam (v nadaljevanju bankam), pri katerih ima dolžnik odprte račune (166. člen ZDavP-2). Davčni organ praviloma posreduje sklep o izvršbi vsem bankam. Dana mu je tudi možnost, da v primeru nizkega zneska dolga vroči sklep samo eni banki, saj bi izdaja sklepa vsem bankam dolžniku povzročila nesorazmerno visoke stroške bančnih storitev v primerjavi z višino davčnega dolga (Jerovšek in drugi, 2008, str. 385).

Rubež denarnih sredstev poteka tako, da banka na dan prejema sklepa zarubi dolžnikova denarna sredstva do višine dolgovanega davka, navedenega v sklepu o izvršbi ter jih prenese na predpisane račune (167. člen ZDavP-2). Pri tem mora banka upoštevati izvzetja in omejitve, vendar le za denarne prejemke nakazane v tekočem mesecu, ne pa tudi za morebitne prihranke iz preteklih mesecev, saj se dolžniku zagotavlja le minimalna socialna varnost (Jerovšek in drugi, 2008, str. 384).

Če banka »ne ravna po sklepu o izvršbi, se davek do višine rubljevih denarnih sredstev dolžnika izterja od nje« (170. člen ZDavP-2). Davčni organ izda odločbo, s katero banki naloži, da v 15 dneh plača na predpisane račune znesek davka, ki ga ni nakazala iz denarnih sredstev dolžnika. Izdana odločba predstavlja nov samostojni izvršilni naslov, na podlagi katerega je zavezanec za plačilo banka, ki pa je dolžna sredstva izplačati s svojega računa in ne iz računa dolžnika. Zaradi navedenega za banko omejitve in izvzetja iz izvršbe ne veljajo (Jerovšek in drugi, 2008, str. 387).

Davčna izvršba na denarne terjatve dolžnika. Predmet izvršbe so dolžnikove terjatve, ki jih ima le-ta do svojega dolžnika oziroma do tretjih oseb. Dolžnikov dolžnik namesto da bi dolgovano obveznost poravnal dolžniku, ki je njegov upnik, plača po zapadlosti davčnemu organu (FURS, 2018, str. 6). ZDavP-2 z ničemer ne omejuje, kdo je lahko dolžnikov dolžnik. Dolžnik je lahko tudi država, kadar ima davčni dolžnik terjatev do države iz naslova preplačila davka (Jerovšek in drugi, 2008, str. 388).

Sklep o davčni izvršbi se vroči dolžniku in dolžnikovemu dolžniku. Rubež denarnih terjatev je opravljen z vročitvijo sklepa dolžnikovemu dolžniku, ki mora zarubljen znesek terjatve plačati na predpisane račune davčnega organa (173. člen ZDavP-2). Rubež se lahko opravi le do višine dolžnikovega dolga in ne do celotne višine terjatve, ki jo ima dolžnik do svojega dolžnika (Jerovšek in drugi, 2008, str. 389). Če dolžnikov dolžnik ne izvrši sklepa, se dolg izterja od njega (175. člen ZDavP-2).

Davčna izvršba na premoženje. Praviloma se davčna izvršba na premoženje uvede šele, če administrativna izvršba ni mogoča oziroma je le-ta neuspešna. Premičninska izvršba je po eni strani manj ugodna za dolžnika, po drugi strani pa je za davčni organ dražja, dolgotrajnejša in manj učinkovita. Postopek davčne izvršbe iz premoženja opravlja pooblaščen uradna oseba davčnega organa – izterjevalec.

Davčna izvršba na premoženje poteka v treh ločenih fazah, in sicer se:

1. v prvi fazi izvede **rubež** dolžnikovega premoženja ter vpis v ustrezen register, s čimer davčni organ pridobi zastavno pravico na premoženju;
2. sledi **cenitev** premoženja, ki jo praviloma opravi izterjevalec sam na mestu rubeža, lahko pa tudi s pomočjo posebnega cenilca ter
3. zadnja – tretja faza, v kateri se izvede **prodaja** premoženja, ki jo opravi izterjevalec ali dolžnik sam. V primeru uspešne prodaje se s kupnino najprej poplačajo nastali stroški, povezani z izvedbo prodaje ter šele nato zapadel davčni dolg dolžnika.

V skladu s 180. členom ZDavP-2 se sklep o davčni izvršbi na premoženje vroči dolžniku pred izvedbo rubeža. Večinoma se vroča kar na kraju izvedbe rubeža, saj se dolžnik tako ne more pripraviti na prihod izterjevalca ter odtujiti ali skriti rubljivih premoženj.

Predmet izvršbe so vse premoženja, ki so v lasti ali posesti dolžnika, kar pomeni, da je dolžnik vsaj 50% solastnik premoženja (181. člen ZDavP-2). Izjema so le premoženja, ki so izvzete iz izvršbe oziroma za katere veljajo omejitve izvršbe po 177. in 178. členu ZDavP-2. Zarubijo se le premoženja, ki imajo določeno vrednost in je za njih utemeljeno pričakovati, da jih bo mogoče na trgu najlažje in najhitreje prodati. Če ima dolžnik več premoženj in že ena sama zadošča za poplačilo dolga, sme izterjevalec zarubiti premoženja, ki jih predlaga dolžnik. Ob tem pa mora izterjevalec zasledovati javni interes poplačila davčnega dolga in zgolj v tem okvirju upoštevati interese dolžnika (Jerovšek in drugi, 2008, str. 398). O opravljenem rubežu izterjevalec sestavi rubežni zapisnik, ki mora biti vročen tudi dolžniku. Z zarubljenimi premoženji dolžnik ne sme razpolagati (187. člen ZDavP-2).

Z rubežem premoženja davčni organ pridobi zastavno pravico na premoženju dolžnika (188. člen ZDavP-2). Za določene vrste premoženj, kot so vozila, zaloge, oprema, plovila in zrakoplovi velja, da se zastavna pravica pridobi z vpisom rubeža v poseben register (register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premoženj, v slovenski ladijski register ali v register zrakoplovov RS). Zastavna pravica je pravica upnika, da se lahko po zapadlosti zavarovane terjatve poplača iz vrednosti zastavljenega predmeta pred vsemi drugimi upniki zastavitelja (Jerovšek in drugi, 2008, str. 407). Veljavnost rubeža preneha, ko so zarubljena premoženja prodane oziroma, če le-te niso prodane, pa v enem letu po pridobitvi zastavne pravice (189. člen ZDavP-2).

Prodaja zarubljenih premoženj je zadnja faza v postopku davčne izvršbe na premoženje. Davčni organ jo lahko izvede šele po poteku osmih dni od izvedbe rubeža. Izjemoma se

lahko prodaja opravi še pred potekom navedenega roka, če so predmet prodaje hitro pokvarljive stvari (194. člen ZDavP-2). Zarubljene premičnine se lahko prodajo na javni dražbi, z zbiranjem ponudb, s prodajo po dolžniku, s komisijsko prodajo ali z neposredno pogodbo. Način prodaje večinoma izbere izterjevalec sam, pri čemer upošteva najugodnejši izid, ki ga bo lahko dosegel s čim manjšimi stroški, ki bremenijo dolžnika (193. člen ZDavP-2). Praviloma se zarubljene premičnine prodajajo na javnih dražbah, saj naveden način zagotavlja najširšo udeležbo potencialnih kupcev in s tem tudi najvišjo prodajno ceno (Jerovšek in drugi, 2008, str. 416).

Davčna izvršba na vrednostne papirje. Predmet izvršbe so vrednostni papirji (delnice, obveznice, menice) in donosi (dividende, obresti), ki jih vrednostni papirji lahko prinesejo v času izvedbe davčne izvršbe. Vrednostni papirji so lahko materializirani ali nematerializirani (210. in 211. člen ZDavP-2).

V primeru rubeža materializiranih vrednostnih papirjev davčni organ vroči sklep o davčni izvršbi dolžniku in upravljavcu registra oziroma delniške knjige, v katero so vpisani vrednostni papirji. Kadar so predmet rubeža nematerializirani vrednostni papirji, se sklep o davčni izvršbi vroči dolžniku in klirinško depotni družbi. Rubež vrednostnih papirjev se izvede z vpisom sklepa o izvršbi v register ali delniško knjigo oziroma z vpisom v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev, s čimer se dolžniku prepove razpolaganje z vrednostnimi papirji (210. in 211. člen ZDavP-2). Prodajo zarubljenih vrednostnih papirjev izvaja pooblaščenec udeleženec trga vrednostnih papirjev po pooblastilu ministrstva za finance, ki kupnino od prodaje vrednostnih papirjev, zmanjšano za nastale stroške prodaje, nakaže na predpisane račune davčnega organa.

Izvršba na dolžnikove nepremičnine, delež v družbi in premoženjske pravice. Davčna izvršba na dolžnikovo nepremično premoženje, delež družbenika v družbi ter iz premoženjske pravice (patent, užitek, materialna avtorska pravica itd.) se lahko opravi le v primeru, če davka ni bilo mogoče izterjati iz dolžnikovih prejemkov, sredstev na računih, terjatev ali iz preničnega premoženja. Navedene načine izvršbe opravi sodišče v skladu z Zakonom o izvršbi in zavarovanju (ZIZ), Ur. l. RS, št. 3/07-UPB4, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B in 36/21. Davčni organ posreduje predlog za izvršbo državnemu odvetništvu, ki zastopa državne organe pred sodiščem (208. člen ZDavP-2). V navedenih primerih je to še vedno postopek davčne izvršbe, ki pa se obravnava v sodnem izvršilnem postopku, saj gre v bistvu za vsebinsko nadaljevanje postopka davčne izvršbe (Mejač, 2013).

Medsebojna upravna pomoč pri izterjavi davščin med državami članicami EU. Države članice EU si pri izterjavi davščin v primeru, ko ima dolžnik prebivališče ali premoženje v drugi državi članici, vzajemno pomagajo, saj je na primer dolg mogoče

izterjati tudi iz denarnih sredstev dolžnika na bančnem računu v tujini (FURS, 2018, str. 8).

Upravna pomoč med državami članicami zajema (FURS, 2018, str. 8):

- pridobitev podatkov, ki so potrebni za izterjavo davčne obveznosti,
- vročitev dokumentov povezanih z davčno obveznostjo dolžnika,
- izterjavo davščin v drugi državi članici EU ali
- zavarovanje izpolnitve davčne obveznosti v drugi državi članici EU.

Kadar obveznost za plačilo davkov nastane v RS, dolžnik pa ima prebivališče oziroma sedež ali premoženje v drugi državi članici EU, davčni organ zaprosi za pomoč drugo državo članico. Prav tako pomoč poteka tudi v nasprotni smeri. Če obveznost za plačilo dajatve nastane v drugi državi članici EU, dolžnik pa ima prebivališče oziroma sedež ali premoženje v RS, davčni organ nudi pomoč drugi državi članici EU (Jerovšek in drugi, 2008, str. 437–438). Postopek davčne izvršbe poteka po predpisih zaprosene države, izterjana denarna sredstva pa pripadajo državi, v kateri je nastala davčna obveznost. Ob tem je potrebno omeniti, da države članice EU nudijo upravno pomoč pri izterjavi davščin le v primerih, ko dolgovana obveznost presega 1.500 EUR.

2.6 Pravna sredstva v postopku davčne izvršbe

Pravno sredstvo je z ustavo oziroma zakonom določen pravni institut, s katerim se lahko pri pristojnem organu sproži postopek za presojo in ugotovitev skladnosti konkretnega upravnega akta s pravno normo, zajeto v materialnih predpisih. Namen pravnih sredstev je zagotoviti pravilno in pravno zakonito delo in odločanje v upravnih zadevah ter hkrati zavarovati pravice strank in javne koristi (Grafenauer & Breznik, 2009, str. 543).

V postopku davčne izvršbe sta možni dve pravni sredstvi, in sicer pritožba dolžnika in ugovor tretjega. Dolžnik se lahko zoper sklep o davčni izvršbi pritoži v osmih dneh od njegove vročitve. Pritožba ne zadrži začetega postopka davčne izvršbe, razen če davčni organ oceni, da bi bilo pritožbi mogoče ugoditi. V tem primeru po uradni dolžnosti izda poseben sklep o zadržanju davčne izvršbe do odločitve o pritožbi zoper izpodbijani sklep. S pritožbo ni mogoče izpodbijati samega izvršilnega naslova, ki je predmet izvršbe (157. člen ZDavP-2), kar pomeni, da davčni organ upošteva samo tiste pritožbene razloge, ki se nanašajo na postopek izvršbe, ne pa tudi razloge, ki so vezani na izvršilni naslov (FURS, 2018, str. 5).

Ugovor je pravno sredstvo tretjega, ki zatrjuje, da ima na predmetu davčne izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo. Vloži se lahko do konca postopka davčne izvršbe. Če davčni organ oceni, da pravica tretjega ni verjetno izkazana, le-tega napoti, da v osmih dneh od vročitve sklepa vloži pri sodišču tožbo, da je izvršba na zarubljen predmet nedopustna. Vložena tožba zadrži prodajo sporno zarubljenih premičnin do zaključka

postopka pred sodiščem (158. člen ZDavP-2). Ugovor se največkrat nanaša na lastninsko pravico na stvari, ki jo je imel dolžnik v najemu ali zakupu (Jerovšek in drugi, 2008, str. 375).

Pravico do ugovora imajo tudi izvrševalci sklepov, ki lahko ugovarjajo v osmih dneh od vročitve sklepa, vendar samo iz zakonsko določenih razlogov. Izplačevalec prejemkov lahko ugovarja, »da dolžnik pri njem ne prejema denarnih prejemkov« (164. člen ZDavP-2), dolžnikov dolžnik pa iz razlogov, »da dolžniku ni dolžan, da je dolg pogojen, ali da dolg še ni došel v plačilo in ne bo došel v plačilo v enem letu od prejema sklepa« (174. člen ZDavP-2). Ugovor ne zadrži same izvršitve sklepa.

2.7 Stroški davčne izvršbe

Davčna izvršba je povezana s stroški, ki jih praviloma v celoti plača dolžnik. Kadar se izkaže, da izvršba ni upravičena, bremenijo stroški davčni organ, ki je izdal sklep o izvršbi (152. člen ZDavP-2). Višino in način obračunavanja stroškov davčne izvršbe ureja Pravilnik o izvajanju Zakona o davčnem postopku (PZDavP-2), Ur. l. RS, št. 141/06, 46/07, 102/07, 28/09, 101/11, 24/12, 32/12 – ZDavP-2E, 19/13, 45/14, 97/14, 39/15, 40/16, 85/16, 30/17, 37/18, 43/19, 80/19, 106/20, 200/20 in 135/21.

Stroški za izdajo sklepa o davčni izvršbi znašajo 10 EUR za sklep o izvršbi na denarne prejemke, denarna sredstva pri bankah in hranilnicah, na denarne terjatve in vrednostne papirje ter 50 EUR za sklep o izvršbi na premičnine (66. člen PZDavP-2). V primeru izvršbe na dolžnikova denarna sredstva pri bankah mora dolžnik plačati tudi dodatne stroške, ki jih zaračuna banka za izvršitev sklepa. Stroški se med bankami razlikujejo in znašajo od 20 do 60 EUR, v nekaterih primerih lahko tudi več (FURS, 2018, str. 8).

Dolžnik je dolžan plačati tudi vse stroške povezane s prevozom, hrambo in ceditvijo, če teh storitev ne izvede davčni organ. Sem spadajo tudi stroški povezani s prodajo zarubljenega blaga, ki se obračunajo samo za uspešno izvedeno prodajo, če dosežena kupnina presega 25 EUR. Višina stroškov je odvisna od vrste prodaje in znaša od 10 EUR do 50 EUR (71. člen PZDavP-2). Stroški se obračunajo v sklepu o davčni izvršbi. Če po končanem postopku nastane razlika v višini med obračunanimi in dejansko nastalimi stroški, se ta dolžniku zaračuna oziroma vrne na podlagi posebnega sklepa (72. členom PZDavP-2). S posebnim sklepom se lahko odloča o stroških le, če je v sklepu o davčni izvršbi zapisana klavzula, da bo o stroških izdan poseben sklep (Jerovšek in drugi, 2008, str. 368).

2.8 Zastoji v postopku davčne izvršbe

V postopku davčne izvršbe ZDavP-2 predvideva dva instituta, ki povzročita zastoj oziroma prekinitev izvršilnega postopka. To sta odlog in zadržanje. Razlikujeta se v tem,

da se odlog nanaša na čas pred začetkom davčne izvršbe, zadržanje pa na že začet postopek izvršbe, ko je zoper dolžnika že izdan sklep o davčni izvršbi.

Odlog izvršbe. Kadar davčni organ ali drug pristojen organ pred začetkom davčne izvršbe dolžniku odobri odlog ali obročno plačilo dolga, je odložen tudi začetek postopka davčne izvršbe. Odlog začetka davčne izvršbe velja za čas odloga oziroma obročnega plačila dolga. V primeru, ko davčni organ izterjuje druge denarne nedavčne obveznosti, o odlogu izvršbe odloči pristojen predlagatelj izvršbe (153. člen ZDavP-2). Davčnemu organu ni potrebno izdati posebnega sklepa o odlogu izvršbe, saj postopek davčne izvršbe še ni bil uveden (Jerovšek in drugi, 2008, str. 369).

Zadržanje izvršbe. Če postopek davčne izvršbe že poteka, davčni organ s sklepom zadrži izvajanje postopka v naslednjih primerih (154. člen ZDavP-2):

- ko je dolžniku odobren odlog plačila ali obročno plačilo davka. Zadržanje izvršbe traja za čas odloga oziroma obročnega plačevanja;
- ko dolžnik izpodbija sklep o izvršbi, davčni organ pa pri tem oceni, da bo pritožbi mogoče ugoditi. Zadržanje izvršbe traja do vročitve odločbe oziroma sklepa, s katerim davčni organ odloči o pritožbi;
- ko v postopku davčne izvršbe na premoženje tretja oseba vložijo tožbo pri sodišču zoper davčni organ, saj zatrjuje, da ima na predmetu izvršbe pravico in je zato izvršba nedopustna. Izvršba se zadrži do pravnomočne odločitve sodišča;
- ko se izpodbija izvršilni naslov v zadevah davčne izvršbe, ki se vodijo po pravilih o upravni pomoči pri izterjavi davščin državam članicam EU in ima pritožba v tujini suspenzivni učinek. Na podlagi obvestila organa države prosilke se izvršba zadrži do odločitve pristojnega organa o zadevi.

Posamezna dejanja, ki so že bila izvršena pred zadržanjem postopka davčne izvršbe, ostanejo v veljavi (npr. rubeži ter pridobitev zastavne pravice na premoženju ali nepremičnem premoženju itd.). Izjema je le rubež dolžnikovih denarnih prejemkov in denarnih sredstev pri bankah ali hranilnicah, saj se za čas zadržanja izvršbe rubež sprosti.

Prekinitev izvršbe. Poleg že naštetih primerov zastojev izvršb (urejenih v ZDavP-2), se davčno izvršbo lahko odloži oziroma zadrži še v določenih primerih po ZUP. ZUP namesto izraza odlog ali zadržanje postopka uporablja izraz prekinitev postopka. V skladu s 153. členom ZUP se postopek davčne izvršbe prekine, kadar nastopi kateri od naslednjih razlogov:

- če dolžnik umre in obveznost, ki se izterjuje, lahko preide na pravne naslednike;
- če dolžnik izgubi poslovno sposobnost, v postopku pa nima pooblaščenca, prav tako pa nima postavljenega začasnega zastopnika;
- če zakoniti zastopnik dolžnika umre oziroma izgubi poslovno sposobnost, dolžnik pa nima pooblaščenca ali zakonitega zastopnika, prav tako pa nima postavljenega začasnega zastopnika;

- če so za dolžnika nastopile pravne posledice uvedbe stečajnega postopka;
- če davčni organ sklene, da ne bo sam reševal predhodnega vprašanja oziroma ga po zakonu ne more reševati.

Prekinitiv pomeni začasni zastoj postopka davčne izvršbe in traja dokler: a) ni znan pravni naslednik umrlega dolžnika, b) ni določen zakonit pooblaščenec ali zastopnik dolžnika, c) dokler ne vstopi v postopek kot zastopnik stranke stečajni upravitelj oziroma d) dokler predhodno vprašanje ni dokončno oziroma pravnomočno rešeno. S prekinitvijo prenehajo teči vsi roki, ki so določeni za procesna dejanja (153. člen ZUP).

Ustavitev izvršbe. V postopku davčne izvršbe lahko pride tudi do razlogov, zaradi katerih mora davčni organ izvršbo po uradni dolžnosti ali na zahtevo dolžnika v celoti ali delno ustavi. Razlogi za ustavitev postopka davčne izvršbe nastopijo (155. člen ZDavP-2):

1. če je davek oziroma dolgovana obveznost plačana,
2. če davčna izvršba ni dovoljena;
3. če se davčna izvršba opravi proti komu, ki ni dolžnik, porok ali garant;
4. če predlagatelj izvršbe denarnih nedavčnih obveznosti ali organ države prosilke EU umakne zahtevo za izvršbo;
5. če je pravnomočno odpravljen, spremenjen oziroma razveljavljen izvršilni naslov ali če je razveljavljeno potrdilo o izvršljivosti;
6. če je pravica do davčne izvršbe zastarala;
7. če davek oziroma dolgovana obveznost, ki se izterjuje, ugasne na drug način.

Davčna izvršba se ustavi s sklepom, v katerem davčni organ odloči o odpravi ali razveljavitvi že izvršenih dejanj. Odprava učinkuje za nazaj, kar pomeni, da mora davčni organ s sklepom o ustavitvi izvršbe odpraviti tudi posledice že opravljenih izvršilnih dejanj. Če je izvršba že bila opravljena na podlagi pravnega akta, ki je bil pozneje odpravljen ali spremenjen, ima dolžnik pravico zahtevati vzpostavitev prvotnega stanja ter vračilo odvzetega premoženja (Jerovšek in drugi, 2008, str. 372). Dolžnik je tako upravičen do povračila denarnih sredstev ali vračila premičnin, ki so mu bila zarubljena na podlagi sklepa o davčni izvršbi. Za razliko od odprave razveljavitev učinkuje za naprej. To pomeni, da opravljena dejanja izvršbe, ki so nastala do izdaje sklepa o ustavitvi, ostanejo v veljavi, novih dejanj izvršbe pa davčni organ ne more več izvesti. Že zarubljena denarna sredstva se dolžniku ne vrnejo.

3 SODNA IZVRŠBA

3.1 Splošno o sodni izvršbi

Sodna oziroma civilna izvršba izhaja iz področja civilno izvršilnega postopka, namenjena pa je prisilni uveljavitvi upnikove terjatve (Volk, 2020a, str. 9). V praksi je vloga izvršilnega postopka pomembna, saj samopomoč v tovrstnih situacijah ni dovoljena. Za

vsako prisilno izvršitev terjatve upnika potrebujemo pomoč sodišča kot državnega organa (Horvat & Guzej, 2010, str. 17); samo slednji so namreč upravičeni uporabiti silo in s tem vzpostaviti stanje, kot izhaja iz izvršilnega naslova (Rijavec, 2003, str. 43).

Izvršilni postopek sodi med sodne nepravdne postopke, saj gre za nesporno terjatev, ki jo je potrebno le prisilno izvršiti (Horvat & Guzej, 2010, str. 17). Terjatev je pravica do denarnega zneska ali do neke druge dajatve, storitve, dopustitve ali opustitve (1. tč. 16. člena ZIZ). Izvršilni postopek je predlagalni postopek, saj se praviloma začne na predlog upnika (Lajevec & Žgajnar, 2021, str. 22). Ko dolžnik svojih denarnih ali nedenarnih obveznosti ne izpolni prostovoljno, lahko upnik uporabi izvršilni postopek za izterjavo le-teh. Podlaga za vodenje izvršilnega postopka je lahko izvršilni naslov ali verodostojna listina, pri čemer se lahko na podlagi izvršilnega naslova izterjujejo denarne in nedenarne terjatve, na podlagi verodostojne listine pa zgolj denarne terjatve (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 17).

V okviru izvršilnega postopka sodišča izdajajo odločbe, pri čemer poglavitno sodno odločbo v osnovi predstavlja sklep o izvršbi, sodišča pa sprejemajo tudi druge procesne sklepe, ki regulirajo potek izvršbe (Rijavec, 2003, str. 43). O predlogu za izvršbo torej odloči sodišče s sklepom o izvršbi, s katerim le-ta predlog zavrže, zavrne ali pa v skladu z upnikovim predlogom izda sklep o izvršbi. Vsak sklep sodišča vsebuje pravni pouk, v katerem je navedeno, s katerim pravnim sredstvom ga lahko stranka izpodbija, rok za vložitev pravnega sredstva ter drugi podatki, ki so pomembni za vložnika pravnega sredstva (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 35).

V izvršilnem postopku se primarno uporablja Zakon o izvršbi in zavarovanju (v nadaljevanju ZIZ). Ta zakon je začel veljati oktobra 1998, do danes pa je bil noveliran že trinajstkrat. V kolikor ZIZ ne ureja določenih vprašanj povezanih s sodno izvršbo, se po 15. členu ZIZ subsidiarno uporablja Zakon o pravnem postopku (ZPP), Ur. l. RS, št. 73/07-UPB2, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1 in 70/19 – odl. US. V sodno izvršilnem postopku se uporabljajo tudi drugi zakoni, kot so Obligacijski zakonik (OZ), Ur. l. RS, št. 97/07-UPB1, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631, Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (ZEPEP) Ur. l. RS, št. 98/04-UPB1, 61/06 – ZEPT, 46/14 in 121/21, ZEISZ, Zakon o sodiščih (ZS), Ur. l. RS, št. 94/07-UPB4, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSL-S-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT, 16/19 – ZNP-1, 104/20 in 203/20 – ZIUPOPDVE, Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1), Ur. l. RS, št. 94/07-UPB1 in 177/20, Zakon o sodnih taksah (ZST-1), Ur. l. RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US, 30/16, 10/17 – ZPP-E, 11/18 – ZIZ-L in 35/18 – odl. US ter nekateri drugi zakoni in številni pravilniki, ki vključujejo tudi določbe povezane z izvršitelji, katerih področje dela je široko, zahtevno in v praksi včasih tudi sporno, zaradi česar je ključno, da obstajajo podrobna določila, ki natančno urejajo njihovo delo (Horvat & Guzej, 2010, str. 22-39).

3.2 Načela sodne izvršbe

Za izvršilni postopek veljajo temeljna načela pravnega postopka, kar smiselno izhaja iz subsidiarne uporabe določb ZPP. Ta načela so prilagojena naravi izvršilnega postopka, poleg teh pa se uporabljajo tudi posebna načela, ki posegajo v področje materialnega izvršilnega prava (Rijavec, 2003, str. 52).

Vodilno načelo v postopku izvršbe je **načelo dispozitivnosti**. Izvršbo je mogoče opraviti v korist stranke zgolj na njen predlog. Ne more se opraviti po uradni dolžnosti. Predlog stranke je usmerjen na dovolitev in opravo izvršbe (Kerševan & Androjna, 2017, str. 478), stranka pa tudi sama odredi predmet in sredstvo izvršbe. Le v določenih primerih lahko sodnik predlagani predmet izvzame ali izvršbo nanj omeji ali pa na predlog dolžnika predlagano sredstvo izvršbe zamenja z drugim (Rijavec, 2003, str. 52).

V izvršilnem postopku je kljub poudarjeni vlogi upnika ključno tudi **načelo oficialnosti**. Četudi je postopek uveden na predlog upnika, se v nadaljevanju vodi po uradni dolžnosti, pri čemer je sodnikom naloženo, da skrbijo za ustrezno opravo izvršbe. Na morebitne nepravilnosti morajo namreč reagirati po uradni dolžnosti in ne samo na zahtevo stranke (Rijavec, 2003, str. 52-54).

Za **razpravno in preiskovalno načelo** je značilno, da se nanašata na vprašanje, kdo v postopku zbira procesno gradivo, v katero sodijo trditve o dejstvih, dokazi, pravila znanosti in stroke, izkustvena pravila, pravila logičnega mišljenja ter pravna pravila. V izvršilnem postopku je uveljavljena kombinacija obeh načel. Za **preiskovalno načelo** je značilno, da sodišče ugotavlja dejstva, povezana z uporabo kogentnih pravil in prisilnih sredstev, medtem ko je za **razpravno načelo** značilno, da nekatera dejstva sodišče ugotavlja zgolj, če so se stranke nanje sklicevale, pri tem pa ni pomembno, ali so ta dejstva sporna ali ne. Kljub temu, da se izvršilni postopek po uvedbi vodi po uradni dolžnosti, zanj v precejšnji meri velja razpravno načelo (Rijavec, 2003, str. 54, 55).

V izvršilnem postopku je pomembno tudi **načelo iskanja materialne resnice**. Izvršba temelji na izvršilnem naslovu, pri katerem pa ni več mogoče ugotavljati resničnosti dejstev glede terjatve. Kljub temu, da v izvršilnem postopku za odločitev sodišča pogosto zadostuje že sama verjetnost obstoja določenih dejstev, načelno velja, da je za meritorni sklep potrebno prepričanje sodišča o pravno-relevantnih dejstvih, na katerih temelji odločitev sodišča (Rijavec, 2003, str. 59-60).

V izvršilnem postopku je **načelo kontradiktornosti** omejeno, saj sodišče z namenom, da dolжник ne bi onemogočil izvršbe, izda sklep o izvršbi, ne da bi se dolžniku prej vročilo predlog, ki se dolžniku vroči skupaj s sklepom šele pri opravi prvega izvršilnega dejanja. Kljub navedenemu pa je načelo kontradiktornosti varovano s pravnimi sredstvi (Rijavec, 2003, str. 60).

Poudariti je potrebno tudi **načelo prirejenosti postopkov**. Za izvršilni postopek velja, da je poudarjena veza na akte drugih organov. Izvršilno sodišče o zahtevku za izvršbo praviloma odloča na podlagi izvršilnega naslova, kot rezultat nekega drugega kvalificiranega postopka. Izvršilno sodišče ni upravičeno reševati predhodnih vprašanj o obstoju terjatve na podlagi dejstev, ki so obstajala ob izdaji izvršilnega naslova. Izvršilno sodišče pa ima v skladu z 202. členom ZIZ še vedno možnost napotiti na pravdo tistega, ki izpodbija terjatev, če je odločitev odvisna od spornih dejstev, drugače pa samo odloči o višini in vrstnem redu izpodbijane terjatve (Rijavec, 2003, str. 61).

V skladu z **načelom ekonomičnosti** je v izvršilnem postopku pomembno, da sodišče zagotavlja pravno varstvo brez nepotrebnega zavlačevanja in s čim manjšimi stroški, hkrati pa onemogoča zlorabe procesnih pravic strank (11. člen ZPP v zvezi s 15. členom ZIZ).

Načelo pospešitve postopka pride do izraza pri nujnih zadevah. Po ZIZ-u mora sodišče zadeve obravnavati po vrsti ne glede na prejem zadeve, vendar v določenih primerih narava terjatve ali posebne okoliščine zahtevajo drugače. Posamezne zadeve se namreč rešujejo prednostno, če tako določa zakon (Rijavec, 2003, str. 62-63).

Načelo ustnosti, neposrednosti in javnosti so prilagojena namenu in ciljem izvršilnega postopka. Predvsem načelo ustnosti je v izvršilnem postopku predvideno samo subsidiarno. Za razliko od pravnega postopka se v izvršilnem postopku narok opravi samo, če sodišče oceni, da je potreben (prvi odstavek 29.a člena ZIZ). Opravljeni naroki so načeloma javni (293. člen ZPP) (Rijavec, 2003, str. 63).

Načelo formalne legalitete se navezuje na pravila za izdajo sklepa o izvršbi. Izvršilno sodišče ne presoja konkretne materialne zakonitosti in pravilnosti izvršilnega naslova, na osnovi katerega je podan predlog za izvršbo, temveč je vezano na rezultat predhodnih kvalificiranih postopkov, iz katerih izvira izvršilni naslov (Rijavec, 2003, str. 63). Izvršilno sodišče je torej vezano na izvršilni naslov, dokler ta ni razveljavljen, odpravljen, spremenjen ali ugotovljen za ničnega (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 305). Sodišče dejansko odloča zgolj o izvršitvi terjatve, kot sledi iz izvršilnega naslova (Rijavec, 2016, str. 268), hkrati pa ne more upniku odreči izvršilnega varstva na podlagi izvršilnega naslova. Sodišče lahko dovoli in opravlja izvršbo le v obsegu in s strankami, kot izhaja iz izvršilnega naslova (izjema je 24. člen ZIZ) (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 305).

Pomembni sta tudi **načeli prioritete in sorazmernega poplačila upnikov**. V kolikor več upnikov uveljavlja svoje denarne terjatve proti istemu dolžniku in na istem predmetu izvršbe, so upniki poplačani po vrstnem redu, po kakršnem so pridobili pravico do poplačila iz tega predmeta. Zakon določa, da imajo določene terjatve prednost pri poplačilu (privilegirane terjatve) (Rijavec, 2003, str. 64). Upniki istega vrstnega reda, ki jih iz kupnine ni mogoče popolnoma poplačati, se poplačajo v sorazmerju s svojimi terjatvami (98. člen ZIZ).

Vrstni red zastavnih pravic več upnikov je določen po dnevu oprave rubeža. V kolikor je več upnikov pridobilo zastavno pravico na isti dan, imajo te zastavne pravice isti vrstni red. Če se terjatve ne morejo v celoti poravnati, se poravnajo sorazmerno (110. člen ZIZ). 197. in 198. člen ZIZ določata vrstni red najprej za poplačilo prednostnih in nato drugih terjatev, pri katerih je upoštevano načelo prioritete po nastanku pravice (Rijavec, 2003, str. 64).

Kritno načelo določa, da izvršba na predlagani predmet mora vsaj delno kriti upnikovo terjatev. Cilj izvršilnega postopka je prisilna uveljavitev upnikove terjatve. Navedeni cilj ni dosežen, če so drugi upravičenci do poplačila iz stvari po vrstnem redu pred predlagateljem (Rijavec, 2003, str. 64).

Načelo najnižje sprejemljive ponudbe določa, da na prvi dražbi ali v prvem roku za prodajo z neposredno pogodbo stvari ni moč prodati pod 70% ocenjene vrednosti. V kolikor je prodaja neuspešna, 188. člen ZIZ določa nadaljnja pravila, pod katerimi se stvar lahko proda. ZIZ pa omogoča tudi sporazumni odstop od tega načela. Na zapisnik pri sodišču, pred katerim teče izvršilni postopek, ali pri kakšnem drugem sodišču, lahko namreč stranki in zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga podajo izjavo, s katero se sporazumejo, da sme biti nepremičnina prodana na dražbi tudi za ceno, nižjo od 70% ugotovljene vrednosti, oziroma nižjo od polovice ugotovljene vrednosti (Rijavec, 2003, str. 65).

V izvršilnem postopku je ključno **uravnoteženo varstvo interesov upnika in dolžnika**. V skladu z načelom enakosti pred sodiščem je potrebno v izvršilnem postopku zagotoviti uravnoteženo upoštevanje interesov upnika, ki mora imeti realne možnosti za uspeh v izvršbi ter interesov dolžnika, katerega eksistenca se mora zavarovati iz socialnih razlogov (Rijavec, 2003, str. 65). Načelo socialne zaščite zavezanca zahteva uporabo takšnega načina in sredstva, ki na eni strani zagotavljata, da se doseže namen izvršbe, vendar sta za zavezanca najugodnejša oziroma najmilejša (Kerševan & Androjna, 2017, str. 479).

Kljub temu, da ZIZ varstva dolžnika ne ureja več na načelni ravni, to ne pomeni, da dolžnik nima ustreznih mehanizmov za varstvo svojih pravic. Ravnoesje je moč doseči z razporeditvijo procesnega bremena iskanja potencialnega predmeta izvršbe (dolžnikovo premoženje), ključen pa je tudi uravnotežen sistem pravnih sredstev (Rijavec, 2003, str. 65).

3.3 Podlaga za začetek izvršilnega postopka

Postopek izvršbe se lahko začne na podlagi verodostojne listine ali izvršilnega naslova. Kljub enakemu cilju obeh postopkov so nekatere razlike med postopkoma posledica različne podlage za začetek izvršbe (Lajavec & Žgajnar, 2021b, str. 275).

3.3.1 Izvršilni naslov

Izvršilni naslov je definiran kot kvalificirana javna listina, na podlagi katere je mogoče zahtevati prisilno izvršitev terjatve, ki je ugotovljena v njej (Rijavec, 2003, str. 105). Namen izvršilnega postopka je izpolnitev materialnopravnih dajatvenih zahtevkov, zato pravimo, da so izvršilni naslovi praviloma dajatvene sodbe, ki so izdane v pravnem postopku (Volk, 2015, str. 43). Šteje se, da obveznost, ki izhaja iz izvršilnega naslova, dejansko obstaja (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 305). Ugotovitvene ali oblikovalne sodbe pa se ne izvršujejo, temveč učinkujejo že s svojo pravnomočnostjo (Volk, 2015, str. 43).

Na podlagi izvršilnega naslova se lahko zahteva izpolnitev denarne terjatve, nedenarne terjatve ali obeh. Pri tem je sodišče pri dovolitvi izvršbe vezano na izvršilni naslov, kar imenujemo načelo formalne legalitete. Ker sodišče v skladu z navedenim načelom dovoli izvršbo zgolj v obsegu, kot izhaja iz izvršilnega naslova (razen izjeme v 42. členu ZIZ), ne sme upnik v predlogu za izvršbo terjati več ali drugače, saj sodišče njegov predlog v tem delu zavrne. Z vsako napako upnika v predlogu za izvršbo se podaljša postopek do izdaje sklepa o izvršbi (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 320, 321).

Med izvršilne naslove sodijo (17. člen ZIZ):

- »izvršljiva sodna odločba in sodna poravnava;
- izvršljiv notarski zapis;
- druga izvršljiva odločba ali listina, za katero zakon, ratificirana in objavljena mednarodna pogodba ali pravni akt EU, ki se v RS uporablja neposredno, določa, da je izvršilni naslov«.

Izvršilni naslov predstavlja tudi pravnomočen sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, saj postane pravnomočen tudi v delu plačilnega naloga, s katerim je dolžniku naloženo plačati terjatev skupaj z odmerjenimi stroški (Volk, 2015, str. 43).

Izvršba na podlagi izvršilnega naslova je najpogosteje vložena z vlogo na pristojno okrajno sodišče (Sodstvo Republike Slovenije, 2018), kjer se v tovrstnih postopkih izterjuje denarna terjatev (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 317).

3.3.2 Verodostojna listina

Izvršilni postopek se lahko začne tudi na podlagi verodostojne listine. Slednja ni izvršilni naslov, zaradi česar ima predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine specifično vsebino, prav tako pa je drugačen tudi sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine ter postopek z ugovorom (Volk, 2015, str. 51).

Za verodostojno listino se šteje faktura, med katere sodi tudi obračun obresti, menica in ček, javna listina, izpisek iz poslovnih knjig, overjen s strani odgovorne osebe, po zakonu

overjena zasebna listina in listina, ki ima po posebnih predpisih naravo javne listine ter pisni obračun prejemkov iz delovnega razmerja (23. člen ZIZ).

Izvršba na podlagi verodostojne listine je najbolj pogost sodni postopek, ki je popolnoma informatiziran. Gre predvsem za tehničen postopek izpolnjevanja elektronskih obrazcev, katerega se poslužujejo kar upniki sami, saj je vložitev predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine zelo enostaven in hiter postopek (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 275, 276). Praviloma jih vlagajo pravne osebe (t.j. gospodarski subjekti), izjemoma pa tudi delavci na podlagi pisnega obračuna prejemkov iz delovnega razmerja (Sodstvo Republike Slovenije, 2018).

Upnik ne glede na obliko predloga za izvršbo (elektronski ali papirni) ne prilaga nobenih listin, temveč vloži predlog na tipiziranem obrazcu, kjer je vsebina predloga natančno predpisana (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 275-276), kljub temu pa je pomembno, da ima upnik verodostojno listino shranjeno. V primeru, da dolžnik vloži ugovor zoper izdani sklep o izvršbi, mora upnik namreč verodostojno listino priložiti sodišču ter s tem dokazati obstoj podlage za izvršbo (Volk, 2015, str. 52). Na vsakem obrazcu predloga za izvršbo je natisnjena številka, ki je sklic za plačilo sodne takse. Slednja mora biti poravnana v osmih dneh od oddaje predloga. Če je rok za plačilo zamujen, ali je plačilo izvedeno z napačno sklicno številko ali oziroma ni poravnan v predpisani višini, računalniški sistem vlogo vrne upniku. Upnik lahko nato predlog ponovno vloži. Predlog za izvršbo pa lahko upnik vloži tudi v papirni obliki ter ga pošlje na sodišče ali ga odda na vložišču (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 287).

Postopek na podlagi verodostojne listine vodi Centralni oddelek za verodostojno listino (v nadaljevanju COVL) pri Okrajnem sodišču v Ljubljani (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 276). O predlogu za izvršbo mora sodišče odločiti v petih delovnih dneh (šesti odstavek 41.a člena ZIZ). Sodišče predlagano izvršbo dovoli s sklepom o izvršbi, ki vključuje sredstva izvršbe in predmete izvršbe, kot jih je predlagal upnik. S sklepom o izvršbi na podlagi verodostojne listine sodišče najprej v dovolitvenem delu sklepa dolžniku naloži plačilo terjatve in določi osemdnevni rok za prostovoljno plačilo, v čekovnih in meničnih sporih pa tridnevni rok, v dovolitvenem delu sklepa pa dovoli izvršbo (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 293).

Horvat in Guzej (2010, str. 103-104) navajata, da v določenih situacijah lahko izvršilni postopek na podlagi verodostojne listine preide v pravdni postopek. To se zgodi v primeru, ko dolžnik v celoti ali v delu izpodbija izdani sklep o izvršbi, s katerim mu je naloženo, da mora plačati terjatev. Sklep o izvršbi dolžniku nalaga obveznost, ki naj bi izhajala iz verodostojne listine, ta pa ni potrjena že v nekem prejšnjem sodnem postopku in nima narave izvršilnega naslova, zaradi česar ima dolžnik možnost ugovarjati obveznosti iz takšne listine. V takšnem primeru sodišče razveljavi del sklepa, v katerem je dovolilo izvršbo ter v primeru, da ni pristojno za nadaljevanje postopka, zadevo odstopi drugemu krajevno pristojnemu sodišču (Horvat & Guzej, 2010, str. 103-104).

3.4 Prejemki, ki so izvzeti iz izvršbe ali je izvršba na njih omejena

Tudi v postopku sodne izvršbe obstajajo določeni prejemki dolžnika, ki so izvzeti iz izvršbe. To so prejemki, ki imajo za dolžnika poseben pomen, praviloma pa so namenjeni varstvu njegovega socialnega položaja. V 101. členu ZIZ so tovrstni prejemki naštetih taksativno, kar pomeni, da se nabor prejemkov, ki so izvzeti iz izvršbe, ne sme ne širiti ne ožiti, saj so namenjeni tako varstvu položaja upnika kot dolžnika (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 82).

Iz izvršbe so izvzeti prejemki iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, prejemki iz naslova odškodnine zaradi telesne poškodbe, denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, starševskega dodatka, otroškega dodatka ter ostali dodatki, povezani z veliko družino ter nego otroka, prejemki iz naslova štipendije, nadomestilo za invalidnost, sredstva za nego in pomoč, prejemki iz občasnega dela invalidov, ki niso v delovnem razmerju, denarna sredstva pomoči potrebnim, sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode, nepovratna denarna sredstva itd. (101. člen ZIZ).

Lajevec in Žgajnar (2021a, str. 256-258) navajata, da so v praksi pogosti predlogi dolžnikov, kjer sodišče iz zasega izvzame tudi katerega od prejemkov, ki ni naveden v 101. členu ZIZ. Sem sodijo jubilejne nagrade, regres in vračilo dohodnine, solidarnostna pomoč, nadomestilo za primer brezposelnosti, letni dodatek za rekreacijo, veteranski dodatek ter potni stroški. Dolžniki kot razlog izvzetja navajajo predvsem dejstvo, da je podlaga za izplačilo prejemka nastala pred začetkom izvršilnega postopka, vendar je stališče sodne prakse enotno. Ta namreč navaja, da ni relevantno, kdaj je nastala podlaga za izplačilo, temveč kdaj dolžnik znesek prejme (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 256-258).

ZIZ v 102. členu določa tudi prejemke, po katerih je sicer moč poseči, vendar z določenimi omejitvami. Omejitve so določene za zaseg tistih dolžnikovih denarnih prejemkov, ki se v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, štejejo za dohodek iz delovnega razmerja in za dolžnikove prejemke iz naslova odškodnine zaradi izgube ali zmanjšanja delovne sposobnosti. Pomembno je, da se za pravilno upoštevanje in izračunavanje omejitev po 102. členu ZIZ ve, na katere dolžnikove prejemke se omejitve nanaša. V izvršbi se najpogosteje poseže na plačo, nadomestilo plače in vsako drugo plačilo za opravljeno delo, provizije, regres za letni dopust, jubilejno nagrado, odpravnino, solidarnostno pomoč, povračilo stroškov v zvezi z delom itd. (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 260).

3.5 Izvršilna sredstva

Vsakemu upniku, ki ima do dolžnika terjatev, so za izterjavo le-te na voljo številna izvršilna sredstva. Upnik pristojnemu sodišču v predlogu za izvršbo predlaga eno ali več

izvršilnih sredstev glede na višino terjatve in vrsto dolžnikovega premoženja. Pri več izvršilnih sredstvih mora pristojno sodišče začeti opravo izvršilnih dejanj hkrati (Vodičar, 2019).

Izbira izvršilnega sredstva v izvršbi pomeni izbiro načina za izpolnitev upnikove terjatve, hkrati pa tudi pogoj za dovolitev izvršbe. Sredstva izvršbe se delijo na sredstva za izterjavo denarnih in za izterjavo nedenarnih terjatev, saj lahko upnik terja denarno ali nedenarno terjatev, z istim predlogom pa lahko terja obe vrsti terjatev hkrati. Upnik je tisti, ki mora v predlogu za izvršbo določiti izvršilno sredstvo, pri tem pa mora biti pozoren, da izbere pravo sredstvo izvršbe glede na vrsto terjane terjatve. Za izterjavo denarne terjatve ima upnik na voljo več sredstev izvršbe, medtem ko pri nedenarni terjatvi te izbire nima, saj mora določiti točno določeno sredstvo, ki ga za izterjavo določene nedenarne terjatve predvideva zakon. Upnik, ki izterjuje nedenarno terjatev, ponavadi terja tudi stroške postopka, kar se smatra za denarno terjatev, zato mora izbrati pravo sredstvo izvršbe (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 71).

Med izvršilna sredstva za poplačilo denarne terjatve uvrščamo prodajo premičnin, prodajo nepremičnin, prenos denarne terjatve, unovčenje drugih premoženjskih oziroma materialnih pravic in nematerializiranih vrednostnih papirjev, prodajo deleža družbenika in prenos sredstev, ki so pri organizacijah, pooblaščenih za plačilni promet (30. člen ZIZ).

Kot že omenjeno, upnik pri nedenarni terjatvi nima možnosti izbire med več različnimi izvršilnimi sredstvi, saj ZIZ za vsako vrsto nedenarne terjatve predvideva izvršilno sredstvo, s katerim se izvršba lahko opravi. Med nedenarne dajatve se štejejo (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 73):

- izpraznitev in izročitev nepremičnine,
- izvršba na terjatev, da se izročijo ali dobavijo premičnine ali da se izroči nepremičnina,
- obveznost kaj storiti, dopustiti ali opustiti,
- izročitev in dobava premičnin,
- vrnitev delavca na delo,
- razdelitev stvari,
- izvršba v zadevah glede varstva in vzgoje otrok ter glede osebnih stikov z otroki.

Izvršba za izterjavo nedenarne terjatve vedno teče na podlagi izvršilnega naslova, pri čemer se opravi le v obsegu, kot izhaja iz izvršilnega naslova in na njegovi podlagi izdanega sklepa o izvršbi (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 74).

V praksi so najpogostejša izvršilna sredstva za izterjavo dolga (Sodstvo Republike Slovenije, 2019):

- rubež denarnih sredstev (na bančnih računih),
- rubež plače ali pokojnine (pri delodajalcu/ZPIZ),
- rubež in prodaja premičnin, predvsem avtomobili, pohištvo, elektronske naprave,

- prodaja nepremičnin (parcela ali del stavbe).

3.6 Pravna sredstva v postopku sodne izvršbe

Poznamo redna in izredna pravna sredstva, pri čemer se redna uporabljajo pred nastopom pravnomočnosti, izredna pa šele v izjemnih situacijah po nastopu pravnomočnosti. ZIZ v 9. členu določa, da sta v izvršilnem postopku kot redni pravni sredstvi na voljo pritožba, v kolikor so podani pritožbeni razlogi, in ugovor, v kolikor obstajajo ugovorni razlogi (Horvat & Guzej, 2010, str. 183). Pri tem pa je pomembno, da sta tako pritožba kot ugovor vezana na rok. Vložiti ju je potrebno v roku 8 dni od prejema sklepa o izvršbi (tretji odstavek 9. člena ZIZ), v kolikor pa je podlaga za izdajo sklepa o izvršbi menica, pa je rok za vložitev ugovora zgolj 3 dni. Pritožba in ugovor ne zadržita postopka, razen če zakon določa drugače (šesti odstavek 9. člena ZIZ) (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 35-36).

Pritožbo lahko vloži upnik proti sklepu o izvršbi, s katerim je bil zavrnjen njegov predlog za izvršbo (Rijavec, 2016, str. 232). O pritožbah zoper sklepe, izdane v izvršilnem postopku, vedno odloča višje sodišče z območja, na katerem ima sedež okrajno sodišče, ki vodi postopek izvršbe. V izvršilnih postopkih, ki pa tečejo na podlagi verodostojne listine (COVL), odloča višje sodišče z območja, na katerem ima sedež okrajno sodišče, ki vodi izvršilni postopek in bo o njem odločalo po pravnomočnosti sklepa o izvršbi (deseti odstavek 9. člena ZIZ) (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 36).

Dolžnikovo edino pravno sredstvo proti izdanemu sklepu o izvršbi pa je ugovor. Ugovor je tudi edino pravno sredstvo tretjega (Rijavec, 2016, str. 232), ki verjetno izkaže, da ima na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo (64. člen ZIZ). O vložnem ugovoru odloči sodišče s sklepom, zoper katerega je v skladu s petim odstavkom 9. člena ZIZ, dovoljena pritožba (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 36).

Šele proti odločbi o ugovoru lahko dolžnik in tretji vložita pritožbo. Poznamo tri vrste ugovora, in sicer ugovor dolžnika proti sklepu o izvršbi, ugovor dolžnika proti sklepu na podlagi verodostojne listine ter ugovor tretjega (Rijavec, 2016, str. 232).

V izvršilnem postopku poznamo dve izredni pravni sredstvi: revizijo, ki je bila vpeljana z novelo ZIZ-L, in obnovo postopka. Zoper pravnomočno odločbo, s katero je kršen zakon, pa lahko zgolj državni tožilec vloži še eno izredno pravno sredstvo, in sicer zahtevo za varstvo zakonitosti (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 373).

Revizija je dopustna zoper pravnomočno odločitev sodišča druge stopnje, s katero je bil predlog za izvršbo zavrnjen ali zavrnjen (namenjeno upniku) ter zoper sklep, s katerim je bilo predlogu za izvršbo ugodeno (namenjeno dolžniku). Revizija v izvršbi je omejena zgolj na točno določene sklepe, izdane v izvršilnem postopku, zoper druge sklepe pa revizije ni. Revizija je dopuščena zgolj takrat, kadar gre za rešitev pomembnega pravnega

vprašanja (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 40). Vložena revizija ne zadrži izvršbe, o njenem predlogu pa odloča senat treh sodnikov Vrhovnega sodišča (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 376).

Obnova postopka je v izvršilnem postopku dovoljena zgolj, če tako določa zakon (10. člen ZIZ). Predlog za obnovo postopka lahko vloži zgolj odvetnik, stranka sama oziroma njen zakoniti zastopnik pa, če ima opravljen pravniški državni izpit (tretji odstavek 86. člena ZPP). Dovoljena je zoper tisti del sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine, s katerim je dolžniku naloženo, naj plača terjatev (t. i. naložitveni del sklepa) (prvi odstavek 63. člena ZIZ), dovoljena pa je tudi zoper pravnomočen sklep, s katerim sodišče predlogu za nasprotno izvršbo ugoditi ali ga zavrne (peti odstavek 68. člena ZIZ). O obnovi odloča sodišče, ki je krajevno pristojno za odločanje glede na dovoljena sredstva izvršbe in v kolikor ta obnovo dovoli, se hkrati razveljavi odločba, ki je bila izdana v prejšnjem postopku (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 373-375).

3.7 Izvršilni stroški

Izvršilni stroški so tisti stroški, ki nastanejo med izvršilnim postopkom upniku, dolžniku ali tretjim, med njih pa štejemo sodne takse in stroške, ki nastanejo z izvajanjem določenih dokazov. V izvršbi se najpogosteje odloča o stroških izvršitelja. Prvi odstavek 38. člena ZIZ določa, da stroške izvršbe zalaga upnik. Sodišče stroškov ne odmerja po uradni dolžnosti, temveč le na zahtevo stranke ali tretjega v postopku (izjema je, ko izvršba teče po uradni dolžnosti) (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 56).

Sodna taksa mora biti plačana ob vložitvi predloga za izvršbo, ugovora in pritožbe (prvi odstavek 29.b člena ZIZ). Plačilo sodne takse je procesna predpostavka za odločanje o predlogu za izvršbo, ugovoru in pritožbi. V kolikor stranka ob vložitvi predloga, ugovora ali pritožbe ne poravnata takse, jo sodišče s plačilnim nalogom pozove k plačilu, ta pa mora biti poravnana v osmih dneh od dneva prejema naloga za plačilo sodne takse (drugi odstavek 29.b člena ZIZ). Če taksa ni plačana v postavljenem roku, prav tako pa niso podani pogoji za oprostitev plačila sodne takse, njen odlog ali obročno plačilo, se šteje, da je vloga umaknjena (peti odstavek 29.b člena ZIZ) (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 52).

Kot že omenjeno, je za začetek postopka sodne izvršbe potrebno plačati sodno takso. Plača jo tisti, ki je predlagal uvedbo postopka oziroma opravo posameznega dejanja v postopku, s tem pa delno krije stroške, ki nastanejo z delom sodišča. Višino takse ter vloge, za katere je potrebno plačati sodno takso, določa ZST-1. Pravila o plačilu sodne takse ter načina plačila so v izvršbi prilagojena glede na to, ali se vloga vloga v elektronski obliki ali jo stranka vloži na sodišče v papirni obliki. Razlikujejo se tudi vloge, za katere lahko sistem sam odmeri sodno takso, ali gre za sodno takso, katere odmera je vezana na višino zahtevka (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 51-52).

Med izvršilne stroške sodita tudi predujem in varščina. Predujem je znesek, ki ga vnaprej zalaga upnik, in sicer za opravo določenih izvršilnih dejanj, med katere sodi predvsem delo izvedencev, ki so v postopku zadolženi za oceno vrednosti dolžnikovega premoženja. Varščina pa je znesek, katerega plačilo za opravo neposrednih izvršilnih dejanj zahteva izvršitelj od upnika (38.a člen ZIZ). Varščina se od predujma razlikuje po tem, da plačilo predujma zahteva sodišče s sklepom, varščino pa od upnika zahteva izvršitelj. ZIZ v 39. členu določa tudi primere, ko sam zakon zahteva položitev varščine za opravo določenih dejanj ali za pridobitev posameznega upravičenja v postopku (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 56-57).

ZIZ določa, da mora dolžnik upniku v izvršbi vedno povrniti tiste stroške, ki so bili potrebni za izvršbo. Sodišče je tisto, ki je pooblaščen za presojo o priglašeni stroških na podlagi zahteve stranke, pri tem pa vedno tehta, ali so bili priglašeni stroški za izvršbo res potrebni stroški. Glede na to, da med izvršilnim postopkom nastajajo vedno novi izvršilni stroški, je pomembno, da upniki sodišču predlagajo, da jim te stroške prizna kot nadaljnje izvršilne stroške. Priznani izvršilni stroški na koncu bremenijo dolžnika ter višajo njegovo obveznost do upnika (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 58-59).

3.8 Zastoji v postopku sodne izvršbe

V postopku sodne izvršbe poznamo različne situacije, ki lahko povzročijo zastoj v postopku.

Odlog izvršbe. Odlog izvršbe pomeni začasno prekinitev postopka, predlaga pa ga lahko upnik (72. člen ZIZ), dolžnik (71. člen ZIZ) ali tretji (73. člen ZIZ). O odlogu odloča sodišče, pri čemer lahko izvršbo odloži v celoti ali delno. Po poteku časa, za katerega je bila izvršba odložena, se ta nadaljuje, zato je ključno, da sodišče v sklepu, s katerim odloči o odlogu, vedno določi še čas, za katerega se izvršba odlaga. Izvršilna dejanja se v času odloga ne opravljajo, prav tako pa odlog vpliva tudi na tek rokov. Novejša sodna praksa sicer zavzema stališče, da naj odlog izvršbe ne bi vplival na tek zakonskih rokov, kar pomeni, da morajo stranke tudi v času odloga predlagati tista procesna dejanja, ki so vezana na tek roka (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 393-394).

Umik izvršbe. Med izvršilnim postopkom lahko upnik brez dolžnikove privolitve v celoti ali delno umakne predlog za izvršbo, s čimer se ustavi izvršilni postopek. Na podlagi pravnomočnega sklepa o ustavitvi izvršbe in razveljavitvi že opravljenih izvršilnih dejanj premoženje dolžnika postane prosto bremen. Po novem pa ima upnik možnost, da obdrži zastavno pravico na dolžnikovem premoženju tudi po umiku izvršbe. Ta dogovor med upnikom in dolžnikom je praviloma sklenjen takrat, ko obstaja možnost, da bo dolžnik v nekem daljšem obdobju poravnal svoj dolg (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 129-131).

Umik je nepreklicljiv, ima pa takojšnji pravni učinek. Upnik lahko sicer naknadno ponovno vloži predlog za izvršbo, vendar z umikom izgubi vrstni red pri poplačilu iz

dolžnikovega premoženja, prav tako pa mora celoten postopek izvesti od začetka. Ravno zato je pomembno, da upnik pred vložitvijo umika preveri, ali je to res njegov namen (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 131).

Ustavitev izvršbe. Izvršba teče na podlagi izvršilnega naslova, ki je izvršljiv. V kolikor je izvršilni naslov pravnomočno odpravljen, spremenjen, razveljavljen ali izrečen za neveljavnega, mora sodišče v takem primeru po uradni dolžnosti izvršbo ustaviti. Odpade namreč osnovna predpostavka za vodenje izvršbe. Sodišče pa mora na isti način ukrepati tudi v primeru, če je razveljavljeno potrjeno o izvršljivosti (Lajevec & Žgajnar, 2021a, str. 210). Z ustavitvijo izvršbe sodišče razveljavi že opravljena izvršilna dejanja (če zakon ne določa drugače), kolikor s tem niso prizadete pridobljene pravice drugih oseb (drugi odstavek 76. člen ZIZ).

Izvršbo je mogoče ustaviti tudi iz naslednjih vzrokov (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 525-526):

- rubež premičnin je neuspešen, zato sodišče ustavi izvršbo na premičnine (prvi odstavek 88. člena ZIZ),
- v primeru izvršbe na plačo, ko sodišče prejme obvestilo delodajalca, da dolžnik ne prejema rubljivih prejemkov in jih ni prejemal eno leto pred prejemom sklepa o izvršbi, ali če v roku enega leta po prejemu sklepa o izvršbi ni prejel rubljivih prejemkov, sodišče vpogleda v evidence zaposlitev oziroma zdravstvenega zavarovanja ali zahteva podatke iz matične evidence zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Če sodišče ugotovi, da dolžnik ne prejema rubljivih prejemkov iz naslova plače ali drugih stalnih prejemkov, ustavi izvršbo na plačo (133.a člen ZIZ),
- v primeru izvršbe na račun dolžnika pri organizaciji za plačilni promet organizacija za plačilni promet obvesti sodišče, da v času prejema sklepa o izvršbi ni rubljivih sredstev na računu dolžnika, prav tako jih ni bilo na računu najmanj eno leto pred prejemom sklepa, niti eno leto po prejemu sklepa o izvršbi. V kolikor dolžnik nima odprtega računa pri organizaciji za plačilni promet, sodišče ustavi izvršbo s tem izvršilnim sredstvom (141. člen ZIZ),
- neaktivnost upnika pripelje do ustavitve izvršilnega postopka v naslednjih situacijah:
 - upnik v roku ne založi predjem za stroške izvršilnih dejanj (drugi odstavek 38. člena ZIZ);
 - upnik ne plača varščine in ne predloži dokazila o plačilu (peti odstavek 38.1 člena ZIZ);
 - upnik ne predlaga drugega sredstva izvršbe oziroma predmet izvršbe oziroma ne predlaga predložitve informativnega seznama premoženja, če COVL po opravljenih poizvedbah v uradnih evidencah ugotovi, da viri za predlagana sredstva izvršbe ne obstajajo (šesti odstavek 45. člena ZIZ);
 - upnik v primeru neizvedenega rubeža ali v primeru, ko zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo, ne predlaga vnovičnega rubeža ali pa je rubež neuspešen (tretji odstavek 88. člena ZIZ);

- upnik v treh mesecih od rubeža in ceditve premičnin ne predlaga prodaje teh premičnin (drugi odstavek 81. člena ZIZ);
- upnik ali dolžnik v roku 30 dni od prve dražbe ali od izteka roka za prodajo, postavljenega s strani izvršitelja, ne predlaga druge dražbe ali prodaje pod roko premičnin (95. člen ZIZ);
- pri postopku izvršbe na nepremičnine mora upnik predlagati novo prodajo v šestih mesecih od prvega naroka, na katerem nepremičnine ni bilo mogoče prodati, ali nepremičnine ni bilo mogoče prodati na drugem naroku niti za polovico ugotovljene vrednosti (215. člen ZIZ);
- če je upnik predlagal izvršbo na denarno terjatev, lahko v predlogu za izvršbo predlaga, da sodišče dovoli samo rubež terjatve in v kolikor upnik v roku treh mesecev od vročitve sklepa o rubežu oziroma od dneva, ko mu je bilo vročeno obvestilo o izjavi dolžnikovega dolžnika, ne predlaga tudi prenosa terjatve, sodišče izvršbo ustavi (104. člen ZIZ).

Postopek izvršbe ali zavarovanja se ustavi tudi z dnem začetka stečajnega postopka, v kolikor upnik v postopku izvršbe ali zavarovanja z zastavno pravico na nepremičnini ali z zastavno pravico na premičnini do začetka stečajnega postopka še ni pridobil ločitvene pravice (1. točka tretjega odstavka 132. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP), Ur. l. RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo in 178/21 – popr.) (Lajevc & Žgajnar, 2021b, str. 409).

Prekinitev postopka. Sodišče prekine postopek zaradi smrti stranke ali njenega zakonitega zastopnika, pri tem pa o prekinitvi obvesti dediče pokojne stranke (če so mu znani), in nasprotno stranko. V kolikor sodišču dediči niso znani, ta postavi začasnega skrbnika, postopek pa se nadaljuje, ko ga prevzamejo dediči (37. člen ZIZ).

Do prekinitve izvršilnega postopka lahko pride tudi iz naslednjih razlogov (205. člen ZPP):

- če stranka izgubi pravno sposobnost, pa v postopku nima pooblaščenca;
- če stranka, ki je pravna oseba, preneha obstajati oziroma če ji pristojni organ pravnomočno prepove delovanje;
- če nastanejo pravne posledice začetka stečajnega postopka, razen v primeru osebnega stečaja, če je predmet spora zahtevki, ki ne more vplivati na obseg stečajne mase;
- če zaradi vojne ali iz drugih vzrokov sodišče preneha delati;
- če drug zakon tako določa.

Ena od možnih prekinitev izvršbe je prisilna poravnava. Če se nad dolžnikom, zoper katerega teče postopek izvršbe ali zavarovanja, začne postopek prisilne poravnave, izvršilno sodišče izvršbo prekine z dnem začetka postopka prisilne poravnave (prvi odstavek 132. člena ZFPPIPP). Prekinjen postopek izvršbe se lahko nadaljuje zgolj na

podlagi sklepa sodišča, ki vodi prisilno poravnavo (drugi odstavek 132. člena ZFPPIPP). V kakšnem obsegu se bo po pravnomočno končanem postopku prisilne poravnave nadaljevala izvršba, je odvisno od tega, ali je upnik pred začetkom postopka prisilne poravnave v postopku izvršbe uspel pridobiti ločitveno pravico. V kolikor slednje ni pridobil, izvršilno sodišče utesni izvršbo v skladu s pogoji iz pravnomočno potrjene prisilne poravnave. Sklep o potrjeni prisilni poravnavi je izvršilni naslov za izterjavo terjatev, ki iz njega izhajajo (21. člen ZFPPIPP), pri tem pa prvotni izvršilni naslov (npr. sodba) izgubi veljavo in na njeni podlagi izvršbe po izdaji sklepa o potrjeni prisilni poravnavi ni mogoče začeti (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 408).

Postopek izvršbe ali zavarovanja se prav tako prekine, če je upnik v tem postopku z zastavno pravico na nepremičnini ali z zastavno pravico na premičnini pred začetkom stečajnega postopka pridobil ločitveno pravico, vendar do začetka stečajnega postopka v izvršbi še ni bila opravljena prodaja premoženja, ki je predmet ločitvene pravice (2. točka tretjega odstavka 132. člena ZFPPIPP). Upnikova terjatev je torej zavarovana z ločitveno pravico, ki jo je pridobil v postopku izvršbe, s tem pa je varovan njegov vrstni red poplačila iz premoženja dolžnika v stečaju. Ključno je, da upnik svojo terjatev in ločitveno pravico pravočasno prijavi v stečajnem postopku, saj se s prekinitvijo izvršilnega postopka upnikov položaj samodejno ne prenese v stečajni postopek (Lajevec & Žgajnar, 2021b, str. 410).

4 PRIMERJAVA MED DAVČNO IN SODNO IZVRŠBO

Tako davčna kot tudi sodna izvršba zasledujeta enak cilj, to je poplačilo dolga. Razlika je v tem, da davčni organ v postopku izvršbe zasleduje javni interes, sodišče pa zasebni oziroma civilni interes za izterjavo terjatev upnika. Postopki davčne izvršbe so podrobno urejeni v ZDavP-2, razen izvršbe na nepremičnino, delež družbenika v družbi in premoženjskih pravic, ki potekajo v skladu z določbami ZIZ. Postopki civilne izvršbe so določeni v ZIZ. Oba zakona sta v določenih segmentih zelo podobna.

Poudariti je treba pomen bodisi davčne ali sodne izvršbe. Plačilna disciplina ali nedisciplina vpliva na vse subjekte v poslovni verigi. Poslovni subjekt, ki dobi plačilo za opravljeno delo, bo v roku poravnal svoje obveznosti do države. Po drugi strani lahko neplačevanje prvega oziroma enega izmed poslovnih subjektov v poslovni verigi lahko povzroči domino učinek oziroma neplačevanje tudi vseh ostalih v verigi. S postopki izvršbe se ta plačilna nedisciplina nekoliko omili oziroma obvladuje.

Davčni organ izterjuje davčne in nedavčne obveznosti, sodišča pa neplačane terjatve upnikov. Davke, ki jih davčni zavezanci ne plačajo prostovoljno in v predpisanem roku, mora država redno izterjevati. Brez uspešno pobranih davkov država ne more ustrezno financirati javnih dobrin in storitev. Davki so pomembni za vse, saj nam zagotavljajo primerno življenjsko raven in kakovost bivanja.

Davčni organ prične davčno izvršbo po uradni dolžnosti takoj, ko zazna, da zapadle obveznosti niso bile poravnane v roku, le v primeru nedavčnih obveznosti ta prične izvršbo na predlog predlagatelja. Pri sodni izvršbi se izvršilni postopek načeloma začne na predlog upnika, le izjemoma po uradni dolžnosti. Od interesa upnika je odvisno, kdaj se bo postopek izvršbe pričel in s kakšno obliko izvršbe.

Pri predmetih in sredstvih izvršbe bi lahko rekli, da vse postopke, ki jih predvideva davčna izvršba, predvideva tudi sodna. Davčni organ pri izbiri izvršilnega sredstva sprva poseže po tistih, ki so za dolžnika manj neugodni, kot so denarni prejemki, denarna sredstva na bankah in denarne terjatve dolžnika. Če uvedeni postopki niso učinkoviti, davčni organ postopno stopnjuje izvršilni postopek še z uvedbo drugih načinov izvršbe. Pri sodni izvršbi upnik predlaga tisto izvršilno sredstvo, za katerega predvideva največjo verjetnost poplačila dolga.

Pomembnejša razlika je pri vrstnem redu poplačila dolga po sklepih, ki so poslani v izvršitev izplačevalcem denarnih prejemkov in bankam. V teh primerih so davčni sklepi o izvršbi privilegirani nasproti sodnim sklepom. Izjema je le, če se s sklepom o izvršbi izterjuje preživnina oziroma odškodnina zaradi prizadetega zdravja, izgube delovne zmožnosti ali smrti preživljalca. Kadar izplačevalec ali banka izvršuje le sodne sklepe, jih poplačuje glede na vrstni red prejema. Privilegiranost davčnega organa pa ne velja več v primerih, ko je treba rubež ali zastavno pravico vpisati v ustrezen javni register, saj je pri poplačilu dolga pomemben vrstni red pridobitve zastavne pravice.

Razliko je zaslediti tudi pri zastaranju pravice do izterjave. Davčni organ predvideva 5-letni relativni zastaralni rok in 10-letni absolutni zastaralni rok. Izjema je le, če se začela izvršba iz nepremičnega premoženja pred absolutnim zastaranjem, saj davčna obveznost ne preneha do poplačila iz kupnine od prodaje nepremičnine. Za terjatve, ki se izterjujejo v postopkih sodne izvršbe, velja 10-letni zastaralni rok, ki ga podaljša vsako dejanje upnika zoper dolžnika pred sodiščem ali drugim pristojnim organom, da bi se ugotovila, zavarovala ali izterjala njegova terjatev. Po pretrganju zastaralnega roka začne zastaranje teči na novo.

Tabela 1 prikazuje podrobnejšo primerjavo med davčno in sodno izvršbo.

Tabela 1: Primerjava med davčno in sodno izvršbo

	DAVČNA IZVRŠBA	SODNA IZVRŠBA
Temeljna načela	Temeljna načela po ZDavP-2 in splošna načela po ZUP	Temeljna načela po ZPP, splošna izvršilna načela in posebna načela
Vrsta interesa	Javni	Zasebni
Pravna podlaga	ZDavP-2 in ZUP	ZIZ in ZPP

se nadaljuje

Tabela 1: Primerjava med davčno in sodno izvršbo (nad.)

	DAVČNA IZVRŠBA	SODNA IZVRŠBA
Vrsta izvršilnega postopka	Upravni postopek/davčni izvršilni postopek	Civilni postopek/sodni izvršilni postopek
Izvršilni organ	FURS, pristojni finančni urad	Pristojno okrajno sodišče
Podlaga za začetek postopka	Izvršljiv izvršilni naslov (odločba, sklep, obračun davka, plačilni nalog itd.)	Verodostojna listina ali izvršljiv izvršilni naslov
Faze izvršilnega postopka	Ugotavljanje pogojev za izvršbo (pravni del) in realizacija izvršbe (dejanski del)	Dovolitev izvršbe in oprava izvršbe
Začetek postopka izvršbe	Po uradni dolžnosti ali na predlog predlagatelja izvršbe v primeru nedavčnih obveznosti	Na predlog upnika ali po uradni dolžnosti
Trenutek začetka izvršbe na podlagi izvršilnega naslova	Lahko se začne pred dokončnostjo in tudi pravnomočnostjo odločbe	Zgolj po pravnomočnosti odločbe
Glavni udeleženci	Aktivna stranka je davčni organ (FURS), pasivna stranka je davčni zavezanec	Aktivna stranka je upnik, pasivna stranka je dolžnik
Vrsta obveznosti, ki se izterjuje v postopkih izvršbe	Davčne in nedavčne denarne obveznosti	Zapadle neplačane terjatve oziroma dolg
Izvršilna sredstva in predmeti izvršbe	Denarni prejemki, denarna sredstva pri bankah in hranilnicah, denarne terjatve, premičnine, nepremičnine, deleži v gospodarskih družbah, premoženjske pravice, (ne)materializirani vrednostni papirji.	Denarne terjatve, sredstva, ki so pri organizacijah, pooblaščenih za plačilni promet (banke), premičnine, nepremičnine, druge premoženjske oziroma materialne pravice, (ne)materializirani vrednostni papirji, delež družbenika v družbi.
Vrstni red poplčila dolga v postopkih izvršbe	Davčni sklep ima prednost pred sodnim sklepom v primeru izvršbe na denarne prejemke, denarna sredstva ali denarne terjatve. Izjema so privilegirane terjatve (npr. preživnina).	Poplačilo sodnih sklepov je glede na vrstni red vročitve sklepa.
Nosilec stroškov uvedbe postopka izvršbe	Davčni zavezanec (dolžnik)	Predlagatelj (upnik)

se nadaljuje

Tabela 1: Primerjava med davčno in sodno izvršbo (nad.)

	DAVČNA IZVRŠBA	SODNA IZVRŠBA
Možni zastoji postopka	Odlog izvršbe, zadržanje izvršbe, prekinitve izvršbe, ustavitev izvršbe	Odlog izvršbe, umik izvršbe, ustavitev izvršbe, prekinitve izvršbe
Redna pravna sredstva	Pritožba in ugovor	Pritožba in ugovor
Pritožba oziroma ugovor zoper sklep o izvršbi	Pritožba dolžnika v 8 dneh od vročitve sklepa, ki ne zadrži začete davčne izvršbe. Davčni organ po uradni dolžnosti zadrži začeto izvršbo, če oceni, da bo pritožbi mogoče ugoditi. Ugovor izvrševalca sklepa v 8 dneh od vročitve sklepa – ne zadrži izvršitve sklepa. Ugovor tretjega, ki ima lastninsko pravico na predmetu izvršbe se lahko vloži do konca izvršbe. Ugovor zadrži izvršbo.	Pritožba upnika v 8 dneh od prejema sklepa oziroma v 3 dneh, če je predmet izvršbe menica. Ugovor dolžnika v 8 dneh od vročitve sklepa sodišču. Pritožba in ugovor ne zadržita postopka, če ni zakonsko drugače določeno.
Izredna pravna sredstva	/	Revizija in obnova postopka
Zastaralni rok	5-letni relativni zastaralni rok in 10-letni absolutni zastaralni rok. Izjema, če poteka izvršba na nepremičnino. Pri nedavčnih obveznostih se upoštevajo specialni predpisi, ki urejajo zastaranje.	10 let po pravnomočnosti, vendar vsako pravno dejanje upnika zoper dolžnika podaljša zastaralni rok za dodatnih 10 let.

Vir: lastno delo.

Z namenom, da se dolžniku zagotovi socialna varnost oziroma se mu omogoči nadaljnje opravljanje dejavnosti za pridobivanje dohodkov, so iz postopka izvršbe izvzeti določeni denarni prejemki in predmeti oziroma je nanje mogoče poseči le z upoštevanjem omejitev. Zakonsko predpisana izvzetja in omejitve med postopkoma so povečini poenotena in podobna, a kljub temu obstajajo določene razlike, ki so prikazane v tabeli 2.

Tabela 2: Razlike med davčno in sodno izvršbo glede izvzetij in omejitev

Izvzetja in omejitve izvršbe	DAVČNA IZVRŠBA	SODNA IZVRŠBA
Denarni prejemki (veteranski dodatek, invalidnina, dodatek za posebno invalidnost in invalidski dodatek)	Izvzeto iz davčne izvršbe	Do ½ je mogoče poseči, ko gre za terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal.

se nadaljuje

Tabela 2: Razlike med davčno in sodno izvršbo glede izvezitij in omejitev (nad.)

Izvezitja in omejitve izvršbe	DAVČNA IZVRŠBA	SODNA IZVRŠBA
Nujno potrebni predmeti za opravljanje javne službe ali znanstveno, umetniško ali drugo delo kot poklic	Niso opredeljeni v ZDavP-2	Izveziti iz postopka izvršbe
Gotovina dolžnika, do mesečnega zneska, ki je po zakonu izvezit iz izvršbe	Niso opredeljeni v ZDavP-2	Izveziti iz postopka izvršbe
Gasilska zaščitna in reševalna oprema, druga sredstva za zaščito, reševanje in pomoč	Izvezita iz davčne izvršbe	Niso opredeljeni v ZIZ
Terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljen preživnino, zaradi smrti tistega, ki jo je dajal	Izvezite iz postopka davčne izvršbe	Poseže se lahko do 2/3 prejemkov. Dolžniku mora ostati najmanj 50% minimalne plače. Če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja.
Prejemki iz pogodbe o dosmrtnem preživljanju, dosmrtni renti in življenjskem zavarovanju	Niso opredeljeni v ZDavP-2	Na tovrstne prejemke je možno poseči le v omejeni obliki.
Stroji, orodja, delovne priprave pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost ter surovine, polizdelki (namenjeni za predelavo) in pogonsko gorivo	Izvršba ni mogoča, če so navedeni predmeti nujno potrebni dolžniku za opravljanje dejavnosti. Na surovine, polizdelke (namenjene predelavi) ter pogonsko gorivo izvršba ni mogoča, če ne presegajo količine, potrebne za trimesečno povprečno proizvodnjo. V primeru neplačila davka v 6 mesecih od dneva zapadlosti in neuspešnega poskusa izvedbe davčne izvršbe iz dohodkov ali drugega premoženja, se lahko poseže tudi na sredstva, s katerimi dolžnik opravlja dejavnost.	Izvršba ni mogoča, če so navedeni predmeti dolžniku nujno potrebni za opravljanje dejavnosti. Na surovine, polizdelke (namenjene predelavi) ter pogonsko gorivo izvršba ni mogoča, v kolikor ta ne presega količine, potrebne za enotedensko povprečno proizvodnjo.

Vir: lastno delo.

Izvršilna postopka se razlikujeta tudi pri izvedbi izvršbe na dolžnikove premičnine (tabela 3). Davčni organ celoten postopek rubeža, cenitve in prodaje izvede sam preko

pooblašcene uradne osebe - izterjevalca. V primeru sodne izvršbe pa dejanja neposredne izvršbe izvede izvršitelj, ki je izpolnitveni pomočnik sodišča. Ta za svoje delo upniku izstavi v plačilo obračun za izvršena izvršilna dejanja in nastale stroške. Če izvršitelj nastalih stroškov ne more poplačati iz prejetega predujma ali iz izterjanega zneska, pozove upnika, naj stroške poravna v osmih dneh. Upnik lahko na sodišče priglasí stroške izvršitelja, pri tem pa predloži obračun izvršitelja. V kolikor je upnik v predlogu za izvršbo predlagal tudi izvršbo za izterjavo izvršilnih stroškov, se s sklepom o priznanju izvršilnih stroškov dovoli izvršba tudi za nadaljnje izvršilne stroške (Špajzer, 2019, str. 171).

Davčni organ dolžniku ne zaračunava stroškov za izvršena izvršilna dejanja, temveč le stroške za uspešno izvedeno prodajo, če dosežena kupnina presega 25 EUR.

Tabela 3: Razlike med davčno in sodno izvršbo pri izvršbi na premičnine

Izvršba na premičnine	DAVČNA IZVRŠBA	SODNA IZVRŠBA
Izvajalec prodaje zarubljenih premičnin	FURS – izterjevalec	Izvršitelji
Čas prodaje ter rok za prodajo zarubljenih premičnin	Izvede se po 8 dneh od rubeža. ZDavP-2 direktno ne predpisuje časovne omejitve za izvedbo prodaje. Obstaja pa posredna določba glede veljavnosti rubeža, in sicer eno leto, kar pomeni, da morajo biti zarubljene premičnine prodane v obdobju enega leta od izvedbe rubeža (189. člen ZDavP-2).	Izvede se po poteku 15 dni od rubeža (še le po pravnomočnosti sklepa o izvršbi), prodaja pa mora biti opravljena v 3 mesecih.
Izjema od prodaje zarubljenega premoženja pred potekom zakonskega roka	Prodaja se lahko opravi prej kot v 8 dneh od rubeža, če so zarubljene hitro pokvarljive stvari.	Prodaja se lahko opravi pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, če dolžnik privoli, da se stvari prodajo prej, če gre za stvari, ki se hitro kvarijo, ali če je nevarnost, da bi cena zarubljenih stvari občutno padla.
Način prodaje zarubljenih premičnin	Na javni dražbi, s prodajo po dolžniku, z zbiranjem ponudb, z neposredno pogodbo ali s komisijsko pogodbo.	Na javni dražbi, z neposredno pogodbo med kupcem in izvršiteljem, preko osebe, ki opravlja komisijske posle.
Vrednost zarubljenih premičnin, prodanih na javni dražbi	Zarubljene enakovrstne premičnine, katerih vrednost je v rubežnem zapisniku ocenjena nad 5.000 EUR.	Če gre za stvari večje vrednosti in je mogoče pričakovati, da bodo prodane po višji ceni od ocenjene vrednosti.

se nadaljuje

Tabela 3: Razlike med davčno in sodno izvršbo pri izvršbi na premožnine (nad.)

Izvršba na premožnine	DAVČNA IZVRŠBA	SODNA IZVRŠBA
Druga javna dražba in znižanje ocenjene vrednosti zarubljenih predmetov	Največ do polovice ocenjene vrednosti po rubežnem zapisniku.	Do tretjine ocenjene vrednosti.
Rok za vračilo varščine udeležencem na javni dražbi oziroma pri prodaji z zbiranjem ponudb	Udeležencu, ki pri prodaji ni uspel, se vplačana varščina vrne najpozneje v 5 dneh po koncu javne dražbe.	Ponudnikom, katerih ponudbe niso bile sprejete, se vračilo varščine izvede v 15 dneh po koncu javne dražbe ali naroka za odpiranje ponudb, razen v primeru, ko zakon določa drugače.

Vir: lastno delo.

5 EPIDEMIJA COVID-19 TER NJEN VPLIV NA IZVRŠILNE POSTOPKE

5.1 Opredelitev epidemije COVID-19

V decembru 2019 je bil v kitajskem mestu Wuhan zaznan izbruh nove infekcijske bolezni, imenovane koronavirusna bolezen 2019 oziroma COVID-19 (angl. coronavirus disease 2019), ki se je v treh mesecih razširila po celem svetu. Svetovna zdravstvena organizacija je 11. marca 2020 razglasila pandemijo COVID-19, ki je v popolnosti spremenila ter ohromila življenje po celem svetu (Plankar Srovin in drugi, 2020, str. 107).

Prvi primeri okuženih oseb v RS so bili odkriti v februarju 2020, v začetku marca pa je začelo število okuženih oseb naraščati. 12. marca 2020 je bila razglašena epidemija. Tega dne je bila v Ur. l. RS, št. 19/20 objavljena Odredba o razglasitvi epidemije COVID-19 na območju RS, ki je začela veljati istega dne (Vlada RS, 2020c, str. 1).

Za lažje razumevanje v nadaljevanju opredeljujeva pojem epidemije in pandemije. Epidemijo pojmuje kot izbruh bolezni, ki prizadene veliko število ljudi določene skupnosti, regije, države ali populacije. Aktivno in nenadzorovano se širi na večje geografsko območje, zaradi česar pride do situacije, kjer je število okuženih oseb bistveno višje kot običajno (Intermountain Healthcare, 2020). Pandemija pa pomeni epidemijo, ki se širi po vsem svetu. Na to, kako hitro se bolezen širi, vplivajo številni dejavniki. Eden izmed dejavnikov je gotovo, na kakšen način oziroma kako enostavno se bolezen prenaša iz ene osebe na drugo ter gibanje ljudi, zlasti z letalom. Na ta način se namreč okužba lahko prenese v nove dele sveta zgolj v nekaj urah (Greenan, 2019).

V slovenskem gospodarskem prostoru je koronsko leto poleg zdravstvene krize povzročilo tudi krizo v plačilni nedisciplini. Največji izziv za podjetja, predvsem tista iz storitvenega sektorja, ki so bila tudi najbolj prizadeta, je bilo zagotavljanje kratkoročne likvidnosti. Po podatkih družbe Bismode Dun & Bradstreet je bila plačilna disciplina v vseh regijah Slovenije, v obdobju od februarja do aprila 2020 in od avgusta do septembra 2020, negativna, posledice pa so se kazale predvsem v daljših plačilnih rokih (Akademija Finance, 2021). V Bismode Dun & Bradstreetu prav tako ugotavljajo, da se je zaradi učinkov koronakrize boniteta mnogih podjetij v Sloveniji poslabšala. Na podlagi izvedene stresne bonitetne ocene, ki upošteva vpliv koronakrize na poslovanje podjetij v letu 2020, so izračuni pokazali, da se je število subjektov v najboljših bonitetnih razredih (AAA, AA in A) zmanjšalo ter nasprotno, v nižjih bonitetnih razredih, povečalo. Slednje kaže, da se je zaradi koronakrize povprečna bonitetna ocena v Sloveniji poslabšala. Z umikanjem oblik državne pomoči gospodarstvu pa so podjetja vedno bolj prepuščena sama sebi, iz česar je moč sklepati, da bodo v bodoče lahko bolj uspešna le podjetja z večjo finančno močjo (Devjak, 2021).

V času pandemije so bili s strani slovenske vlade sprejeti številni interventni ukrepi, opisani v nadaljevanju.

5.2 Interventna zakonodaja za omilitev posledic epidemije COVID-19 na področju izvršbe

V letu 2020 je Vlada RS zaradi posledic epidemije COVID-19 v zakonodajni postopek vložila več t. i. »protikoronskih« paketov. Državni zbor je tako sprejel več interventnih zakonov, ki so med drugim posegli tudi na področje davčne in sodne izvršbe.

V prvem, t. i. spomladanskem valu epidemije, ki je trajal od 12. marca 2020 do 31. maja 2020, so bili sprejeti naslednji zakoni:

- Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ), Ur. l. RS, št. 36/20 in 61/20. Zakon je bil v veljavi od 29. marca 2020 do 31. maja 2020;
- Zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP), Ur. l. RS, št. 36/20. Zakon je bil v veljavi od 29. marca 2020 do 19. junija 2020 ter
- Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP), Ur. l. RS, št. 49/20, 61/20, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE in 15/21 – ZDUOP. Zakon je bil v veljavi od 11. aprila 2020 do 31. maja 2020.

V drugem, t. i. jesenskem valu epidemije COVID-19, ki je trajal od 19. oktobra 2020 do 15. junija 2021, je bil sprejet naslednji zakon:

- Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUPOPDVE), Ur. l. RS, št. 203/20, 15/21 – ZDUOP, 82/21 – ZNB-C in 112/21 – ZNUPZ, ki je bil v veljavi od 31. decembra 2020 do 18. aprila 2021.

V nadaljevanju so povzeti bistveni ukrepi in omejitve navedenih zakonov, ki so se nanašali na izvršilne postopke.

5.2.1 Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (ZZUSUDJZ)

29. marca 2020 je začel veljati ZZUSUDJZ, v katerem so bili določeničasni ukrepi v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi postopki z namenom preprečitve širjenja virusne okužbe, varovanja zdravja in življenja ljudi in zagotovitve delovanja posameznih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil ter zagotavljanja izvajanja pravic in obveznosti (1. člen ZZUSUDJZ).

V skladu s 4. členom ZZUSUDJZ je bil predsednik Vrhovnega sodišča RS pooblaščen za izdajo posebne odredbe, s katero je lahko odločil, da se določene zadeve, ki so sicer v 83. členu Zakona o sodiščih določene kot nujne, ne štejejo za nujne.

Predsednik Vrhovnega sodišča RS je 30. marca 2020 izdal Odredbo o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ (v nadaljevanju Odredba Vrhovnega sodišča RS), iz katere je izhajalo, da so vsa sodišča od 31. marca 2020 opravljala naroke in odločala zgolj v nujnih zadevah. Ker izvršilne zadeve niso bile opredeljene kot nujne zadeve, z izjemo izvršilnih zadev v zvezi s postopki za varstvo koristi otrok, sodišča o tovrstnih zadevah niso odločala.

ZZUSUDJZ je v 3. členu določal, da za čas trajanja posebnih ukrepov ne tečejo materialni roki za uveljavljanje pravic strank v sodnih postopkih, določeni z zakonom, kot tudi vsi procesni roki v sodnih zadevah, razen v nujnih zadevah. Teki rokov so tako bili zadržani, zato za stranke ali organ ni bilo nevarnosti izgube pravice, saj so lahko svoje obveznosti oziroma pravice izpolnili oziroma uveljavili po prenehanju ukrepov (Vlada RS, 2020c, str. 14, 15).

Ker ti roki začasno niso tekli, stranke niso zamudile s procesnimi dejanji, obenem pa je to tudi pomenilo, da sklepi v izvršilnem postopku v času prekinitve teka roka niso postali pravnomočni. Pravnomočen sklep o izvršbi je pri izvršbi na plačo pogoj, da lahko delodajalec upniku plača že zarubljen del plače dolžnika (129. člen ZIZ), enako pa velja pri izvršbi na denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet (138. člen ZIZ). Upniki tako v času neteka rokov niso mogli priti do poplačila (Žgajnar, 2020).

Odredba Vrhovnega sodišča RS je veljala od 31. marca 2020 do javno objavljenega preklica predsednika Vrhovnega sodišča RS. V Uradnem listu RS, št. 74/20 z dne 21. maja 2020 je bil objavljen Sklep o ugotovitvi prenehanja razlogov za začasne ukrepe v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19), ki je začel veljati 1. junija 2020. To je pomenilo, da so 1. junija 2020 prenehali veljati začasni ukrepi po ZZUSUDJZ. Vlada RS je namreč dne 14. maja 2020 sprejela Odlok o preklicu epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19). Odlok je veljal od naslednjega dne po objavi v Uradnem listu RS, uporabljal pa se je od 31. maja 2020 dalje.

Glede na Odlok o preklicu epidemije in prenehanje začasnih ukrepov na podlagi ZZUSUDJZ je predsednik Vrhovnega sodišča RS z dnem 31. maja 2020 odredil preklic Odredbe o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83a. člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ (Uradni list RS, št. 77/20) ter na njeni podlagi določene druge ukrepe. Posledično od 1. junija 2020 dalje niso več veljala posebna pravila oziroma omejitve glede poslovanja sodišč in izvajanja postopkov pred sodišči.

5.2.2 Zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP)

ZIUJP je bil sprejet s ciljem omiliti posledice epidemije virusa na področju izpolnjevanja davčnih obveznosti ter določiti pravila, ki na področju izvrševanja državnega proračuna omogočajo zagotovitev dodatnih sredstev, ki jih pri pripravi proračuna države ni bilo mogoče načrtovati (1. člen ZIUJP).

V skladu z 10. členom ZIUJP je politiko izvajanja davčne izvršbe v obdobju trajanja zakonskih ukrepov določil minister, pristojen za finance. V času trajanja ukrepov ni teklo zastaranje pravice do izterjave davka za tiste zavezanke, ki so izkoristili možnost po tem zakonu, če davčni organ ni začel oziroma ni nadaljeval že začete davčne izvršbe. V tem primeru je bilo zastaranje pravice do izterjave zadržano. Čas zadržanja se ni štel v čas zastaralnega roka, določenega v 125. in 126. členu ZDavP-2.

V obdobju trajanja ukrepov po tem zakonu v zadevah davčne izvršbe, v katerih je bil že opravljen rubež premičnih stvari, ni pa še bila opravljena prodaja, ni tekel enoletni rok, določen v drugi alineji prvega odstavka 189. člena ZDavP- 2. V tem času se je namreč štel, da davčni organ ne more izvesti prodaje (Vlada RS, 2020b, str. 13).

ZIUJP je glede vprašanj, ki z zakonom niso bile drugače urejene, napotil na subsidiarno uporabo ZDavP-2 (Vlada RS, 2020b, str. 11).

Na podlagi prvega odstavka 10. člena ZIUJP je minister za finance izdal Navodilo o izvajanju davčne izvršbe v obdobju veljavnosti ukrepov po zakonu, ki ureja interventne ukrepe na javnofinančnem področju, št. 007-188/2020/6 z dne 15. aprila 2020 (v

nadaljevanju Navodilo). Z Navodilom so bili določeni pogoji za začetek in način izvajanja davčne izvršbe v obdobju veljavnosti ukrepov po ZIUJP, tj. od 29. marca 2020 do 19. junija 2020. Pri tem ZIUJP in Navodilo nista urejala vprašanj glede načina izvajanja postopkov davčne izvršbe, ki so bili že začeti in v teku pred epidemijo oziroma pred uveljavitvijo ZIUJP. Ta vprašanja je namreč urejal že ZIUZEOP, ki je začel veljati z 11. aprilom 2020 (Šircelj, 2020, str. 3, 4).

Davčna izvršba se je tako v obdobju veljavnosti ukrepov po ZIUJP lahko začela (z izdajo sklepa o davčni izvršbi po 143. členu ZDavP-2) samo v nujnih zadevah. Zadeva se je štela za nujno, če je davčni organ na podlagi podatkov, s katerimi je razpolagal, utemeljeno pričakoval, da bo plačilo obveznih dajatev ali drugih denarnih nedavčnih obveznosti, ki jih izterjuje, po prenehanju veljavnosti ukrepov po ZIUJP onemogočeno ali precej oteženo (drugi odstavek 3. člena Navodila). Primeroma so bile navedene situacije, ko je potrebno nemudoma unovčiti pridobljeno začasno zavarovanje ali ko davčni organ ugotovi, da dolžnik namerava odtujiti ali že odtuja svoje premoženje, prenaša opravljanje svoje dejavnosti na drug poslovni subjekt oziroma obstajajo neke druge okoliščine, na podlagi katerih je mogoče zaključiti, da je nujen začetek davčne izvršbe že v času ukrepov po ZIUJP (Šircelj, 2020, str. 4).

V 4. členu Navodil je tudi predpisano, da se v nujnih zadevah davčne izvršbe, ki se na novo začnejo v obdobju veljavnosti ukrepov po ZIUJP, praviloma opravljajo vsa dejanja in izvajajo ukrepi za izterjavo v skladu z ZDavP-2, ne opravljajo pa se dejanja, ki zahtevajo osebne stike izterjevalcev, dolžnikov ali drugih oseb v postopkih davčne izvršbe, kot je npr. osebna vročitev sklepa o izvršbi, izvedba rubeža premičnin na kraju samem ali izvedba javne dražbe (Šircelj, 2020, str. 6).

Ukrepi iz ZIUJP ter akti, sprejeti na njegovi podlagi, so začeli veljati naslednji dan po objavi zakona v uradnem listu (16. člen ZIUJP) tj. 29. marca 2020. Veljali so vse do prenehanja razlogov zanje, kar je Vlada RS odločila s Sklepom o ugotovitvi prenehanja razlogov za interventne ukrepe na podlagi Zakona o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (Uradni list RS, št. 89/20). Ukrepi so tako veljali do 19. junija 2020. Z navedenim dnem so prenehali veljati tudi ukrepi iz 10. člena ZIUJP in na njegovi podlagi sprejeto Navodilo. Od 20. junija 2020 dalje je davčni organ lahko ponovno začel z vodenjem novih postopkov davčne izvršbe in to brez omejitev.

5.2.3 Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP)

Zaradi posledic epidemije COVID-19 so bili z ZIUZEOP določeni ukrepi (za čas trajanja ukrepov do 31. maja 2020), katerih glavni cilj je bil preprečevati oziroma blažiti negativne posledice virusa COVID-19 za državljane ter gospodarstvo. Namen ZIUZEOP je namreč bil, da se določenim, predvsem ogroženim kategorijam prebivalstva (upokojevcem, delavcem, ki bodo v času epidemije izgubili službo, samozaposlenim, kmetom, ribičem

itd.) izboljša socialni položaj. Ukrepi so veljali za različna področja, med drugim tudi za področje izvršbe (Vlada RS, 2020a, str. 2).

V 19. poglavje ZIUZEOP so bila umeščena posebna pravila glede izvršbe, ki so urejala izvzetje prejemkov iz izvršbe ter zadržanje izvrševanja sklepov o izvršbi. Po 92. členu ZIUZEOP so bili vsi prejemki, izplačani dolžniku na podlagi zakonov, ki so urejali interventne ukrepe zaradi epidemije, razen prejemkov, ki so predstavljali nadomestilo plače, izvzeti iz sodne izvršbe po ZIZ in iz davčne izvršbe po ZDavP-2, saj bi sicer bil izničen njihov namen. Tovrstno izvzetje ni predstavljalo težav delodajalcem in ostalim dolžnikovim dolžnikom, ki so izplačevali plačo in druge stalne prejemke (npr. pokojnino). Drugače pa je bilo z organizacijami za plačilni promet (banke, hranilnice itd.), ki nimajo neposrednega stika s prejemki, kot ga imajo delodajalci. Tovrstne organizacije morajo na podlagi 136. člena ZIZ upoštevati omejitve izvršbe iz 102. člena ZIZ in izvzetja iz izvršbe iz 101. člena ZIZ ter tudi izvzetja in omejitve po 159. in 160. členu ZDavP-2. Tako je bila edina informacija glede vrste prejemka na račun dolžnika koda namena plačila "FAND". Vsak izplačevalec prejemka na podlagi zakonov, ki so urejali interventne ukrepe zaradi epidemije, je zato moral ob izplačilu prejemka uporabiti omenjeno kodo namena plačila (Volk, 2020a, str. 9).

Ker se z izvršbo poseže na vse dolžnikovo premoženje, v kolikor ni z zakonom izrecno izvzeto iz izvršbe, ali je izvršba nanj omejena, je bilo potrebno z zakonom določiti izvzetje navedenih prejemkov, in sicer tako iz sodne kot tudi iz davčne izvršbe. Ni namreč razloga za različno obravnavo navedenih prejemkov, zaradi česar sta po veljavni ureditvi obe vrsti izvršbe glede vprašanja izvzetij in omejitev izvršbe usklajeni (Vlada RS, 2020a, str. 71).

V skladu s 93. členom ZIUZEOP se je v izvršilnih postopkih, ki so tekli po ZIZ, z dnem uveljavitve zakona odložila izvršba. Sodišča od 16. marca 2020 niso več odločala in izdajala sklepov o izvršbi, razen v nujnih zadevah, vendar pa so izvrševalci (banke, delodajalci itd.) do tistega trenutka izdane sklepe še vedno izvrševali. To je bil glavni razlog za odložitev izvrševanja vseh sklepov, že izdanih po ZIZ. Prav tako se je v postopkih davčne izvršbe, ki so tekli po ZDavP-2 in so bili začeti že pred epidemijo COVID-19, z dnem uveljavitve tega zakona zadržala tudi davčna izvršba. Ker je zadržanje davčne izvršbe nastopilo že na podlagi ZIUZEOP, izdajanje posebnih sklepov o zadržanju ni bilo potrebno (Vlada RS, 2020a, str. 72).

Zadržanje na posamezna že opravljena dejanja v postopku davčne izvršbe ni vplivalo, saj so ostala v veljavi. Izjemo sta predstavljala rubež dolžnikovih denarnih prejemkov in rubež dolžnikovih denarnih sredstev pri bankah ali hranilnicah (drugi odstavek 154. člena ZDavP-2). V času zadržanja se je namreč sprostil rubež na omenjeni dve kategoriji. V veljavi pa je še naprej ostal rubež drugih denarnih terjatev dolžnika ter rubeži in pridobljene zastavne pravice na premičnem, nepremičnem premoženju ali v poslovnem deležu v družbi (Šircelj, 2020, str. 4).

Izvršba se ni odložila, če je šlo za nujne zadeve, o katerih je sodišče odločalo tudi v času epidemije, ali če je šlo za izvršbo zaradi izterjave terjatev iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal. Namen tovrstnega izvzetja je bil predvsem omogočiti preživetje upravičenca (Vlada RS, 2020a, str. 72).

Kljub sprejetim omejitvam pa so obstoječa zavarovanja upnikov ostala v veljavi, s čimer so upniki ostali varovani tako, da so v času trajanja odloga oziroma zadržanja izvršbe v postopkih, v katerih so že pridobili zastavno pravico na predmetu izvršbe (npr. z opravljenim rubežem premičnin), le-te obdržali (Vlada RS, 2020a, str. 72).

Trajanje vzpostavljenih začasnih ukrepov je bilo časovno omejeno. V skladu s prvim odstavkom 20. člena ZIUZEOP so ukrepi iz zakona in iz aktov, sprejetih na njegovi podlagi, pričeli veljati 13. marca 2020. Izjema glede začetka učinkovanja zakonskih ukrepov je bila predpisana v 93. členu ZIUZEOP, saj je zadržanje izvrševanja sklepov o izvršbi nastopilo šele z dnem uveljavitve zakona, tj. 11. aprila 2020. Prenehanje veljavnosti začasnih ukrepov je nastopilo 31. maja 2020 že po samem zakonu, saj je prvi odstavek 20. člena določal, da v primeru preklica epidemije do 15. maja 2020, ukrepi veljajo do 31. maja 2020. Vlada RS je namreč 14. maja 2020 sprejela Odlok o preklicu epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (Ur. l. RS, št. 68/20), ki se je uporabljal od 31. maja 2020.

Postopki davčne in sodne izvršbe, ki so bili začeti pred epidemijo, so bili na podlagi ZIUZEOP zadržani v času od 11. aprila 2020 do vključno 31. maja 2020. S 1. junijem 2020 so se zadržani postopki nadaljevali na podlagi samega zakona (izdaja posebnega sklepa ni bila potrebna). To je pomenilo, da so delodajalci pri junijski plači ponovno izvršili vse sodne sklepe o izvršbi in sklepe o davčni izvršbi. To so storili v vrstnem redu, kot je obstajal pred odlogom izvršbe. Enako so ravnale organizacije za plačilni promet glede prilivov na dolžnikov račun po 1. juniju 2020. Izjemo so predstavljali zgolj prejemki, ki so bili tudi po 1. juniju 2020 izplačani na podlagi zakonov, ki urejajo interventne ukrepe zaradi epidemije, saj so bili ti izvzeti iz izvršbe (Volk, 2020b, str. 9).

Prav tako so se lahko s 1. junijem 2020 nadaljevali postopki izvršbe na premičnine, ki so bili uvedeni že pred epidemijo COVID-19. Ponovno so se lahko izvajali postopki rubeža dolžnikovih premičnin, prevzema premičnin v hrambo ter različne oblike prodaje le-teh. Pri izvedbi izvršilnih dejanj, ki so zahtevala neposreden stik z dolžnikom oziroma tretjimi osebami, je bilo potrebno upoštevati priporočila zdravstvene stroke zaradi preprečevanja širjenja okužbe s COVID-19. S 1. junijem 2020 so se nadaljevali tudi vsi postopki izvršbe na dolžnikovo nepremično premoženje, delež dolžnika v družbi in iz premoženjskih pravic, ki jih v celoti opravljajo sodišča po pravilih ZIZ.

5.2.4 Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUPOPDVE)

Glavni cilj ZIUPOPDVE je bil omiliti in odpraviti posledice in vpliv nalezljive bolezni COVID-19 na področje gospodarstva, dela in delovnih razmerij, socialnega varstva ter zdravstvenega varstva (Vlada RS, 2020č, str. 2). Ena od poglavitnih rešitev tega zakona so spremembe pri davčni izvršbi (zgolj v nujnih primerih) in izvzetje prejemkov iz izvršbe (Vlada RS, 2020č, str. 3).

V drugem delu ZIUPOPDVE, ki ureja spremembe in dopolnitve zakonov, sta v 7. poglavje vključena 18. in 19. člen, s katerima so se spremenila pravila ZDavP-2 o javni dražbi in o udeležbi na javni dražbi. Navedeni določbi nista začasne narave, zato njuna veljavnost ni vnaprej časovno omejena.

V skladu z 18. členom ZIUPOPDVE se je v 195. člen ZDavP-2 dodal nov šesti odstavek, ki določa, da se javna dražba lahko izvede tudi kot spletna javna dražba. Za spletno javno dražbo se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo javno dražbo, razen 198. člen ZDavP-2, ki ureja zapisnik o poteku javne dražbe, če ni s tem zakonom drugače določeno. Podrobnejši način in pogoje izvedbe spletne javne dražbe predpiše minister, pristojen za finance. Namen te zakonske določbe je bil predvsem v vzpostavitvi zakonske podlage za izvajanje prodaj zarubljenih premičnin ter drugih predmetov, ki jih prodaja davčni organ, preko spletnih javnih dražb. Z navedeno zakonsko spremembo je davčni organ pridobil dodatno možnost, da se lahko v postopku prodaje premičnega premoženja poslužuje tudi spletne javne dražbe. Gre namreč za sodobnejši način izvajanja prodaj, z večjo dosegljivostjo kupcem iz različnih krajev po državi in iz tujine, prav tako pa se z omenjenim načinom prodaje zmanjša možnost medsebojnega dogovarjanja potencialnih kupcev, ki sodelujejo na javni dražbi, posledično pa poveča učinkovitost prodaj (Vlada RS, 2020č, str. 62).

Na podlagi 19. člena ZIUPOPDVE so se spremenile nekatere določbe 196. člena ZDavP-2. Po novem zarubljenih premičnin pod ocenjeno vrednostjo po rubežnem zapisniku na javni dražbi ne moreta kupiti dolžnik ali povezana oseba iz 148. člena ZDavP-2 (drugi odstavek 196. člena ZDavP-2). Namen te spremembe je predvsem preprečitev možnosti razprodaje dolžnikovega premoženja povezanim osebam. Onemogoča se namreč prodaja zarubljenih premičnin prek javne dražbe »pod ceno« oziroma pod ocenjeno vrednostjo po rubežnem zapisniku ne le dolžniku in njegovim družinskim članom, kot je to veljalo doslej, ampak tudi ostalim osebam, ki štejejo za povezane osebe dolžnika, v skladu z določbo četrtega odstavka 148. člena ZDavP-2. Vse povezane osebe dolžnika imajo namreč interes za pomoč dolžniku in odkup stvari po čim nižji ceni (Vlada RS, 2020č, str. 63).

Odpravljena je bila omejitev, ki je preprečevala sodelovanje na javnih dražbah zaposlenim pri davčnem organu in njihovim bližnjim. Prodaje se namreč že dlje časa

javno objavljajo na spletnih straneh, s čimer uslužbenci FURS in njihovi družinski člani nimajo več privilegiranega položaja pri seznanitvi s prodajami v primerjavi z ostalimi kupci. Zato izključevanje tega kroga oseb kot dražiteljev na javnih dražbah ni več potrebno niti upravičeno. S tem se ureditev prodaj v postopkih davčne izvršbe približuje ureditvi prodaj v sodni izvršbi. ZIZ namreč ne vsebuje prepovedi sodelovanja kot kupcev pri prodajah vsem zaposlenim na sodiščih in njihovim družinskim članom ter sorodnikom (Vlada RS, 2020č, str. 63).

Nekoliko so omiljeni tudi pogoji glede predložitve varščine pred začetkom javne dražbe. Po novem morajo ponudniki praviloma plačati varščino, ki znaša 10% izklicne cene zarubljenih premičnin, ki jih želijo dražiti, vendar znesek ne more biti nižji od 40 EUR. Namen te določbe je predvsem v tem, da davčni organ ne zahteva plačila varščine takrat, ko se prodaja večje število premičnin nižje vrednosti, pri katerih bi bili stroški vplačila in vračila varščine nesorazmerni z vrednostjo premičnin, ki so predmet prodaje (npr. najdeni predmeti). Davčnemu organu je torej dana možnost, da od udeležencev javne dražbe izjemoma ne zahteva plačila varščine ob upoštevanju narave in vrednosti predmeta prodaje. Z opustitvijo zahteve po vplačilu varščine se v tovrstnih primerih poskuša povečati krog potencialnih kupcev, posledično pa tudi možnost uspešne prodaje na javni dražbi (Vlada RS, 2020č, str. 63).

Izločena je bila tudi dotedanja alternativna možnost predložitve ustreznega instrumenta zavarovanja namesto plačila varščine, saj se omenjena možnost v praksi ni uporabljala (Vlada RS, 2020č, str. 63).

V četrtem delu ZIUPOP DVE, ki urejačasne ukrepe, so v 17. poglavju med drugim opredeljena tudi posebna pravila glede davčne in sodne izvršbe.

V 118. členu ZIUPOP DVE je bila predpisanačasna omejitev začetka postopkov davčne izvršbe, saj je davčni organ lahko začel davčno izvršbo samo v nujnih zadevah. Zadeva se je štela za nujno, če je davčni organ na podlagi podatkov, s katerimi je razpolagal, utemeljeno pričakoval, da bo plačilo obveznih dajatev ali drugih denarnih nedavčnih obveznosti, ki jih izterjuje davčni organ, po prenehanju ukrepa po tem členu, onemogočeno ali precej oteženo. Gre za primere, ko davčni organ ugotovi, da dolžnik namerava odtujiti oziroma že odtuja svoje premoženje, da prenaša opravljanje svoje dejavnosti na drug poslovni subjekt ali se približuje zastaralni rok pravice do izterjave. Če davčni organ ne bo nemudoma ukrepal, bo plačilo dolgovane obveznosti kasneje onemogočeno oziroma oteženo (Vlada RS, 2020č, str. 94).

Pri tem je potrebno poudariti, da za razliko od ukrepov sprejetih v spomladanskem valu epidemije, z ZIUPOP DVE ni biločasno zadržano izvrševanje že začelih postopkov davčne in sodne izvršbe, temveč le uvedba novih izvršilnih postopkov.

V 119. členu ZIUPOP DVE so bila ponovno določena izvzvetja nekaterih prejemkov iz izvršbe. Izvzetje je veljalo za vse prejemke, izplačane dolžniku na podlagi zakonov, ki so

urejali interventne ukrepe zaradi epidemije, z izjemo prejemkov, ki so predstavljali nadomestilo plače ali plačilo za opravljene storitve. Na te prejemke ni bilo dopustno poseči v postopkih davčne izvršbe po ZDavP-2 niti v postopkih sodne izvršbe po ZIZ (drugi v zvezi s prvim odstavkom 119. člena ZIUPOPĐVE). Namen interventnih zakonov je bil, da se socialno najbolj ogroženim kategorijam prebivalstva z izplačilom denarnih prejemkov izboljša socialni položaj in omilijo posledice epidemije. Zato je bilo pomembno, da so se vsi tovrstni prejemki izvzeli iz izvršbe, saj bi bil v nasprotnem primeru njihov namen izničen. Izjema pa so bili tisti na podlagi interventnih zakonov izplačani prejemki, ki so predstavljali nadomestilo plače (npr. povračilo izplačanih nadomestil plač delavcem, ki so bili na začasnem čakanju na delo) ali plačilo za opravljene storitve (npr. prejeta denarna sredstva na podlagi unovčenih turističnih bonov). Ti prejemki zaradi svoje narave oziroma namena niso bili izvzeti iz izvršbe (Vlada RS, 2020č, str. 94).

Na podlagi 120. člena ZIUPOPĐVE so se v zvezi z začasnimi ukrepi glede davčne izvršbe, smiselno uporabljale določbe ZDavP-2, če zakon ni določal drugače. ZIUPOPĐVE je v 121. členu predpisoval tudi začasen odlog že začelih postopkov sodnih izvršb. V izvršilnih postopkih, ki so tekli po ZIZ, se je z dnem uveljavitve tega zakona odložila izvršba, če je bil dolžnik fizična oseba. S to odločitvijo, da se izvršba odloži zgolj zoper fizične osebe, je vlada sledila javnemu pozivu Zveze prijateljev Slovenije, ki je zagovarjala stališče, da so v času epidemije zaostrene ne samo zdravstvene, temveč tudi ekonomske razmere, s čimer je stiska ranljivih skupin velika. Veliko posameznikov, ki so se že pred epidemijo znašli v hudi finančni stiski, je epidemija ter z njo povezani ukrepi povzročila, da svojih obveznosti niso mogli izpolnjevati pravočasno. Da bi se tovrstnim posameznikom omogočilo določeno časovno obdobje, v katerem bo začeta izvršba na njihovo premoženje omejena, je vlada sprejela tovrsten ukrep (Vlada RS, 2020č, str. 95).

To pomeni, da se je odložila oprava kakršnikoli izvršilnih dejanj že na podlagi uveljavitve tega zakona, zato sodišča niso izdajala posebnih sklepov. Sodišča in izvrševalci izdanih sklepov o izvršbi so tako lahko že v trenutku uveljavitve zakona prenehali z izvrševanjem sklepov oziroma izvajanjem izvršilnih dejanj zoper dolžnike fizične osebe (Vlada RS, 2020č, str. 95). Izjemoma se izvršba ni odložila, če je šlo za nujne zadeve, o katerih je sodišče odločalo tudi v času epidemije, ali če je šlo za izvršbo zaradi izterjave terjatev iz naslova zakonite preživnine ali odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal (drugi odstavek 121. člena ZIUPOPĐVE).

Ker davčno izvršbo na dolžnikovo nepremično premoženje, delež družbenika v družbi in iz premoženjskih pravic opravi sodišče v skladu z ZIZ (208. člen ZDavP-2), je odlog že začelih postopkov po 121. členu ZIUPOPĐVE nastopil tudi za primere navedenih izvršilnih postopkov, ki so jih sodišča začela zoper dolžnike fizične osebe na predlog davčnega organa.

Pri tem sta oba ukrepa glede omejitev začetka postopkov davčne izvršbe samo na nujne zadeve (118. člen ZIUPOPĐVE) in odloga že začelih postopkov sodnih izvršb, če je dolžnik fizična oseba (121. člen ZIUPOPĐVE), veljala od 31. decembra 2020 do 31. januarja 2021, z možnostjo podaljšanja s posebnim sklepom Vlade, objavljenim v Uradnem listu RS. Vlada je njuno veljavnost podaljšala najprej do 17. marca 2021 in naknadno še do 18. aprila 2021.

5.3 Položaj upnika v času interventnih ukrepov

Kot je znano, je vlada z interventnimi ukrepi za zmanjšanje posledic epidemije COVID-19 posegla tudi na področje izvršbe, ki je izjemnega pomena za gospodarstvo. Ukrepi, ki so se nanašali na izvršbo, so bili primarno namenjeni zaščiti dolžnikovega socialnega položaja, pri tem pa so imeli pomemben vpliv tudi na položaj upnikov, saj so začasno imeli omejeno možnost izterjevati svoje terjatve do dolžnikov. Kljub temu, da so bile rešitve interventne zakonodaje časovno omejene, bodo njihove posledice vplivale na položaj upnikov precej dlje (Tax-Fin-Lex, 2020).

Leskovec navaja, da v času prvega vala epidemije upniki niso mogli učinkovito priti do poplačila svojih terjatev po sodni poti. Upniki so sicer lahko vložili predlog za izvršbo po pošti ali elektronsko, vendar sodišča niso izdajala sklepov o izvršbi, hkrati pa jih tudi niso vročali ne upnikom ne dolžnikom. Kljub temu so upniki imeli možnost zavarovati svoje terjatve, s čimer so si lahko omogočili oziroma vsaj povečali možnosti za uspešno izterjavo po prenehanju interventnih ukrepov. Prav tako je bilo odloženo izvrševanje vseh sklepov o izvršbi, ki so bili izdani že pred razglasitvijo izrednih razmer, v izvršilnih postopkih (t. i. odlog izvršbe). Izjema so bile zgolj izvršbe preživninskih terjatev (Leskovec, 2000).

Upniki z izvršilnim naslovom (npr. pravnomočno sodno odločbo, sodno poravnavo ali izvršljivim notarskim zapisom), ki se je glasil na denarno terjatev, so lahko predlagali ustanovitev zastavne pravice na nepremičnini, poslovnem deležu ali premičnini dolžnika. S pridobitvijo zastavne pravice na premoženju dolžnika so si namreč zavarovali vrstni red pri poplačilu iz tega premoženja oziroma ločitveno pravico v primeru postopka zaradi insolventnosti (Leskovec, 2000).

Tudi upniki, ki še niso imeli izvršilnega naslova, so imeli na voljo sredstva zavarovanja, saj so lahko zahtevali izdajo predhodne odredbe, izdajo začasne odredbe ter zamrznitev bančnega računa po Uredbi (EU) št. 655/2014 – evropski nalog za zamrznitev bančnih računov (Leskovec, 2000).

Izdajo predhodne odredbe lahko upnik predlaga na podlagi še ne izvršljive kvalificirane listine o obstoju denarne terjatve (npr. nepravnomočna sodba sodišča), hkrati pa je moral za verjetno izkazati nevarnost, da bo sicer uveljavitev terjatve onemogočena ali precej

otežena. Na splošno lahko sodišče odredi eno ali več predhodnih odredb, ki jih navaja Leskovec (2000):

- rubež premičnin ter vpis rubeža v register (če se ta vodi);
- rubež denarne terjatve ali nedesarne terjatve (tj. terjatev, da se izročijo stvari);
- rubež drugih premoženjskih oziroma materialnih pravic;
- rubež denarnega zneska na dolžnikovem računu pri organizaciji za plačilni promet;
- vpis zastavne pravice v sodnem registru na deležu družbenika v družbi oziroma v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev na nematerializiranem vrednostnem papirju;
- predznambo zastavne pravice na dolžnikovi nepremičnini ali na pravici, vknjiženi na nepremičnini.

Pri tem je bilo sodišče omejeno zgolj na odločanje o tistih predhodnih odredbah, ki niso terjale oprave tistih dejanj, ki so zahtevala osebni stik. Na to so morali biti upniki pozorni pri oblikovanju predloga.

Leskovec kot eno izmed opcij, ki je na razpolago upniku, navaja predlog za izdajo začasne odredbe za zavarovanje denarne ali nedesarne terjatve. Predlog je mogoče podati pred uvedbo sodnega postopka, med postopkom ali po koncu postopka, pri tem pa mora upnik izkazati verjetnost, da terjatev zoper dolžnika obstaja ali da bo nastala ter verjetno obstoječo nevarnost za izvedbo izvršbe. V primeru denarnih terjatev se zahteva izkaz subjektivne nevarnosti (neko konkretno ravnanje upnika, ki ogroža uspešnost izvršbe), v primeru nedesarnih terjatev pa zadostuje izkaz objektivne nevarnosti. Pri obeh vrstah začasnih odredb pa upniku ni potrebno izkazovati obstoja nevarnosti, če izkaže za verjetno, da bi dolžnik s predlagano odredbo pretrpel le neznatno škodo. V primerjavi s predhodnimi odredbami imajo upniki pri oblikovanju predloga za začasno odredbo več svobode, vendar morajo v času veljavnosti interventnih predpisov upoštevati pogoj odsotnosti osebnih stikov za realizacijo ukrepov zavarovanja (Leskovec, 2000).

V mednarodnih primerih je upnikom na voljo Evropski nalog za zamrznitev bančnih računov, ki omogoča, da že pred začetkom postopka v glavni stvari zoper dolžnika v državi članici zamrznejo sredstva na bančnem računu dolžnika v drugi državi članici EU. Omejitve, ki so izhajale iz interventnih ukrepov, glede na naravo ukrepa niso vplivale na možnost izdaje tega naloga (Leskovec, 2000).

Ne glede na celotno situacijo s sprejetimi interventnimi ukrepi, ki so upnike omejevali v postopku izvršbe, meniva, da je predvsem v času izrednih razmer komunikacija z dolžniki zelo pomembna in potrebna. Prohit (2020) navaja, da je pri tem še bolj pomembno uporabljati drugačne, mehkejšje pristope nagovarjanja dolžnikov. Pri tem je ključno, da se komunikacija z dolžniki stopnjuje. Na samem začetku je potrebno dolžnika predvsem opozarjati, mu predlagati različne rešitve, ga spodbujati k plačilu obveznosti in v primeru, da tovrsten pristop ni uspešen, začeti opozarjati na morebitne posledice in dodatne stroške v postopku izvršbe (Prohit, 2020).

Pri komuniciranju z dolžnikom je ena pomembnejših veščin tudi sočutje. Tisti dolžnik, ki se je namreč znašel v neljubi situaciji, iz katere morda ne vidi izhoda, bo z izkazanim sočutjem verjel v rešitev trenutnih težav in se potrudil narediti vse, da bo poplačal svoj dolg. Z razumevanjem situacije dolžnika pa lahko upnik predlaga tudi različne možne rešitve za nastalo situacijo. Pri telefonski izterjavi so ključne komunikacijske veščine in znanja, pri tem pa je pomembno imeti v mislih cilj poplačila obveznosti ter na drugi strani ohranjanje dobrih poslovnih odnosov s poslovnimi partnerji. Na žalost nismo vedno uspešni v poskusih poplačila dolga, vseeno pa je pomembno, da ves čas komuniciranja s strankami ohranjamo profesionalen odnos. Določene stranke namreč terjajo drugačen pristop in strategijo (Prohit, 2020).

Glede na vse sprejete interventne ukrepe lahko zaključimo, da so upniki imeli kar tesno »zvezane roke« v izvršilnih postopkih, kljub temu, da so v tem času imeli na voljo zavarovanje svojih terjatev. Izvršilni postopki so namreč tisti, ki upnika na koncu pripeljejo do poplačila terjatve. Pri tem pa je seveda ključna hitrost začetka postopka. V nadaljevanju prikazujeva posledice sprejetih interventnih ukrepov na področju izvršb še v številkah, s čimer narediva tudi numeričen zaključek, ali so sprejeti ukrepi res bistveno poslabšali položaj upnikov v času veljavnosti interventnih ukrepov, ali ne.

6 EMPIRIČNA RAZISKAVA

6.1 Namen, cilj in hipoteze

Kot že omenjeno, so bili zaradi epidemije COVID-19 v letu 2020 sprejeti interventni ukrepi, ki so omejevali izvajanje izvršilnih postopkov. V prvem valu, ki je trajal od 12. marca 2020 do 31. maja 2020 so veljale naslednje omejitve:

- od 29. marca 2020 do 19. junija 2020 je bilo na področju davčne izvršbe ustavljeno izdajanje (novih) sklepov o davčni izvršbi. Izjema je veljala zgolj za nujne zadeve;
- od 31. marca 2020 do 31. maja 2020 so vsa sodišča opravljala naroke in odločala zgolj v nujnih zadevah, med katere so sodile zgolj izvršilne zadeve v zvezi s postopki za varstvo koristi otrok;
- od 11. aprila 2020 do 31. maja 2020 so bili zadržani oziroma odloženi vsi začetni postopki, tako davčne kot sodne izvršbe.

V drugem valu epidemije COVID-19, ki je trajal od 19. oktobra 2020 do 15. junija 2021, interventni ukrepi niso tako izrazito posegali v področje izvršilnih postopkov, vključevali pa so naslednje omejitve:

- od 31. decembra 2020 do 18. aprila 2021 je bilo ustavljeno izdajanje (novih) sklepov o davčni izvršbi, z izjemo zgolj v nujnih zadevah. Že začetni postopki davčne izvršbe v drugem valu epidemije niso bili zadržani;

- od 31. decembra 2020 do 18. aprila 2021 so bili odloženi že začeti postopki sodne izvršbe zgolj zoper fizične osebe.

Kljub temu, da se svet še vedno sooča z epidemijo COVID-19, v tem času ne veljajo več nikakršne omejitve glede vodenja izvršilnih postopkov. To pomeni, da upniki lahko zoper dolžnike nemoteno vodijo izvršilne postopke, tako kot je to bilo mogoče pred epidemijo COVID-19.

Namen empirične raziskave magistrskega dela je ugotoviti, kakšen vpliv so imeli sprejeti interventni ukrepi za omilitev posledic epidemije COVID-19 na položaj upnikov in poplačilo terjatev. Na področju davčne izvršbe želiva ugotoviti, kolikšen je bil izpad izterjanih davkov v državni proračun v času trajanja omejitev vodenja izvršilnih postopkov. Na področju sodne izvršbe pa naju zanima, kako so omenjene omejitve vplivale na trajanje izvršilnih postopkov. Ugotoviti želiva, ali so upniki zaradi sprejetih interventnih ukrepov kasneje dosegli poplačilo svojih terjatev.

Cilja empirične raziskave magistrskega dela sta:

1. empirično analizirati vpliv omejitev vodenja izvršilnih postopkov na davčno izvršbo v času COVID-19, in sicer s pomočjo naslednjih kazalnikov:
 - a. mesečno število izdanih sklepov o davčni izvršbi,
 - b. mesečni znesek terjanega dolga po sklepih o davčni izvršbi in
 - c. zneski plačil po sklepih o davčni izvršbi.
2. empirično analizirati vpliv omejitev vodenja izvršilnih postopkov na sodno izvršbo v času COVID-19, in sicer s pomočjo naslednjih kazalnikov:
 - a. mesečno število prejetih predlogov za začetek postopka sodne izvršbe,
 - b. mesečno število sredstev sodnih izvršb in
 - c. povprečni čas reševanja sodno izvršilnih postopkov.

Preverjene bodo naslednje raziskovalne hipoteze:

H1: Aritmetična sredina števila izdanih sklepov o davčni izvršbi je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

H2: Aritmetična sredina zneska terjanega dolga po sklepih o davčni izvršbi je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

H3: Aritmetična sredina zneska plačil po sklepih o davčni izvršbi je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

H4: Aritmetična sredina števila prejetih predlogov za začetek postopka sodne izvršbe je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

H5: Aritmetična sredina števila sredstev sodnih izvršb je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

H6: Aritmetična sredina povprečnega časa reševanja sodno izvršilnih postopkov je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, daljša v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

6.2 Metodologija

Empirična raziskava je zasnovana na analiziranih kvantitativnih podatkih, pridobljenih s strani FURS za davčno področje (priloga 1) ter s strani Vrhovnega sodišča RS za sodno področje (priloga 2). Meniva, da so tako pridobljeni podatki visoko zanesljivi, saj so strokovno pripravljene in nadzorovane. Sekundarne podatke sva pridobili ločeno po mesecih za obdobje pred epidemijo COVID-19 (od januarja 2018 do vključno marca 2020) in med epidemijo (od aprila 2020 do vključno julija 2021).

Zbrane podatke sva analizirali z uporabo programa SPSS. Statistične metode sva izbrali glede na cilje (hipoteze) raziskave ter vrsto spremenljivk, s katerimi razpolagava. Z deskriptivno metodo sva izračunali naslednje parametre: aritmetične sredine, standardne odklone, minimalne in maksimalne vrednosti.

S pomočjo inferenčne statistike sva v nadaljevanju izračunali t-test za en vzorec, s katerim sva preverjali, ali se povprečne vrednosti posamezne spremenljivke med dvema časovnim obdobjema pomembno razlikujeta ali ne. Homogenost spremenljivk sva preverjali z Levenovim testom enakosti varianc. V kolikor je vrednost Levenovega testa več kot 0,05, so variance enake oziroma homogene. V primeru, da je ta vrednost manjša od 0,05, pa se variance razlikujejo oziroma so heterogene (Riz, 2016). Na podlagi pridobljenih rezultatov sva potrdili oziroma zavrgli raziskovalne hipoteze.

V želji po poglobljeni predstavitvi tematike sva s pomočjo izračuna korelacijskega koeficienta ugotavljali, kakšna je povezanost med dvema spremenljivkama. Uporabili sva Pearsonov korelacijski koeficient, ki najbolje odraža povezanost med spremenljivkama. Pri tem interpretirava tako smer povezanosti (pozitivna, negativna) kot tudi moč korelacije. Za lažje razumevanje navajava orientacijske vrednosti koeficienta, ki se giblje na intervalu od -1 do 1 ter moč povezanosti spremenljivk (Štemberger, 2021, str. 57):

- +/- do 0,20 – neznatna oziroma zanemarljiva korelacija,
- +/- 0,20 do 0,40 – rahla oziroma šibka korelacija,

- +/- 0,40 do 0,70 – srednje močna korelacija,
- +/- 0,70 do 0,85 – močna korelacija,
- +/- nad 0,85 – zelo močna, skoraj popolna korelacija.

Ob koncu raziskovalnega dela na podlagi ugotovljenih zakonitosti, ocenjujeva še nadaljnji razvoj posamezne spremenljivke. Za določanje trenda sva med različnimi metodami izbrali linearni trend.

6.3 Prikaz analiziranega obdobja

Za prikaz vpliva epidemije COVID-19 na izvršilne postopke sva v analizo zajeli obdobje treh let in sedmih mesecev, od 1. januarja 2018 do 31. julija 2021. Analizirano obdobje sva v želji, da čim bolj izluščiva vpliv COVID-19, razdelili na:

1. celotno raziskovalno obdobje od 1. januarja 2018 do 31. julija 2021,
2. obdobje pred COVID-19 od 1. januarja 2018 do 31. marca 2020 in
3. obdobje med COVID-19, ki je še dodatno razdeljen na dve pod obdobji, in sicer na:
 - a. obdobje COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov od 1. aprila 2020 do 30. junija 2020 in od 1. januarja 2021 do 30. aprila 2021 ter
 - b. obdobje COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov od 1. julija 2020 do 31. decembra 2020 in od 1. maja 2021 do 31. julija 2021.

Zaradi samega načina vodenja evidenc s strani FURS in sodišč sva v celotnem empiričnem delu upoštevali posamezni mesec kot celoto, četudi so v določenih časovnih obdobjih omejitve veljale od/do določenega dne v mesecu (npr. prve omejitve so pričele veljati 29. marca 2020, v analizi pa sva upoštevali obdobje od 1. aprila 2020 dalje). Omenjene institucije so namreč posredovale podatke na mesečnem nivoju in ne po dnevih, zaradi česar so bile analize izvedene na podlagi dostopnih informacij.

Poudariti je potrebno, da so posamezni omejitveni ukrepi veljali v različnem časovnem terminu, kar pomeni, da je v določenem obdobju določen ukrep že prenehal, medtem, ko je bil drugi ukrep še vedno v veljavi. Na primer, ko je v juniju 2020 veljala samo še omejitev izdajanja novih sklepov o davčni izvršbi, je bilo zadržanje oziroma odlog že začelih izvršilnih postopkov s 1. junijem že sproščen. S tem je prišlo do situacije, da so v podatkih za junij 2020, katere obravnavava v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov, delno zajeti tudi podatki, ki bi sicer sodili že v obdobje COVID-19 brez omejitev. Tako so v zneskih plačil po sklepih o davčni izvršbi za mesec junij 2020 zajeta tako plačila, ki so se nanašala na nujne izvršilne zadeve, kot tudi tista plačila, ki so bila prejeta po sprostitvi omejitev (za sklepe izdane že pred COVID-19) in bi kot taka sodila v obdobje COVID-19 brez omejitev. Meniva, da kljub posplošitvi zajema podatkov na mesečni ravni pri ugotovitvah ni prišlo do tolikšnega odstopanja, da podatkov ne bi bilo moč uporabiti oziroma bi le-ti vodili do napačnih zaključkov.

6.4 Analiza podatkov davčnih izvršb

Na področju davčne izvršbe v analizi obravnavava podatke glede na:

1. število izdanih sklepov o davčni izvršbi (v nadaljevanju izdani sklepi),
2. znesek terjanega dolga po sklepih o davčni izvršbi (v nadaljevanju terjan dolg) in
3. znesek plačil po sklepih o davčni izvršbi (v nadaljevanju plačila).

V analizo so zajeti podatki, ki se nanašajo zgolj na izvršilne postopke davčnih obveznosti (brez nedavčnih obveznosti). Med sklepe o davčni izvršbi so zajeti sklepi na denarne prejemke, denarna sredstva, denarne terjatve, vrednostne papirje in premičnine.

6.4.1 Splošni prikaz rezultatov empirične raziskave

V želji po osnovnem razumevanju analiziranih podatkov uvodoma predstavljava rezultate opisne statistike. Le-ta temelji na opisu posameznih spremenljivk glede izdanih sklepov, terjanega dolga in plačil na mesečni ravni. Na podlagi aritmetične sredine, standardnih odklonov, minimalne in maksimalne mesečne vrednosti so opisane značilnosti celotnega raziskovalnega obdobja, razlike pred in med obdobjem COVID-19 ter obdobjem COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov.

Rezultati analize izdanih sklepov. Uvodoma bodo predstavljeni rezultati o izdanih sklepih za celotno raziskovalno obdobje. Kot je razvidno iz tabele 4, je bilo v omenjenem obdobju v povprečju izdanih 13.037,98 sklepov na mesec, od tega minimalno 0 do maksimalno 26.756 izdanih sklepov na mesec. Standardni odklon oziroma odklon podatkov za posamezni mesec od aritmetične sredine je znašal 6.594,72 sklepov.

Tabela 4: Prikaz rezultatov opisne statistike o izdanih sklepih

Celotno obdobje raziskovanja		
Aritmetična sredina	13.037,98	
Standardni odklon	6.594,72	
Minimalna vrednost	0	
Maksimalna vrednost	26.756	
	Obdobje pred COVID-19	Obdobje med COVID-19
Aritmetična sredina	16.142,93	7.798,37
Standardni odklon	4.240,22	6.631,10
Minimalna vrednost	7.443	0
Maksimalna vrednost	26.756	16.823
	Obdobje COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Obdobje COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Aritmetična sredina	1.789,14	12.472,22
Standardni odklon	4.321,17	3.502,80
Minimalna vrednost	0	6.519
Maksimalna vrednost	11.576	16.823

Vir: lastno delo.

Primerjava podatkov za obdobji pred in med COVID-19 nam pokaže, da je bila aritmetična sredina mesečno izdanih sklepov za obdobje pred COVID-19 izrazito višja kot v obdobju med COVID-19. V obdobju pred je le-ta znašala 16.142,93, v obdobju med pa 7.798,37. Ob tem pa je zanimivo izpostaviti, da je bil standardni odklon v obdobju pred COVID-19 nižji kot v obdobju med COVID-19. Le-ta je bil v prvem primeru 4.240,22, v drugem pa 6.631,10. Slednje kaže na večjo razpršenost podatkov okoli povprečja v obdobju pred COVID-19. Glede na primerjane minimalne in maksimalne vrednosti izdanih sklepov v obdobju pred in med COVID-19, je moč razbrati, da je bilo v raziskovalnem obdobju pred COVID-19 izdanih največ 26.756 in najmanj 7.443 sklepov na mesec. V obdobju med COVID-19 sta obe vrednosti bistveno nižji, in sicer je maksimalna vrednost izdanih sklepov na mesec znašala 16.823 in minimalna vrednost 0 sklepov.

Zaradi pričakovanih razlik v samem obdobju COVID-19, ki so nastale zaradi omejitev vodenja izvršilnih postopkov, bova v nadaljevanju prikazali razlike med obdobjem COVID-19, ko teh ni bilo oziroma ko so bile omejitve pri vodenju postopkov. V obdobju COVID-19 brez omejitev vodenja postopkov je bila aritmetična sredina mesečno izdanih sklepov 12.472,22. Po drugi strani pa je obdobje z omejitvami tisto, kjer je aritmetična sredina mesečno izdanih sklepov izrazito najnižja, in znaša le 1.789,14 sklepov. Primerjava standardnih odklonov kaže, da so podatki za obdobje z omejitvami vodenja postopkov bolj razpršeni kot za obdobje brez omejitev. V prvem primeru je vrednost standardnega odklona znašala 4.321,17 in v drugem 3.502,80. To pomeni, da je število izdanih sklepov v prvem obdobju izrazito nihalo, kar se odraža tudi v razmerju med minimalno in maksimalno vrednostjo, ki znaša 0 (kot minimalna) oziroma 11.576 (kot maksimalna vrednost) izdanih sklepov na mesec. V primeru obdobja brez omejitev pri vodenju postopkov je bila minimalna vrednost mesečno izdanih sklepov 6.519 in maksimalna 16.823.

Iz analiziranih podatkov o izdanih sklepih je razvidno sledeče:

1. V povprečnem številu izdanih sklepov na mesec pred in v obdobju COVID-19 se pojavljajo razlike. V obdobju pred COVID-19 je bilo povprečno mesečno izdanih 16.142,93 sklepov, kar je za 107% več kot v samem obdobju COVID-19, ko je bilo izdanih zgolj 7.798,37 sklepov.
2. Razlike v povprečnem številu izdanih sklepov na mesec se kažejo tudi znotraj samega obdobja COVID-19. V obdobju z omejitvami vodenja postopkov je bilo izdanih bistveno manj sklepov, in sicer 1.789,14 oziroma 85,6% manj kot v obdobju brez omejitev, ko je bilo povprečno mesečno izdanih kar 12.472,22 sklepov.
3. Primerjava med obdobjem pred COVID-19 in obdobjem med COVID-19 brez omejitev kaže na manjšo razliko glede povprečnega mesečnega števila izdanih sklepov. V obdobju med COVID-19 brez omejitev je bilo izdano 12.472,22 sklepov, kar je za 22,7% manj kot v obdobju pred COVID-19, ko je bilo mesečno izdanih 16.142,93 sklepov.

V času COVID-19 je bilo torej izdanih manj sklepov o davčni izvršbi zaradi sprejetih omejitev, ki so preprečevale nemoteno izdajanje sklepov oziroma so se sklepi lahko izdajali le v nujnih primerih.

Rezultati analize terjanega dolga. V nadaljevanju so analizirani podatki o terjanem dolgu na mesec. Tabela 5 prikazuje, da je bilo v mesečnem povprečju terjanega za 49.529.371,35 EUR dolga glede na celotno raziskovalno obdobje. Standardni odklon je v primeru terjanega dolga za celotno raziskovalno obdobje znašal 23.259.248,62 EUR. Najmanjša vrednost terjanega dolga je znašala 0,00 EUR, najvišja mesečna vrednost terjanega dolga pa je bila 84.614.950,00 EUR.

Tabela 5: Prikaz rezultatov opisne statistike terjanega dolga (v EUR)

Celotno obdobje raziskovanja		
Aritmetična sredina	49.529.371,35	
Standardni odklon	23.259.248,62	
Minimalna vrednost	0,00	
Maksimalna vrednost	84.614.950,00	
	Obdobje pred COVID-19	Obdobje med COVID-19
Aritmetična sredina	56.912.311,26	37.070.660,25
Standardni odklon	12.908.312,15	31.020.671,82
Minimalna vrednost	28.525.623,00	0,00
Maksimalna vrednost	82.411.268,00	84.614.950,00
	Obdobje COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Obdobje COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Aritmetična sredina	13.772.318,43	55.191.592,78
Standardni odklon	26.414.960,71	20.894.758,38
Minimalna vrednost	0,00	27.043.773,00
Maksimalna vrednost	72.651.435,00	84.614.950,00

Vir: lastno delo.

Primerjava podatkov o terjanem dolgu pred in med COVID-19 je pokazala, da je bilo v povprečju bistveno več terjanega dolga v času pred COVID-19 kot med tem obdobjem, saj je aritmetična sredina v prvem primeru znašala kar 56.912.311,26 EUR, v drugem pa 37.070.660,25 EUR. Glede na izračunana standardna odklona so podatki v obdobju med COVID-19 bolj razpršeni kot v obdobju pred COVID-19. V obdobju pred COVID-19 je namreč standardni odklon znašal 12.908.312,15 EUR, v obdobju med COVID-19 pa kar 31.020.671,82 EUR. Če primerjava standardnih odklonov kaže na bistveno različno vrednost med primerjanima obdobjema, pa tega ni možno potrditi za najvišji vrednosti v navedenih obdobjih. V času pred COVID-19 je namreč maksimalni terjan dolg znašal 82.411.268,00 EUR, med COVID-19 pa je bil ta celo nekoliko višji, in sicer 84.614.950,00 EUR. Razlika je razvidna ob primerjavi minimalne vrednosti terjanega

dolga. Le-ta je v času pred COVID-19 znašala 28.525.623,00 EUR, v času med COVID-19 pa 0,00 EUR.

Ob primerjavi podatkov o terjanem dolgu v obdobju z oziroma brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov, je potrebno izpostaviti, da je bilo v obdobju brez omejitev vodenja postopkov v povprečju terjano bistveno več dolga kot v obdobju z omejitvami. V obdobju brez omejitev je bila aritmetična sredina 55.191.592,78 EUR, v obdobju z omejitvami vodenja postopkov pa le 13.772.318,43 EUR. Primerjava izračunanih standardnih odklonov torej vodi do nasprotno ugotovitve, saj je le-ta bil višji v primeru obdobja z omejitvami (26.414.960,71 EUR), kot pa v primeru brez omejitev, ko je znašal 20.894.758,38 EUR. Razlog za razpršenost podatkov v obdobju z omejitvami je razviden tudi iz minimalne in maksimalne vrednosti. Minimalna vrednost terjanega dolga v obdobju z omejitvami je znašala 0,00 EUR, maksimalna pa 72.651.435,00 EUR. V obdobju brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov je razlika med minimalno in maksimalno vrednostjo bistveno manjša, saj je minimalna vrednost znašala 27.043.773,00 EUR, maksimalna pa 84.614.950,00 EUR.

Ob analiziranih podatkih o terjanem dolgu lahko ugotovimo sledeče:

1. Primerjava aritmetičnih sredin v obdobju pred in med COVID-19 kaže na pomemben vpliv COVID-19 na terjan dolg, saj je bilo v obdobju med COVID-19 terjanega za 37.070.660,25 EUR dolga, kar je za 34,9% manj kot v obdobju pred COVID-19 (56.912.311,26 EUR).
2. Na terjan dolg so pomembno vplivale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, saj je v obdobju omejitev zaznati bistven upad terjanega dolga. V obdobju z omejitvami je bilo tako mesečno v povprečju terjanega za 13.772.318,43 EUR dolga, kar je za 75% manj kot v obdobju brez omejitev, ko je bilo terjanega kar 55.191.592,78 EUR dolga.
3. Zanimiva pa je primerjava med obdobjem pred COVID-19 in obdobjem med COVID-19 brez omejitev, saj le-ta kaže na zelo majhno razliko v povprečni vrednosti terjanega dolga. V obdobju med COVID-19 brez omejitev je bilo terjanega za 55.191.592,78 EUR dolga, kar je le za 3% manj kot v obdobju pred COVID-19 (56.912.311,26 EUR).

V času omejitev zaradi COVID-19 je bilo torej terjanega manj dolga. Po sprostitvi uvedenih interventnih ukrepov pa je povprečni mesečni znesek terjanega dolga primerljiv z zneskom iz obdobja pred COVID-19.

Rezultati analize plačil. Iz splošnih podatkov (tabela 6), je razvidno, da je bila aritmetična sredina za celotno obdobje raziskovanja 13.344.761,00 EUR, pri čemer je standardni odklon znašal 4.838.792,27 EUR. Najnižja mesečna vrednost plačil je znašala 2.723.492,00 EUR, najvišja pa 23.214.886,00 EUR. Iz prikazanih podatkov je razvidno, da so zneski plačil nižji v primerjavi s prej analiziranim terjanim dolgom.

Primerjava podatkov za obdobje pred in med COVID-19 nakazuje, da je bilo v povprečju v obdobju pred COVID-19 izvedenih več plačil (15.843.539,96 EUR), kot v obdobju med COVID-19 (9.128.071,50 EUR). Tudi v tem primeru se v obdobju med COVID-19 kaže večja razpršenost mesečnih plačil kot pred COVID-19, saj je standardni odklon v prvem primeru znašal 4.593.477,89 EUR, v drugem pa 2.867.664,11 EUR. Prav tako je moč zaznati izrazite razlike med najnižjimi in najvišjimi vrednostmi mesečnih plačil. V obdobju pred COVID-19 je najvišja vrednost mesečnih plačil znašala 23.214.886,00 EUR, v obdobju med COVID-19 pa 16.681.820,00 EUR. Najnižja mesečna vrednost plačil je v obdobju pred COVID-19 znašala 9.737.522,00 EUR, pri čemer je bil znesek v obdobju med COVID-19 več kot trikrat manjši, in sicer 2.723.492,00 EUR.

Tabela 6: Prikaz rezultatov opisne statistike plačil (v EUR)

Celotno obdobje raziskovanja		
Aritmetična sredina	13.344.761,00	
Standardni odklon	4.838.792,27	
Minimalna vrednost	2.723.492,00	
Maksimalna vrednost	23.214.886,00	
	Obdobje pred COVID-19	Obdobje med COVID-19
Aritmetična sredina	15.843.539,96	9.128.071,50
Standardni odklon	2.867.664,11	4.593.477,89
Minimalna vrednost	9.737.522,00	2.723.492,00
Maksimalna vrednost	23.214.886,00	16.681.820,00
	Obdobje COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Obdobje COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Aritmetična sredina	4.647.946,00	12.612.613,56
Standardni odklon	2.044.588,67	2.281.434,80
Minimalna vrednost	2.723.492,00	9.794.180,00
Maksimalna vrednost	8.394.153,00	16.681.820,00

Vir: lastno delo.

Če je bilo mogoče zaznati vpliv COVID-19 na mesečne zneske plačil, je pri analizi plačil v času omejitev še bolj opazen vpliv le-teh na vodenje izvršilnih postopkov. Slednje se odraža že pri sami aritmetični sredini, ki je v obdobju z omejitvami znašala 4.647.946,00 EUR. Ob tem je zanimivo poudariti, da sta standardna odklona v obeh obdobjih zelo podobnih vrednosti, in sicer v obdobju z omejitvami 2.044.588,67 EUR in v obdobju brez omejitev 2.281.434,80 EUR. V obdobju brez omejitev je vrednost aritmetične sredine znašala 12.612.613,56 EUR. Izrazita razlika se odraža tudi pri primerjavi minimalnih vrednosti, ki je v obdobju z omejitvami znašala 2.723.492,00 EUR. Manjša razlika v plačilih se odraža v primeru maksimalnih vrednosti mesečnih plačil. Le-ta je v obdobju z

omejitvami znašala 8.394.153,00 EUR in je bila za dvakrat manjša kot v obdobju brez omejitev (16.681.820,00 EUR).

Iz splošne analize plačil je moč razbrati naslednje:

1. V obdobju med COVID-19 je bil zaznan povprečen upad mesečnih plačil. V obdobju med COVID-19 je bilo poplačanega za 9.128.071,50 EUR dolga, kar je za 42,4% manj kot v obdobju pred COVID-19, ko je mesečni povprečni znesek plačil znašal 15.843.539,96 EUR.
2. Na povprečna mesečna plačila v obdobju COVID-19 so znatno vplivale uvedene omejitve vodenja izvršilnih postopkov, saj je bilo v obdobju z omejitvami poplačanega za 4.647.946,00 EUR dolga, kar je za 63,1% manj kot v obdobju brez omejitev (12.612.613,56 EUR).
3. Primerjava med obdobjema pred in med COVID-19 brez omejitev kaže na to, da so med povprečnim zneskom plačil razlike večje. Glede na to, da je bilo predhodno pri terjanem dolgu (tabela 5) ugotovljeno, da je bil v obdobju pred COVID-19 in v obdobju med COVID-19 brez omejitev skorajda enak znesek terjanega dolga, pa navedenega ni mogoče zaslediti pri plačilih. V obdobju med COVID-19 brez omejitev je bilo namreč v povprečju prejetih plačil za 12.612.613,56 EUR, oziroma 20,4% manj, kot v obdobju pred COVID-19, kar je razvidno iz tabele 6. Učinkovitost oziroma realizacija po izdanih sklepih v času COVID-19 je torej slabša v primerjavi z obdobjem pred COVID-19.

Glede na rezultate celotne analize davčne izvršbe lahko zaključimo, da so sprejeti interventni ukrepi za omilitev posledic epidemije COVID-19 negativno vplivali na položaj davčnega organa (upnika) ter poplačilo zapadlih terjatev, saj je bilo zaznati upad števila izdanih sklepov, zneska terjanega dolga in plačil. Če je bilo v obdobju pred COVID-19 povprečno mesečno izterjanega za 15.843.539,96 EUR dolga, je bilo v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov izterjanega le 4.647.946,00 EUR dolga mesečno. Slednje pomeni, da je bilo v času trajanja interventnih ukrepov v državni proračun mesečno nakazano 70,7% manj denarnih sredstev iz naslova izterjave neplačanih davkov.

6.4.2 Prikaz preverjanja raziskovalnih hipotez

Kot je bilo razvidno iz analiziranih podatkov, se med aritmetičnimi sredinami pojavljajo razlike, tako med obdobjema pred in med COVID-19, kot tudi v obdobju COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov, in sicer pri vseh spremenljivkah, tj. izdanih sklepih, terjanem dolgu in plačilih. V nadaljevanju bodo tako preverjene uvodoma zastavljene raziskovalne hipoteze in statistična pomembnost razlik med aritmetičnimi sredinami v obdobju COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov.

H1: Aritmetična sredina števila izdanih sklepov o davčni izvršbi je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

Prva zastavljena hipoteza bo preverjena s pomočjo t-testa o enakosti aritmetičnih sredin izdanih sklepov o davčni izvršbi v obdobju COVID-19 in ko so oziroma niso bili v veljavi interventni ukrepi. Domnevali sva, da so na število izdanih sklepov vplivali sprejeti interventni ukrepi, ki so omejevali vodenje izvršilnih postopkov. V obdobju brez omejitev je aritmetična sredina izdanih sklepov znašala 12.472,22, v obdobju z omejitvami pa le 1.789,14. Iz zapisanega je razvidno, da je moč zaznati izrazit upad števila izdanih sklepov.

Za preverjanje hipoteze sva uporabili testiranje aritmetične sredine enega vzorca, saj se vzorca nanašata na različni časovni obdobji. Preizkušali sva statistično domnevo o enakosti aritmetičnih sredin obeh časovnih obdobji. Kot je razvidno iz tabele 7 je vrednost F znašala 0,000 s stopnjo značilnosti višjo od 0,05, in sicer 0,983. Na podlagi Levenovega testa lahko potrdiva hipotezo o homogenosti varianc. T-test pokaže vrednost -5,47, stopnja značilnosti (1-repa) pa je manjša od 0,05, in sicer 0,000. Slednje pomeni, da lahko sprejmemo sklep, da so na upad števila izdanih sklepov pomembno vplivali sprejeti ukrepi o omejevanju vodenja izvršilnih postopkov. Z uvedbo omejitev je upadlo število izdanih sklepov o davčni izvršbi.

Tabela 7: Preverjanje hipoteze o razlikah med številom izdanih sklepov o davčni izvršbi glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov

	Levenov test enakosti varianc		t-test enakosti aritmetičnih sredin						
	F	Sig.	t	df	Stop. znač.	Razlika aritmet. sredine	Stand. napaka razlike	95% interval zaupanja razlike	
					1-repa			Spodnji	Zgornji
Predpostavka enakosti varianc	0	0,983	-5,47	14	0,000	-10.683,08	1.952,69	-14.871,18	-6.494,97
Predpostavka neenakosti varianc			-5,32	11,45	0,000	-10.683,08	2.007,68	-15.080,60	-6.285,56

Vir: lastno delo.

H2: Aritmetična sredina zneska terjanege dolga po sklepih o davčni izvršbi je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

Pri hipotezi naju je zanimalo, ali se je terjan dolg razlikoval med obdobjem, ko so bile uvedene omejitve vodenja izvršilnih postopkov in obdobjem, ko le-teh ni bilo. Pri tem sva si postavili delovno hipotezo o razlikah med terjanim dolgom, ko so bile uvedene omejitve in ko le-teh ni bilo. Do postavitve omenjene hipoteze so naju privedli izračuni o

aritmetični sredini za obe omenjeni obdobji. V obdobju COVID-19 brez omejitev je aritmetična sredina znašala 55.191.592,78 EUR, v obdobju z omejitvami pa je padla na 13.772.318,43 EUR.

Enako kot pri preverjanju prve hipoteze, sva tudi pri tej uporabili testiranje aritmetične sredine enega vzorca. Preverjali sva statistično domnevo o enakosti aritmetičnih sredin obeh časovnih obdobj. V tem primeru je vrednost F znašala 0,031 (tabela 8), pri čemer je bila stopnja značilnosti višja od 0,05, in sicer 0,863. S pomočjo Levenovega testa sva hipotezo o homogenosti varianc potrdili. Vrednost t-testa je znašala -3,51. Stopnja značilnosti (1-repa) pa je bila manjša od 0,05, in sicer 0,0015. Tako sva potrdili hipotezo o vplivu sprejetih omejitev vodenja izvršilnih postopkov na znesek terjanege dolga. Z uvedbo omejitev vodenja izvršilnih postopkov je upadel znesek terjanege dolga po sklepih o davčni izvršbi.

Tabela 8: Preverjanje hipoteze o razlikah med zneskom terjanege dolga po sklepih o davčni izvršbi glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov

	Levenov test enakosti varianc		t-test enakosti aritmetičnih sredin						
	F	Sig.	t	df	Stop. znač.	Razlika aritmet. sredine	Stand. napaka razlike	95% interval zaupanja razlike	
					1-repa			Spodnji	Zgornji
Predpostavka enakosti varianc	0,031	0,863	-3,51	14	0,0015	-41.419.274,35	11.802.784,80	-66.733.730,08	-16.104.818,62
Predpostavka neenakosti varianc			-3,4	11,26	0,003	-41.419.274,35	12.173.277,94	-68.136.973,84	-14.701.574,85

Vir: lastno delo.

H3: Aritmetična sredina zneska plačil po sklepih o davčni izvršbi je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

Tretja analizirana raziskovalna hipoteza se navezuje na vpliv omejitev vodenja izvršilnih postopkov na znesek plačila po sklepih o davčni izvršbi. Odgovor sva podali s pomočjo delovne hipoteze, da so sprejete omejitve vplivale na znesek plačil po sklepih o davčni izvršbi. Razlog za domnevo je moč zaslediti v podatkih o aritmetičnih sredinah iz obdobja, ko niso veljale omejitve in ko so bile le-te uvedene. V obdobju COVID-19 brez omejitev je povprečna vrednost plačil znašala 12.612.613,56 EUR, v obdobju z omejitvami pa je ta padla na 4.647.946,00 EUR.

Tudi v tem primeru sva uporabili testiranje aritmetične sredine enega vzorca, saj sva preverjali statistično domnevo o enakosti aritmetičnih sredin obeh časovnih obdobj. Kot

je razvidno iz tabele 9 je izračunana vrednost F znašala 0,019, pri stopnji značilnosti 0,893. S tem sva potrdili hipotezo o homogenosti varianc. V nadaljevanju sva izračunali vrednost t-testa, ki je znašala -7,24, pri stopnji značilnosti (1-repa) 0,000. Na podlagi tega lahko zavrneva hipotezo, da sta povprečji z in brez omejitev enaki in sprejmeva sklep, da omejitve vplivajo na plačila po sklepih o davčni izvršbi. Z uvedbo omejitev vodenja izvršilnih postopkov je upadel znesek plačila po sklepih o davčni izvršbi.

Tabela 9: Preverjanje hipoteze o razlikah med zneskom plačil po sklepih o davčni izvršbi glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov

	Levenov test enakosti varianc		t-test enakosti aritmetičnih sredin						
	F	Sig.	t	df	Stop. znač.	Razlika aritmet. sredine	Stand. napaka razlike	95% interval zaupanja razlike	
					1-repa			Spodnji	Zgornji
Predpostavka enakosti varianc	0,019	0,893	-7,24	14	0,000	-7.964.667,56	1.100.167,91	-10.324.293,05	-5.605.042,06
Predpostavka neenakosti varianc			-7,35	13,65	0,000	-7.964.667,56	1.08.4213,55	-10.295.710,46	-5.633.624,65

Vir: lastno delo.

Tako lahko z verjetnostjo potrdimo vse tri hipoteze s področja davčne izvršbe. Omejitve vodenja izvršilnih postopkov, ki so bile sprejete zaradi epidemije COVID-19, so namreč vplivale na upad števila izdanih sklepov, zneska terjanege dolga in zneska plačil.

6.4.3 Prikaz korelacij med spremenljivkami

V nadaljevanju empiričnega dela naju je zanimalo, kakšna je povezanost med različnimi spremenljivkami davčne izvršbe (tj. med izdanimi sklepi, terjanim dolgom in plačili) in kakšen vpliv ima epidemija COVID-19 na njihovo povezanost. Na podlagi izračuna Pearsonovega korelacijskega koeficienta in njegove statistične pomembnosti sva povezanost med posameznimi spremenljivkami preučevali za različna raziskovalna obdobja, in sicer za celotno raziskovalno obdobje, obdobje pred in med COVID-19 ter obdobje COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov.

Korelacije med spremenljivkami za celotno raziskovalno obdobje. Izračun Pearsonovega korelacijskega koeficienta za celotno raziskovalno obdobje pokaže, da je najvišja vrednost izračunana za povezanost med izdanimi sklepi in terjanim dolgom ($r = 0,752$), kar ja razvidno iz tabele 10. Ta povezanost je statistično pomembna, saj izračunana vrednost p (2-repa) znaša 0,000 in je manjša od 0,010. Med izdanimi sklepi in terjanim dolgom obstaja močna povezanost. Večje število izdanih sklepov bo vplivalo na povečanje terjanege dolga.

Kot druga najvišja vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta je bila izračunana povezanost med terjanim dolgom in plačili ($r = 0,708$). Omenjena povezanost je prav tako statistično pomembna, saj tudi v tem primeru izračunana vrednost p (2-repa) znaša 0,000 in je manjša 0,010. Iz navedenega je razvidno, da obstaja močna povezanost med terjanim dolgom in plačili. Povečanje terjanega dolga vodi do povečanja plačil.

Tabela 10: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo (celotno raziskovalno obdobje)

		Izdani sklepi	Terjan dolg	Plačila
Izdani sklepi	Pearsonov kor. koef.	1	0,752	0,692
	Znač. (2-repa)		0	0
	N	43	43	43
Terjan dolg	Pearsonov kor. koef.	0,752	1	0,708
	Znač. (2-repa)	0		0
	N	43	43	43
Plačila	Pearsonov kor. koef.	0,692	0,708	1
	Znač. (2-repa)	0	0	
	N	43	43	43

Vir: lastno delo.

Najnižja vrednost izračunanega Pearsonovega korelacijskega koeficienta se navezuje na povezanost med izdanimi sklepi in plačili. Vrednost r je v tem primeru znašala 0,692. Kot v prejšnjih dveh primerih je tudi ta povezanost statistično pomembna. Izračunana vrednost p (2-repa) je tudi tukaj znašala 0,000 in je bila manjša od 0,010. Med spremenljivkama obstaja zmerna povezanost. Več izdanih sklepov vodi do večjega zneska plačil.

Analiza Pearsonovega korelacijskega koeficienta nam pokaže, da med vsemi tremi spremenljivkami obstaja statistično pomembna povezanost. Med izdanimi sklepi in terjanim dolgom ter med terjanim dolgom in plačili obstaja močna povezanost. V primeru povezanosti med izdanimi sklepi in plačili pa je povezanost le zmerna.

Korelacije med spremenljivkami za obdobje pred COVID-19. Prikaz Pearsonovega korelacijskega koeficienta za obdobje pred COVID-19 pokaže drugačne rezultate, kot sva jih zasledili pri celotnem raziskovalnem obdobju (tabela 11). V tem primeru so izračunane moči povezanosti med vsemi spremenljivkami nižje. Največja vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta se pojavi med spremenljivkama izdani sklepi in terjan dolg, pri tem pa vrednost r znaša 0,342. To pomeni, da je povezanost med spremenljivkama pozitivna, vendar šibka. Izračunana vrednost p (2-repa) znaša 0,080, kar pomeni, da presega kritično vrednost 0,050, to pa pomeni, da povezanost med spremenljivkama ni statistično pomembna.

Med spremenljivkama terjan dolg in plačila je prav tako moč zaznati pozitivno povezanost, vendar je ta neznatna, saj je izračunana vrednost r enaka 0,185. Prav tako kot v prejšnjem primeru lahko tudi tukaj zasledimo preseganje kritične vrednosti p (2-repa), saj je le-ta znašala 0,355. To pa pomeni, da povezanost med spremenljivkama ni statistično pomembna.

Zanimiv je izračun povezanosti med spremenljivkama izdani sklepi in plačila. Tukaj namreč zasledimo vrednost r negativno. Ta znaša -0,172. Torej je povezanost med spremenljivkama negativna, kar pomeni, da večje število izdanih sklepov pomeni manj plačil. Vendar je povezanost med spremenljivkama neznatna. Ob tem je potrebno izpostaviti izračunano vrednost p (2-repa), ki je znašala 0,391 in s tem presegla kritično vrednost 0,050. Glede na navedeno zaključujeva, da povezava med spremenljivkama ni statistično pomembna.

Tabela 11: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo (obdobje pred COVID-19)

		Izdani sklepi	Terjan dolg	Plačila
Izdani sklepi	Pearsonov kor. koef.	1	0,342	-0,172
	Znač. (2-repa)		0,08	0,391
	N	27	27	27
Terjan dolg	Pearsonov kor. koef.	0,342	1	0,185
	Znač. (2-repa)	0,08		0,355
	N	27	27	27
Plačila	Pearsonov kor. koef.	-0,172	0,185	1
	Znač. (2-repa)	0,391	0,355	
	N	27	27	27

Vir: lastno delo.

Analizo povezanosti med spremenljivkami izdani sklepi, terjan dolg in plačila lahko zaključimo z ugotovitvama, da so povezanosti med spremenljivkami šibke ali neznatne. V vseh primerih pa niso bile statistično pomembne. To pomeni, da v času pred COVID-19 ni bilo posebne povezanosti med spremenljivkami.

Korelacije med spremenljivkami za obdobje med COVID-19. Kot je razvidno iz tabele 12, analiza korelacije med spremenljivkami izdani sklepi, terjan dolg in plačila v času med COVID-19 pokaže večjo podobnost s celotnim obdobjem raziskovanja, kot pa z obdobjem pred COVID-19. Tako kot v celotnem obdobju so tudi tukaj izračunane vrednosti Pearsonovega korelacijskega koeficienta višjih vrednosti, povezave med spremenljivkami pa so statistično pomembne. Najvišja izračunana vrednost

Pearsonovega korelacijskega koeficienta je bila med spremenljivkama izdani sklepi in plačila ($r = 0,916$). V tem primeru gre za pozitivno in zelo močno povezanost. Slednja je bila v obdobju pred COVID-19 celo negativna in neznatna. Nasprotje je tudi v sami statistični pomembnosti, ki je bila pri teh dveh spremenljivkah v obdobju COVID-19 statistično pomembna, celo na ravni $0,010$ (p (2-repa) = $0,000$), kar pomeni, da povečanje izdanih sklepov pomembno in močno vpliva na povečanje plačil.

Nekoliko manjša povezanost se je pojavila med spremenljivkama izdani sklepi in terjan dolg ($r = 0,873$). Ob tem je potrebno izpostaviti, da je tudi tukaj povezanost med spremenljivkama statistično pomembna, saj je izračunana vrednost p (2-repa) znašala $0,000$ in preseгла kritično vrednost celo na ravni $0,010$. Slednje pomeni, da je povezanost med spremenljivkama pozitivna in močna, kar nakazuje, da povečanje izdanih sklepov močno vpliva na povečanje terjanega dolga.

Tabela 12: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo, za obdobje med COVID-19

		Izdani sklepi	Terjan dolg	Plačila
Izdani sklepi	Pearsonov kor. koef.	1	0,873	0,916
	Znač. (2-repa)		0	0
	N	16	16	16
Terjan dolg	Pearsonov kor. koef.	0,873	1	0,857
	Znač. (2-repa)	0		0
	N	16	16	16
Plačila	Pearsonov kor. koef.	0,916	0,857	1
	Znač. (2-repa)	0	0	
	N	16	16	16

Vir: lastno delo.

Najnižjo izračunano vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta sta dosegli spremenljivki terjan dolg in plačila. Enako kot pri prejšnjih dveh primerih je tudi tukaj povezanost pozitivna, saj je vrednost r znašala $0,857$. Glede na izračunano vrednost jo lahko ocenimo kot močno povezanost. Prav tako gre tudi tukaj za statistično povezanost med spremenljivkama, na ravni $0,010$ (p (2-repa) = $0,000$). Povečanje terjanega dolga močno vpliva na povečanje plačil.

Primerjava obdobja pred in med COVID-19 nas privede do spoznanja, da gre za dve izrazito različni obdobji. Če v obdobju pred COVID-19 ni bilo statistično pomembne povezanosti med spremenljivkami in so bile le-te šibko oziroma neznatno povezane, pa je v obdobju med COVID-19 ta povezanost med vsemi spremenljivkami (zelo) močna in statistično pomembna, celo na ravni $0,010$.

Korelacije med spremenljivkami za obdobje med COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov. Za obdobje z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov je značilno, da so vrednosti izračunanega Pearsonovega korelacijskega koeficienta nekoliko nižje (tabela 13). Najvišja vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta se je v tem primeru pojavila med spremenljivkama terjan dolg in plačila ($r = 0,697$). Moč povezanosti med spremenljivkama je zmerna. Je pa ta povezanost edina statistično pomembna, in sicer na ravni 0,050 (p (2-repa) = 0,037). Povečanje terjanega dolga nekoliko poveča vrednost plačil.

Nekoliko manjšo vrednost izračunanega Pearsonovega korelacijskega koeficienta lahko zasledimo med spremenljivkama izdani sklepi in plačila, kjer r znaša 0,615. Tudi v tem primeru lahko govoriva o zmerni povezanosti med spremenljivkama. Vrednost izračunane statistične pomembnosti pa presega kritično vrednost 0,050, saj je vrednost p (2-repa) 0,078. To pomeni, da povezanost med spremenljivkama ni statistično pomembna.

Najmanjša povezanost je bila zaznana med spremenljivkama izdani sklepi in terjan dolg, saj je vrednost izračunanega Pearsonovega korelacijskega koeficienta znašala 0,473. V tem primeru gre prav tako za zmerno povezanost med spremenljivkama. Kot v predhodnem primeru tudi tukaj povezanost ni statistično pomembna, saj izračunana vrednost p (2-repa) presega kritično vrednost 0,050 (p (2-repa) = 0,198).

Tabela 13: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo za obdobje z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov

		Izdani sklepi	Terjan dolg	Plačila
Izdani sklepi	Pearsonov kor. koef.	1	0,473	0,615
	Znač. (2-repa)		0,198	0,078
	N	9	9	9
Terjan dolg	Pearsonov kor. koef.	0,473	1	0,697
	Znač. (2-repa)	0,198		0,037
	N	9	9	9
Plačila	Pearsonov kor. koef.	0,615	0,697	1
	Znač. (2-repa)	0,078	0,037	
	N	9	9	9

Vir: lastno delo.

Z vidika povezanosti med spremenljivkami za obdobje z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov je značilno, da so spremenljivke pozitivno in zmerno povezane. Statistična pomembnost na ravni 0,050 je zaznana le med spremenljivkama terjan dolg in plačila.

Korelacije med spremenljivkami za obdobje med COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov. V obdobju brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov je moč zaznati drugačno povezanost med spremenljivkami, kot je bila zaznana v obdobju z omejitvami. V tem primeru je moč povezanosti večja kot v prej analiziranem obdobju, saj so vrednosti izračunanega Pearsonovega korelacijskega koeficienta visoke (tabela 14). Najvišja vrednost r se pojavi med spremenljivkama izdani sklepi in terjan dolg, znaša pa 0,985. Slednje pomeni, da je povezanost med spremenljivkama pozitivna in zelo močna, pri čemer je povezanost med spremenljivkama statistično pomembna na ravni 0,010, saj je vrednost p (2-repa) 0,000. V primeru povečanja števila izdanih sklepov se bo močno povečal tudi terjan dolg.

Izdani sklepi so prav tako zelo povezani s spremenljivko plačil. Vrednost r je v tem primeru 0,836, kar pomeni pozitivno in močno povezanost. Tudi tukaj je povezanost med spremenljivkama statistično pomembna, vendar na nižji ravni 0,050 (p (2-repa) = 0,019). Tako so izdani sklepi pozitivno povezani s plačili, vendar manj močno kot s terjanim dolgom.

Nekoliko manjša moč povezanosti se pojavi med spremenljivkama terjan dolg in plačila, saj je vrednost r enaka 0,824. Tudi tukaj je povezanost pozitivna in močna. Hkrati je zaznati tudi enako raven statistične pomembnosti povezanosti spremenljivk, in sicer na nižji ravni 0,050 (p (2-repa) = 0,023). Slednje pomeni, da povečanje terjanega dolga pomeni povečanje plačil.

Tabela 14: Prikaz korelacije med spremenljivkami za davčno izvršbo za obdobje brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov

		Izdani sklepi	Terjan dolg	Plačila
Izdani sklepi	Pearsonov kor. koef.	1	0,985	0,836
	Znač. (2-repa)		0	0,019
	N	7	7	7
Terjan dolg	Pearsonov kor. koef.	0,985	1	0,824
	Znač. (2-repa)	0		0,023
	N	7	7	7
Plačila	Pearsonov kor. koef.	0,836	0,824	1
	Znač. (2-repa)	0,019	0,023	
	N	7	7	7

Vir: lastno delo.

Primerjavo povezanosti med spremenljivkami za obdobje COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov lahko zaključiva s spoznanjem, da so bile spremenljivke v obdobju brez omejitev med seboj bolj močno povezane ter da so bile vse povezanosti statistično pomembne. V obdobju z omejitvami pa je moč povezanosti padla na raven

zmerne. Prav tako je upadla raven statistične pomembnosti.

Glede na primerjano povezanosti spremenljivk na področju davčne izvršbe lahko podava sledeče ugotovitve:

1. V povezanosti spremenljivk se pojavljajo izrazite razlike, tako v obdobju pred in med COVID-19, kot tudi v obdobju z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov.
2. Povezanost med spremenljivkami je bila v obdobju pred COVID-19 zelo nizka, v določenem primeru tudi negativna. V vseh primerih ni bila statistično pomembna. Povsem nasprotno pa je bilo v obdobju med COVID-19, saj je bila zaznana (zelo) močna pozitivna in statistično pomembna povezanost med spremenljivkami.
3. V obdobjih COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov je v obdobju brez omejitev moč zaznati močno pozitivno in statistično pomembno povezanost med spremenljivkami, medtem ko v obdobju z omejitvami moč povezanosti pade na zmerno.

Na podlagi navedenih ugotovitev zaključujeva, da je imela epidemija COVID-19 vpliv na povezanost med posameznimi spremenljivkami, saj je v obdobju COVID-19 zaznati drugačno povezanost kot v obdobju pred tem. Če v času pred COVID-19 ni bilo posebne povezanosti med spremenljivkami, tega ne moremo trditi za obdobje COVID-19, saj je med vsemi spremenljivkami (zelo) močna in statistično pomembna povezanost. Slednje pomeni, da je v času epidemije COVID-19 povečanje izdanih sklepov ali terjanega dolga (zelo) močno vplivalo na povečanje plačil. Prav tako je povečanje izdanih sklepov tudi močno vplivalo na povečanje terjanega dolga. Navedenega pa za obdobje pred COVID-19 ne moreva trditi, saj so izračunane moči povezanosti med vsemi spremenljivkami nižje.

6.4.4 Prikaz analize linearnega trenda za spremenljivke

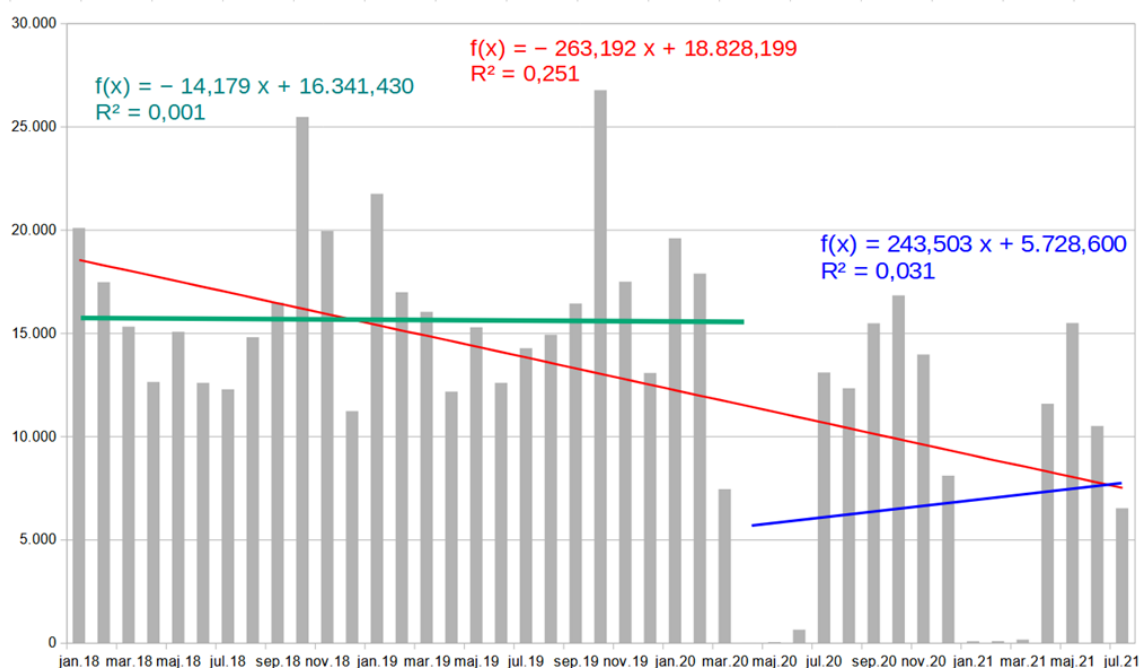
Pri analizi trenda sva izračunali linearni trend, ki nama je omogočal informativni vpogled v nadaljnji razvoj posamezne spremenljivke. Zanesljivost uporabe linearnega trenda sva preverili s pomočjo koeficienta determinacije R^2 , ki je določen na intervalu med 0 in 1.

V nadaljevanju prikazujeva linearni trend in R^2 za vse spremenljivke na področju davčne izvršbe (tj. za izdane sklepe, terjan dolg in plačila), in sicer za: celotno raziskovalno obdobje, obdobje pred in med COVID-19 ter obdobje COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov.

Linearni trend izdanih sklepov. Na podlagi linearnega trenda izdanih sklepov za celotno raziskovalno obdobje lahko ugotoviva, da je konstanta 18.828,199, smerni koeficient pa je negativen in znaša 263,192 (slika 1). Slednje pomeni, da bi bilo vsak nadaljnji mesec moč pričakovati zmanjšanje števila izdanih sklepov za 263,192. Zmanjšanje števila izdanih sklepov je bilo zaznati že v obdobju pred COVID-19, vendar

je bilo le-to dokaj nizko in je znašalo 14,179. Če obdobje pred COVID-19 primerjamo z obdobjem med COVID-19 pa lahko zaznamo povečanje smernega koeficienta v vrednosti 243,503. Vidimo, da se linearni trend pred in med COVID-19 bistveno razlikuje. Le-to se odraža tudi v samih vrednostih konstante. V obdobju pred COVID-19 je ta znašala 16.341,430, v obdobju med COVID-19 pa je bila skoraj trikrat manjša, in sicer 5.728,600. Iz izračunanih vrednosti R^2 za vse opisane primere je potrebno izpostaviti, da linearni trend v teh primerih ni najbolj zanesljivo orodje za napovedovanje trendov.

Slika 1: Prikaz števila izdanih sklepov po mesecih (linearni trend)

Legenda:

- Celotno obdobje
- Obdobje pred COVID-19
- Obdobje med COVID-19

Vir: lastno delo.

Če primerjamo še linearni trend spremenljivke števila izdanih sklepov za obdobje COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov, je moč zaznati različne vrednosti konstant (tabela 15). V obdobju z omejitvijo je ta znašala 15.874,815, v obdobju brez omejitev pa je bila negativna in je znašala 3.137,003. Ob tem je moč zaznati obratne predznake pri smernih koeficientih. Če je v obdobju z omejitvami zaznati pozitivno vrednost smernega koeficienta, in sicer 1.231,541, pa lahko v obdobju brez omejitev zaznamo negativno vrednost omenjenega koeficienta, tj. 675,121. Slednje pomeni, da bi se v prihodnosti mesečno število izdanih sklepov v obdobju z omejitvami povečevalo, v obdobjih brez omejitev pa zmanjševalo. Vendar nas nizke vrednosti R^2 opozarjajo na previdnost pri uporabi linearnega trenda, saj so le-te prenizke.

Tabela 15: Prikaz linearne trenda za spremenljivko izdani sklepi za obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov

	Z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Linearna enačba	$f(x) = 1.231,541 * x - 3.137,003$	$f(x) = -675,121 * x + 15.874,815$
Vrednost R ²	R ² = 0,379	R ² = 0,279

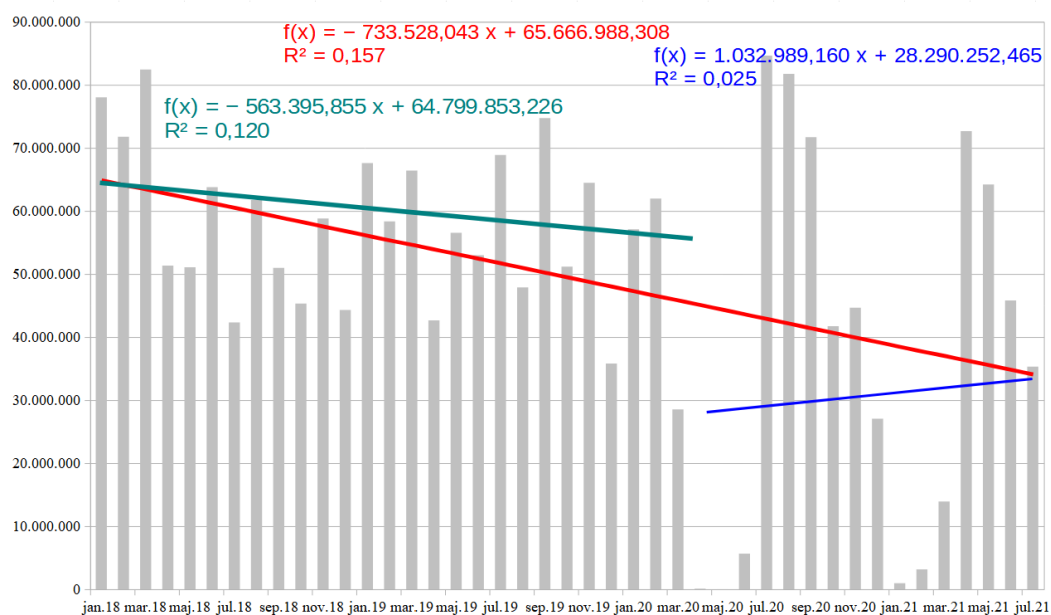
Vir: lastno delo.

Na podlagi zapisanega lahko izpostavimo dve spoznanji o analizi trenda števila izdanih sklepov, in sicer:

1. V obdobju pred COVID-19 je moč zaznati negativen linearni trend, med COVID-19 pa pozitiven. Le-ta je v absolutni vrednosti bistveno večji v obdobju med COVID-19, kar pomeni, da bi bila ob nadaljevanju tega obdobja večja rast izdanih sklepov. Se pa obdobji pred in med COVID-19 bistveno razlikujeta v vrednostih konstant, kar vpliva na splošno negativno vrednost smernega koeficienta.
2. V obdobjih COVID-19 z in brez omejitev se kažejo razlike v smeri linearne črte. Če le-ta narašča v obdobju z omejitvami, pa v obdobju brez omejitev pada. Slednje pomeni, da bi ob nadaljevanju obdobja z omejitvami mesečno število izdanih sklepov naraščalo, vendar zgolj zaradi obravnavanja nujnih zadev, in v obdobju brez omejitev padalo.

Linearni trend terjanega dolga. Prikaz splošnih podatkov za celotno raziskovalno obdobje nakazuje, da je smerni koeficient negativen in znaša 733.528,043 (slika 2). Slednje pomeni, da se bo znesek terjanega dolga zmanjševal, in sicer za omenjeno vrednost na mesečni ravni. Pri tem je vrednost konstante znašala 65.666.988,308. Če primerjamo obdobji pred in med COVID-19, lahko izpostavimo nasprotni vrednosti smernih koeficientov. V obdobju pred COVID-19 je znašala -563.395,855, v obdobju med COVID-19 pa je bila pozitivna in višja, tj. 1.032.989,160. Slednje pomeni, da bi bilo moč pričakovati, da bi se v obdobju pred COVID-19 znesek terjanega dolga mesečno znižal, v obdobju med pa naraščal. Ob tem je potrebno izpostaviti še različne vrednosti konstant. V obdobju pred COVID-19 je ta znašala 64.799.853,226, v obdobju med COVID-19 pa 28.290.252,465, kar kaže na izrazito razliko med konstantama. Tudi v tem primeru je potrebna previdnost pri uporabi linearne trenda, saj so vrednosti R² v vseh primerih zelo nizke.

Slika 2: Prikaz terjanega dolga po mesecih (linearni trend)

Legenda:

- Celotno obdobje
- Obdobje pred COVID-19
- Obdobje med COVID-19

Vir: lastno delo.

Primerjava linearnega trenda v obdobjih z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov nakazuje, da se smerna koeficienta razlikujeta (tabela 16). V obdobju z omejitvami je bil le ta pozitiven in je znašal 8.678.239,484. V obdobju brez omejitev pa je bil nižji in negativen, tj. -5.579.115,161. Slednje pomeni, da bi nadaljevanje obdobja z omejitvami povečevalo terjan dolg za 8.678.239,484 EUR na mesečni ravni, v obdobju brez omejitev pa bi se ta zmanjševal za 5.579.115,161 EUR. Ob tem je potrebno izpostaviti, da je vrednost konstante v obdobju brez omejitev štirikrat višja od obdobja z omejitvami, tj. 83.087.168,714. Ravno razpršenost vrednosti pri obeh obdobjih pa vodi do nizke vrednosti R^2 in posledično do omejene uporabe linearnega trenda v omenjenem primeru.

Tabela 16: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko terjan dolg (obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov)

	Z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Linearna enačba	$f(x) = 8.678.239,484 * x + 20.940.639,462$	$f(x) = -5.579.115,161 * x + 83.087.168,714$
Vrednost R^2	$R^2 = 0,504$	$R^2 = 0,535$

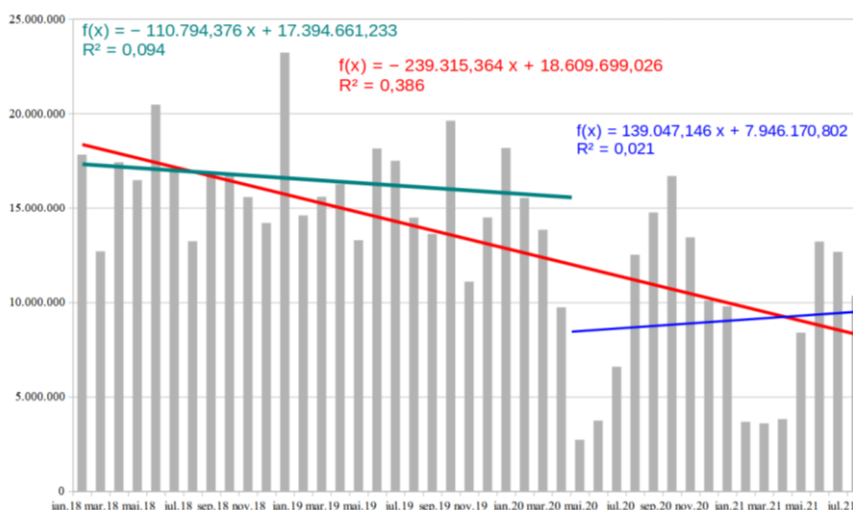
Vir: lastno delo.

Ob predpostavki, da je R^2 nizek in želji po zgolj informativnem prikazu trenda, lahko ugotovimo sledeče:

1. Enako kot pri številu izdanih sklepov je tudi tukaj linearni trend zelo podoben, in sicer je splošni smerni koeficient negativen. Negativen je tudi smerni koeficient za obdobje pred COVID-19, med obdobjem COVID-19 pa izrazito pozitiven. Slednje pomeni, da bi nadaljevanje obdobja COVID-19 povečevalo mesečne vrednosti terjanega dolga.
2. Primerjava obdobja COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov nas pripelje do enakega spoznanja, in sicer, da bi obdobje z omejitvami povečevalo mesečno vrednost terjanega dolga, obdobje brez omejitev pa bi vrednost terjanega dolga zmanjševalo.

Linearni trend plačil. Smerni kazalnik za celotno raziskovalno obdobje kaže, da je trend negativen, saj je vrednost le-tega $-239.315,364$. To pomeni, da bi se vsak nadaljnji mesec plačila zmanjšala za omenjeno vrednost. Pri tem je izračunana vrednost konstante $18.609.699,026$. Nadaljnja primerjava obdobja pred in med COVID-19 kaže, da se omenjeni obdobja razlikujeta, kar je razvidno tudi iz slika 3. V obdobju pred COVID-19 je smerni koeficient negativen in znaša $110.794,376$, v obdobju med COVID-19 pa pozitiven in znaša $139.047,047$. Prav tako se razlikujeta konstante vrednosti, in sicer ta v prvem obdobju znaša $17.394.661,233$, v drugem pa zgolj $7.946.170,802$. Iz zapisanega je razvidno, da bi se tudi v prihodnosti med omenjenima obdobjema pojavljala različna dinamika plačil, vendar je pri tem potrebna previdnost, saj so bile vse izračunane vrednosti R^2 nižje ob $0,4$.

Slika 3: Prikaz plačil po mesecih (linearni trend)

Legenda:

- Celotno obdobje
- Obdobje pred COVID-19
- Obdobje med COVID-19

Vir: lastno delo.

Primerjava linearnega trenda plačil za obdobji z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov naju je pripeljala do enakih spoznanj kot že predhodno pri terjanem dolgu, in sicer nakazuje pozitiven linearni trend v obdobju z omejitvami, tj. 506.228,641 in negativen linearni trend v obdobju brez omejitve, tj. -425.550,192. Slednje pomeni, da bi vrednost plačil v primeru nadaljevanja obdobja z omejitvami naraščala ter v primeru brez omejitev padala. Tabela 17 prikazuje izrazito razliko med obema konstantama. V primeru obdobja z omejitvami je ta znašala le 2.623.031,538, v obdobju brez omejitev pa 14.740.364,491. Glede na nizke vrednosti R^2 , ki v primeru brez omejitev znašajo 0,260 in v obdobju z omejitvami 0,286, lahko ugotovimo, da le-to znižuje zaupanje v uporabo linearnega trenda.

Tabela 17: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko plačila za obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov

	Z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Linearna enačba	$f(x) = 506.228,641 * x + 2.623.031,538$	$f(x) = -425.550,192 * x + 14.740.364,491$
Vrednost R^2	$R^2 = 0,286$	$R^2 = 0,260$

Vir: lastno delo.

Glede na analizo linearnega trenda pri spremenljivki plačil lahko ugotovimo sledeče:

1. Zaznan je splošen negativni linearni trend, kot v primeru izdanih sklepov in terjanega dolga. Prav tako se tudi pri plačilih pojavljajo razlike med obdobjema pred in med COVID-19. Za obdobje pred COVID-19 je namreč značilen negativen trend, v obdobju med COVID-19 pa pozitiven trend.
2. Opazne so izrazite razlike med obdobjema COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov. Tudi tukaj se pojavlja enak trend kot v primeru terjanega dolga, in sicer pozitiven linearni trend v obdobju z omejitvami in negativen v obdobju brez omejitev. V primeru obdobja z omejitvami je zaznana izrazito nizka vrednostna konstanta.

6.5 Analiza podatkov sodnih izvršb

Analiza podatkov sodnih izvršb je bila izvedena na podlagi podatkov, prejetih s strani Urada predsednika Vrhovnega sodišča RS, pripravljene pa so bili v okviru pristojnih služb Vrhovnega sodišča RS, in sicer Službe za razvoj sodne uprave ter Službe za upravljanje projektov.

V okviru sodne statistike sva se odločili obravnavati podatke, ki se nanašajo na izvršilne zadeve na podlagi verodostojne listine, ki jih rešuje in vodi COVL, v sodnih poročilih pa se le-ta obravnava kot samostojna poročevalska enota. Pri navedenih zadevah COVL

zgolj dovoli izvršbo (zadeve ne reši vsebinsko) ter jih po pravnomočnosti sklepa o dovolitvi izvršbe odstopi okrajnim sodiščem, ki opravijo izvršbo. Trajanje postopka na COVL se šteje od prejema zadeve do pravnomočnosti sklepa o izvršbi (dovolitvi izvršbe) oziroma do vsebinske rešitve zadeve (npr. umik predloga ali ugoditev ugovora) (Vrhovno sodišče, 2021).

Analiza podatkov sodnih izvršb se nanaša na:

1. število prejetih predlogov za začetek postopka izvršbe (v nadaljevanju prejeti predlogi),
2. število predlaganih sredstev izvršb (v nadaljevanju sredstva izvršbe), pri čemer je potrebno opozoriti, da je v enem predlogu za izvršbo lahko hkrati predlaganih več izvršilnih sredstev, zato podatki o predlaganih sredstvih izvršbe niso primerljivi s številom prejetih predlogov (Vrhovno sodišče, 2021) in
3. povprečni dejanski čas reševanja zadev izvršilnih postopkov (v nadaljevanju povprečni čas reševanja). Povprečni dejanski čas reševanja zadev se izračunava po formuli: dejanski čas reševanja vseh rešenih zadev v proučevanem obdobju/število vseh rešenih zadev v enakem obdobju. Dejanski čas reševanja zadev predstavlja število dni od dneva prejema zadeve na sodišče do dneva črtanja zadeve (Ministrstvo za pravosodje, 2021, str. 416). Opomba: povprečni dejanski čas je izražen v mesecih, skladno s prejetimi podatki s strani sodišča.

V želji, da so podatki davčnih in sodnih izvršb (kolikor je le mogoče) primerljivi, sva pri podatkih o številu predlaganih sredstev izvršbe v analizo zajeli le podatke, ki se nanašajo na istovrstna izvršilna sredstva, in sicer na denarna sredstva pri organizacijah za plačilni promet, druge denarne terjatve, nematerializirane vrednostne papirje, plače in druge stalne denarne prejemke in premičnine.

6.5.1 Splošni prikaz rezultatov empirične raziskave

Najprej bova prikazali rezultate opisne statistike, ki temelji na opisu posamezne spremenljivke glede prejetih predlogov, sredstev izvršbe in povprečnega časa reševanja. Na podlagi aritmetične sredine, standardnih odklonov, minimalne in maksimalne mesečne vrednosti opisujeva značilnosti celotnega raziskovalnega obdobja, razlike pred in med obdobjem COVID-19 ter obdobjem COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov.

Rezultati analize števila predlogov. Tabela 18 prikazuje povprečje mesečno prejetih predlogov v celotnem raziskovalnem obdobju (9.798,44), pri čemer je bilo minimalno število 3.278, maksimalno pa 11.575 predlogov. Standardni odklon oziroma odklon podatkov za posamezni mesec od aritmetične sredine je znašal 2.500,38 predlogov.

Primerjava podatkov za obdobji pred in med COVID-19 prikazuje, da je aritmetična sredina mesečno prejetih predlogov za obdobje pred COVID-19 višja kot v obdobju med COVID-19. V obdobju pred COVID-19 je aritmetična sredina znašala 10.520,74, v obdobju med pa 8.579,56. Pri primerjavi standardnega odklona skoraj ni zaznati razlik, saj je le-ta v obdobju pred COVID-19 znašal 2.312,26, v obdobju med COVID-19 pa 2.390,43 predlogov. Navedeno kaže, da so podatki med obema obdobjema enako razpršeni. V obdobju pred COVID-19 je minimalna vrednost znašala 6.990 predlogov, v času med COVID-19 pa je bila za polovico nižja in je znašala zgolj 3.278 predlogov. Prav tako je razliko zaznati tudi pri primerjavi maksimalne vrednosti, vendar ta ni tako izrazita kot pri minimalni vrednosti. V času pred COVID-19 je bilo mesečno maksimalno prejetih 15.558 predlogov, med COVID-19 pa 11.575.

Tabela 18: Prikaz rezultatov opisne statistike prejetih predlogov

Celotno obdobje raziskovanja		
Aritmetična sredina	9.798,44	
Standardni odklon	2.500,38	
Minimalna vrednost	3.278	
Maksimalna vrednost	15.558	
	Obdobje pred COVID-19	Obdobje med COVID-19
Aritmetična sredina	10.520,74	8.579,56
Standardni odklon	2.312,26	2.390,43
Minimalna vrednost	6.990	3.278
Maksimalna vrednost	15.558	11.575
	Obdobje COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Obdobje COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Aritmetična sredina	7.359,00	9.528,89
Standardni odklon	2.288,99	2.113,54
Minimalna vrednost	3.278	6.716
Maksimalna vrednost	10.436	11.575

Vir: lastno delo.

Nadalje je prikazana analiza podatkov znotraj obdobja COVID-19, pri čemer so primerjani podatki obdobja z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov. V obdobju z omejitvami je bilo mesečno prejetih predlogov 7.359, v obdobju brez omejitev pa je bila aritmetična sredina višja in je znašala 9.528,89 predlogov. Primerjava standardnih odklonov kaže, da so podatki v obeh obdobjih približno enako razpršeni, saj je v obdobju z omejitvami ta znašal 2.288,99, v obdobju brez omejitev pa 2.113,54. Tudi v tem obdobju je zaznati izrazito razliko pri minimalni vrednosti mesečno prejetih predlogov, ki je v obdobju z omejitvami znašala 3.278, v obdobju brez omejitev pa 6.716 predlogov. Manjšo razliko je zaznati pri maksimalni vrednosti, ki je v obdobju z omejitvami znašala 10.436, v obdobju brez omejitev pa 11.575 predlogov na mesec.

Iz analiziranih prejetih predlogov lahko ugotovimo sledeče:

1. Primerjava aritmetičnih sredin v obdobju pred in med COVID-19 kaže na pojav razlik v povprečnem mesečnem številu prejetih predlogov sodnih izvršb. V obdobju med COVID-19 je bilo prejetih 8.579,56 predlogov, kar je za 18,4% manj kot v obdobju pred COVID-19, ko je bilo v povprečju mesečno prejetih 10.520,74 predlogov.
2. Razlike v povprečnem mesečnem številu prejetih predlogov se kažejo tudi znotraj samega obdobja COVID-19. V obdobju z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov je bilo mesečno v povprečju prejetih 7.359 predlogov, kar je za 22,7% manj kot v obdobju brez omejitev, ko je bilo prejetih 9.528,89 predlogov.
3. Zanimiva je tudi primerjava med obdobjem pred COVID-19 in obdobjem med COVID-19 brez omejitev, saj le-ta kaže na manjšo razliko glede povprečnega števila prejetih predlogov. V obdobju med COVID-19 brez omejitev je bilo prejetih 9.528,89 predlogov, kar predstavlja 9,4% manj predlogov kot v obdobju pred COVID-19, ko je bilo prejetih 10.520,74 predlogov.

Iz navedenega lahko zaključiva, da je bilo v času COVID-19 podanih manj predlogov upnikov za uvedbo sodnih izvršilnih postopkov, saj predvidevava, da so bili upniki seznanjeni z interventnimi ukrepi, ki so omejevali postopek izvršbe, zaradi česar niso podajali predlogov za izvršbo.

Rezultati analize števila sredstev izvršbe. V drugem delu opisne statistike analizirava podatke glede sredstev izvršbe. V celotnem raziskovalnem obdobju je bilo povprečno mesečno število sredstev izvršbe 20.816,67 (tabela 19). Od tega je bilo mesečno predlaganih minimalno 6.659 ter maksimalno 33.000 sredstev izvršbe. Standardni odklon mesečnih podatkov od aritmetične sredine je znašal 5.287,94.

Tabela 19: Prikaz rezultatov opisne statistike sredstev izvršbe

Celotno obdobje raziskovanja		
Aritmetična sredina	20.816,67	
Standardni odklon	5.287,94	
Minimalna vrednost	6.659,00	
Maksimalna vrednost	33.000,00	
	Obdobje pred COVID-19	Obdobje med COVID-19
Aritmetična sredina	22.023,04	18.780,94
Standardni odklon	4.960,08	5.348,84
Minimalna vrednost	14.759,00	6.659,00
Maksimalna vrednost	33.000,00	25.708,00
	Obdobje COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Obdobje COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Aritmetična sredina	16.128,57	20.843,89

se nadaljuje

Tabela 19: Prikaz rezultatov opisne statistike sredstev izvršbe (nad.)

	Obdobje COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Obdobje COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Standardni odklon	5.142,89	4.781,58
Minimalna vrednost	6.659,00	14.423,00
Maksimalna vrednost	22.399,00	25.708,00

Vir: lastno delo.

Pri primerjavi podatkov pred in med COVID-19 je opaziti, da je bilo v obdobju pred COVID-19 povprečno mesečno predlaganih več sredstev izvršbe (22.023,04) kot med obdobjem COVID-19 (18.780,94). Razlike je mogoče zaznati tudi pri standardnem odklonu, ki je višji v obdobju med COVID-19, saj je ta znašal 5.348,84, v obdobju pred COVID-19 pa 4.960,08. Izrazita razlika se pojavlja pri mesečni minimalni vrednosti, ki je v obdobju pred COVID-19 znašala 14.759, v obdobju med COVID-19 pa se je število več kot prepolovilo, in sicer na 6.659. Manjšo razliko je zaznati v primeru mesečne maksimalne vrednosti števila sredstev izvršbe, ki je v obdobju pred COVID-19 znašala 33.000, v obdobju med COVID-19 pa 25.708.

Do razlik prihaja tudi v obdobju med COVID-19. V obdobju omejitev vodenja izvršilnih postopkov je bilo povprečno mesečno predlaganih 16.128,57 sredstev izvršbe, v obdobju brez omejitev pa 20.843,89. Primerjava standardnega odklona kaže, da so podatki za obdobje z omejitvami nekoliko bolj razpršeni kot za obdobje brez omejitev, vendar je razlika minimalna. V prvem primeru je vrednost standardnega odklona znašala 5.142,89, v drugem pa 4.781,58. Minimalna vrednost mesečnega števila sredstev izvršbe je v obdobju omejitev znašala 6.659, maksimalna vrednost pa je bila za trikrat višja, in sicer je znašala kar 22.399. V obdobju brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov razlika med minimalno in maksimalno vrednostjo ni bila tako izrazita, saj je minimalna vrednost znašala 14.423, maksimalna pa 25.708.

Osnovna analiza sredstev izvršbe izkazuje naslednja spoznanja:

1. Primerjava aritmetičnih sredin v obdobju pred in med COVID-19 kaže na vpliv COVID-19 na sredstva izvršbe. V obdobju med COVID-19 je bilo povprečno mesečno predlaganih 18.780,94 sredstev izvršbe oziroma za 14,8% manj kot pred COVID-19 (22.023,04).
2. Vpliv COVID-19 se odraža tudi znotraj samega obdobja, saj je bilo v obdobju z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov povprečno mesečno predlaganih 16.128,57 sredstev izvršbe oziroma 22,6% manj kot v obdobju brez omejitev, ko je bilo predlaganih 20.843,89 sredstev izvršbe.
3. Primerjava med obdobjem pred COVID-19 in obdobjem med COVID-19 brez omejitev kaže na manjšo razliko glede povprečnega števila predlaganih sredstev

izvršbe. V obdobju med COVID-19 brez omejitev je bilo predlaganih 20.843,89 predlogov, kar predstavlja za 5,4% manj predlogov kot v obdobju pred COVID-19 (22.023,04).

Iz navedenega lahko zaključiva, da so na število sredstev izvršbe vplivale uvedene omejitve vodenja izvršilnih postopkov, kar se odraža v manjšem povprečnem številu predlaganih predlogov v obdobju med COVID-19.

Rezultati analize povprečnega časa reševanja. V celotnem raziskovalnem obdobju je povprečni čas reševanja trajal 1,57 meseca. Pri tem je standardni odklon znašal 0,46. Minimalna vrednost povprečnega časa reševanja je znašala 1,16 meseca, maksimalna vrednost pa 3,54 meseca (tabela 20).

Kot pri prvih dveh spremenljivkah, je tudi pri primerjavi podatkov glede povprečnega časa reševanja v obdobju pred in med COVID-19 zaznati razlike. V obdobju pred COVID-19 je aritmetična sredina znašala 1,42 meseca, v obdobju med COVID-19 pa 1,82 meseca. Primerjava standardnih odklonov kaže, da so podatki za obdobje med COVID-19 bolj razpršeni kot za obdobje pred. V obdobju med COVID-19 je vrednost standardnega odklona znašala 0,64, v obdobju pred COVID-19 pa 0,21. Navedeno kaže na to, da je povprečni čas reševanja v obdobju med COVID-19 bolj nihaval kot v obdobju prej. To se odraža tudi v razmerju med minimalno in maksimalno vrednostjo, ki je v obdobju med COVID-19 večje kot v obdobju pred. V obdobju med COVID-19 je mesečna minimalna vrednost povprečnega časa reševanja znašala 1,16 meseca, maksimalna vrednost pa je bila za trikrat večja, in sicer je znašala kar 3,54 meseca. V obdobju pred COVID-19 je minimalna vrednost znašala 1,25 meseca, pri maksimalni vrednosti pa je zaznati le enkratno povečanje, saj je le-ta znašala 2,07 meseca.

Tabela 20: Prikaz rezultatov opisne statistike povprečnega časa reševanja (v mesecih)

Celotno obdobje raziskovanja		
Aritmetična sredina	1,57	
Standardni odklon	0,46	
Minimalna vrednost	1,16	
Maksimalna vrednost	3,54	
	Obdobje pred COVID-19	Obdobje med COVID-19
Aritmetična sredina	1,42	1,82
Standardni odklon	0,21	0,64
Minimalna vrednost	1,25	1,16
Maksimalna vrednost	2,07	3,54

se nadaljuje

*Tabela 20: Prikaz rezultatov opisne statistike povprečnega časa reševanja (v mesecih)
(nad.)*

	Obdobje COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Obdobje COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Aritmetična sredina	2,32	1,43
Standardni odklon	0,68	0,2
Minimalna vrednost	1,24	1,16
Maksimalna vrednost	3,54	1,73

Vir: lastno delo.

Primerjava podatkov glede povprečnega časa reševanja v obdobju z oziroma brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov nakazuje, da se je v času omejitev povprečni čas reševanja postopkov podaljšal. V obdobju z omejitvami je bila aritmetična sredina 2,32 meseca, v obdobju brez omejitev pa 1,43 meseca. Pri standardnem odklonu je veliko večjo razpršenost podatkov zaznati v obdobju z omejitvami, saj je le-ta znašala 0,68 meseca, v obdobju brez omejitve pa le 0,20 meseca. Razlike je zaznati tudi pri primerjavi minimalne in maksimalne vrednosti. V obdobju z omejitvami je minimalna vrednost povprečnega časa reševanja znašala 1,24 meseca in se ni kaj dosti razlikovala od vrednosti brez omejitev, ki je znašala 1,16 meseca. Očitno razliko pa je zaznati pri primerjavi maksimalne vrednosti, ki je v obdobju z omejitvami znašala 3,54 meseca, v obdobju brez omejitev pa je bila za dvakrat nižja, in sicer 1,73 meseca.

Iz osnovne analize povprečnega časa reševanja sodno izvršilnih postopkov lahko ugotovimo sledeče:

1. Primerjava aritmetičnih sredin v obdobju pred in med COVID-19 kaže na to, da je COVID-19 imel vpliv na povprečni čas reševanja sodno izvršilnih postopkov, saj se je le-ta v obdobju med COVID-19 podaljšal za 0,4 meseca, in sicer iz 1,42 meseca na 1,82 meseca.
2. Razlike se kažejo tudi znotraj samega obdobja COVID-19. V obdobju, ko so veljale omejitve glede vodenja izvršilnih postopkov, se je povprečni čas reševanja podaljšal iz 1,43 na 2,32 meseca v času brez omejitev, kar je v primerjavi z obdobjem brez omejitev za kar dve tretjini oziroma 0,89 meseca več.
3. Primerjava med obdobjem pred COVID-19 in obdobjem med COVID-19 brez omejitev kaže na to, da med povprečnim časom reševanja skorajda ni razlik.

Na podlagi navedenega je mogoče zaključiti, da se je povprečni čas reševanja podaljšal samo v obdobju med COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov.

Glede na rezultate celotne analize sodne izvršbe ugotavljava, da so sprejeti interventni ukrepi za omilitev posledic epidemije COVID-19 negativno vplivali na področje sodne

izvršbe, saj je bilo zaznati tako upad števila prejetih predlogov za začetek postopka izvršbe in števila predlaganih sredstev izvršbe, kot tudi podaljšanje povprečnega časa reševanja posameznih izvršilnih postopkov. Iz ugotovitve, da se je povprečni čas reševanja posameznih izvršilnih postopkov v primerjavi med obdobji pred COVID-19 in v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov podaljšal za 63,4%, zaključujeva, da so sprejeti interventni ukrepi negativno vplivali na položaj upnikov. Svoje dolgove so namreč lahko izterjali kasneje, kot so to lahko storili v času pred COVID-19.

6.5.2 Prikaz preverjanja raziskovalnih hipotez

Z opisno statistiko sva tudi na področju sodne izvršbe prišli do spoznanja, da se med obdobjema pred in med COVID-19 kot tudi v obdobjih z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov pojavljajo razlike med aritmetičnimi sredinami pri vseh treh spremenljivkah, tj. prejetih predlogih, sredstvih izvršbe in povprečnega časa reševanja. V nadaljevanju preverjava uvodoma zastavljene hipoteze in statistično pomembnost razlik med aritmetičnimi sredinami.

H4: Aritmetična sredina števila prejetih predlogov za začetek postopka sodne izvršbe je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

Pri četrti hipotezi sva preverjali, ali je število prejetih predlogov v času COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja kot v obdobju COVID-19 brez omejitev. Zanima naju, ali se je v obdobju epidemije COVID-19 zaradi sprejetih interventnih ukrepov spremenilo število prejetih predlogov. Hipotezo preverjava na podlagi izračunanih aritmetičnih sredin za omenjeni obdobji.

V obdobju omejitev je aritmetična sredina mesečnega števila predlogov znašala 7.359, v obdobju brez omejitev pa 9.528,89. Iz navedenega je razvidno zmanjšanje mesečnega števila predlogov v obdobju omejitev.

Za preverjanje sva uporabili testiranje aritmetične sredine enega vzorca, ker se ta nanašata na različni časovni obdobji. Preizkušali sva statistično domnevo o enakosti aritmetičnih sredin obeh časovnih obdobji. Vrednost F znaša 0,278 s stopnjo značilnosti višjo od 0,05, in sicer 0,606 (tabela 21). Na podlagi Levenovega testa lahko potrdiva hipotezo o homogenosti varianc. T-test pokaže vrednost -1,97, stopnja značilnosti (1-repa) pa je manjša od 0,05, in sicer 0,035. Statistično hipotezo o enakosti aritmetičnih sredin zavrneva in sprejmeva delovno hipotezo. V obdobju COVID-19 z omejitvami je bilo prejetih manj predlogov za uvedbo postopka sodnih izvršb, kot v obdobju brez omejitev, saj je v času omejitev zaznati zmanjšanje števila predlogov.

Tabela 21: Preverjanje hipoteze o razlikah med številom prejetih predlogov sodne izvršbe glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov

	Levenov test enakosti varianc		t-test enakosti aritmetičnih sredin						
	F	Sig.	t	df	Stop. znač.	Razlika aritmet. sredine	Stand. napaka razlike	95% interval zaupanja razlike	
					1-repa			Spodnji	Zgornji
Predpostavka enakosti varianc	0,278	0,606	-1,97	14	0,035	-2.169,89	1.103,89	-4.537,49	197,71
Predpostavka neenakosti varianc			-1,945	12,48	0,075	-2.169,89	1.115,72	-4.590,51	250,73

Vir: lastno delo.

H5: Aritmetična sredina števila sredstev sodnih izvršb je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, nižja v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

Pri naslednji hipotezi ugotavljava, ali se je število sredstev izvršbe zmanjšalo med obdobjem COVID-19, ko so bile uvedene omejitve vodenja izvršilnih postopkov in obdobjem COVID-19 brez omejitev. Prav tako hipotezo preverjava na podlagi mesečnih podatkov o aritmetični sredini za omenjeni obdobji. Rezultati kažejo, da je aritmetična sredina v času COVID-19 z omejitvami znašala 16.128,57 in je bila v primerjavi z obdobjem brez omejitev, ko je le-ta znašala 20.843,89, manjša.

Na podlagi testiranja aritmetične sredine enega vzorca sva preverili statistično domnevo o razlikah med časovnima obdobjema. V tem primeru je vrednost F znašala 0,398, pri čemer je bila stopnja značilnosti višja od 0,05, in sicer 0,538 (tabela 22). S pomočjo Levenovega testa sva hipotezo o homogenosti varianc potrdili. Vrednost t-testa je znašala -1,89. Stopnja značilnosti (1-repa) je bila manjša od 0,05, in sicer 0,0395.

Tabela 22: Preverjanje hipoteze o razlikah med številom sredstev sodnih izvršb glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov

	Levenov test enakosti varianc		t-test enakosti aritmetičnih sredin						
	F	Sig.	t	df	Stop. znač.	Razlika aritmet. sredine	Stand. napaka razlike	95% interval zaupanja razlike	
					1-repa			Spodnji	Zgornji
Predpostavka enakosti varianc	0,398	0,538	-1,89	14	0,0395	-4.715,32	2.489,36	-10.054,46	623,82
Predpostavka neenakosti varianc			-1,88	12,53	0,084	-4715,32	2.513,73	-10.166,61	735,98

Vir: lastno delo.

Tako sva potrdili hipotezo o vplivu sprejetih omejitev vodenja izvršilnih postopkov v času COVID-19 na zmanjšanje števila sredstev izvršbe. Z uvedbo omejitev vodenja izvršilnih postopkov se je zmanjšalo število sredstev izvršbe.

H6: Aritmetična sredina povprečnega časa reševanja sodno izvršilnih postopkov je v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, daljša v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

Zadnja, šesta hipoteza, se navezuje na povprečni čas reševanja izvršilnih postopkov. Na podlagi podatkov o aritmetičnih sredinah ugotavljava, ali je povprečni čas reševanja izvršilnih postopkov v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov daljši kot v obdobju brez omejitev. S pomočjo hipoteze sva podali odgovor, da so sprejete omejitve vplivale na povprečni čas reševanja izvršilnih postopkov. Razlog za domnevo je moč zaslediti v podatkih o aritmetičnih sredinah iz obdobja COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov. V raziskovalnem obdobju COVID-19 brez omejitev je povprečni čas reševanja izvršilnih postopkov povprečno trajal 1,43 meseca, v obdobju z omejitvami pa se je podaljšal, in sicer je trajal 2,32 meseca.

Z uporabo testiranja aritmetične sredine enega vzorca sva preverili statistično domnevo o enakosti aritmetičnih sredin obeh časovnih obdobja. Izračunana vrednost F je znašala 2,758, pri stopnji značilnosti 0,119. Tako lahko potrdimo hipotezo o homogenosti varianc. V nadaljevanju sva izračunali vrednost t-testa, ki je znašala 3,77 pri stopnji značilnosti (1-repa) 0,001 (tabela 23). Na podlagi tega lahko zavrneva hipotezo, da sta povprečji brez in z omejitvami enaki ter sprejmeva sklep, da so omejitve vplivale na povprečni čas reševanja izvršilnih postopkov. Z uvedbo omejitev vodenja izvršilnih postopkov se je povprečni čas reševanja podaljšal.

Tabela 23: Preverjanje hipoteze o povprečnem času reševanja sodno izvršilnih postopkov glede na obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov

	Levenov test enakosti varianc		t-test enakosti aritmetičnih sredin						
	F	Sig.	t	df	Stop. znač.	Razlika aritmet. sredine	Stand. napaka razlike	95% interval zaupanja razlike	
					1-repa			Spodnji	Zgornji
Predpostavka enakosti varianc	2,758	0,119	3,77	14	0,001	0,89	0,24	0,38	1,4
Predpostavka neenakosti varianc			3,36	6,77	0,013	0,89	0,27	0,26	1,52

Vir: lastno delo.

Vse tri hipoteze s področja sodne izvršbe lahko potrdiva, saj so sprejete omejitve vodenja izvršilnih postopkov zaradi epidemije COVID-19 vplivale na število prejetih predlogov, število sredstev izvršb in povprečni čas reševanja. Pri prvih dveh spremenljivkah je zaznati zmanjšanje števila zadev, pri povprečnem času reševanja izvršilnih postopkov pa ravno nasprotno, in sicer podaljšanje časa.

6.5.3 Prikaz korelacij med spremenljivkami

Za področje sodne izvršbe sva izvedli analizo povezanosti med naslednjimi spremenljivkami: prejeti predlogi, sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja. Poskušali sva ugotoviti, kakšen vpliv ima epidemija COVID-19 na njihovo medsebojno povezanost. Izračunali sva Pearsonov korelacijski koeficient in njegovo statistično pomembnost za različna raziskovalna obdobja, tj. celotno obdobje, obdobje pred in med COVID-19 ter obdobje COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov.

Korelacije med spremenljivkami za celotno raziskovalno obdobje. Izračun Pearsonovega korelacijskega koeficienta za celotno raziskovalno obdobje nakazuje, da je med prejetimi predlogi in sredstvi izvršbe največja in zelo močna povezanost ($r = 0,984$) (tabela 24). Povezanost je statistično pomembna, saj vrednost p (2-repa) znaša 0,000 in je manjša od 0,010. Večje število podanih predlogov bo vplivalo na večje število izvedenih sredstev izvršbe.

Pri povezanosti prejetih predlogov in povprečnega časa reševanja je mogoče zaslediti negativno vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta ($r = -0,414$), kar pomeni, da je med spremenljivkama negativna in zmerne povezanost. Povezanost je statistično pomembna, saj vrednost p (2-repa) znaša 0,008 in je manjša od 0,010. Ob večjem številu predlogov se bo povprečni mesečni čas reševanja skrajšal.

Prav tako je negativno povezanost zaslediti med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja. Izračunana vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta, ki znaša $r = -0,401$, kaže na to, da je med spremenljivkama zmerna povezanost, ki pa je statistično pomembna, saj izračunana vrednost p (2-repa) znaša 0,000 in je manjša od 0,010. Ob povečevanju števila sredstev izvršbe se bo povprečni čas reševanja skrajšal.

Tabela 24: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (celotno raziskovalno obdobje)

		Prejeti predlogi	Sredstva izvršbe	Povprečni čas reševanja
Prejeti predlogi	Pearsonov kor. koef.	1	0,984	-0,414
	Znač. (2-repa)		0	0,006
	N	43	43	43
Sredstva izvršbe	Pearsonov kor. koef.	0,984	1	-0,401
	Znač. (2-repa)	0		0,008
	N	43	43	43
Povprečni čas reševanja	Pearsonov kor. koef.	-0,414	-0,401	1
	Znač. (2-repa)	0,006	0,008	
	N	43	43	43

Vir: lastno delo.

Ugotovimo lahko, da med vsemi tremi spremenljivkami obstaja statistično pomembna povezanost. Med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe obstaja pozitivna in zelo močna povezanost. Nasprotno pa je med spremenljivkama prejeti predlogi in povprečni čas reševanja ter sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja zaznati negativno in zmerno povezanost.

Korelacije med spremenljivkami za obdobje pred COVID-19. V obdobju pred COVID-19 se največja vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta pojavi med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe, in sicer v vrednosti 0,980, kar pomeni, da je povezanost med spremenljivkama zelo močna. Prav tako je povezanost statistično pomembna, saj vrednost p (2-repa) znaša 0,000 in je manjša od 0,010 (tabela 25). Slednje pomeni, da povečanje prejetih predlogov močno vpliva na povečanje izvedenih sredstev izvršbe.

Pri povezanosti med naslednjimi spremenljivkami je v primerjavi s celotnim obdobjem zaslediti znižanje vrednosti Pearsonovega korelacijskega koeficienta ter spremembo v statistični pomembnosti. Med spremenljivkama prejeti predlogi in povprečnim časom reševanja je Pearsonov korelacijski koeficient znašal -0,154, kar kaže na to, da je moč povezanosti tokrat neznatna. Izračunana vrednost p (2-repa) znaša 0,442 in presega kritično vrednost 0,050, zato za razliko od celotnega obdobja povezanost med spremenljivkama ni statistično pomembna.

Prav tako je med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečnim časom reševanja mogoče zaznati negativno povezanost, ki je neznatna, saj je izračunana vrednost r enaka $-0,149$. Tudi v tem primeru zasledimo preseganje kritične vrednosti $0,05$, saj p (2-repa) znaša $0,458$. Povezanost med spremenljivkama tako ni statistično pomembna.

Tabela 25: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (obdobje pred COVID-19)

		Prejeti predlogi	Sredstva izvršbe	Povprečni čas reševanja
Prejeti predlogi	Pearsonov kor. koef.	1	0,98	-0,154
	Znač. (2-repa)		0	0,442
	N	27	27	27
Sredstva izvršbe	Pearsonov kor. koef.	0,98	1	-0,149
	Znač. (2-repa)	0		0,458
	N	27	27	27
Povprečni čas reševanja	Pearsonov kor. koef.	-0,154	-0,149	1
	Znač. (2-repa)	0,442	0,458	
	N	27	27	27

Vir: lastno delo.

Iz analize povezanosti med spremenljivkami v času pred COVID-19 lahko zaključimo, da je med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe zelo močna povezanost, ki je tudi statistično pomembna. Med spremenljivkama prejeti predlogi in povprečni čas reševanja ter sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja je zaznati negativno povezanost, katere moč je tokrat neznatna. Prav tako v obeh primerih povezanost med spremenljivkama ni statistično pomembna.

Korelacije med spremenljivkami za obdobje med COVID-19. Analiza korelacije med spremenljivkami v času med COVID-19 pokaže večjo podobnost s celotnim obdobjem raziskovanja, kot z obdobjem pred COVID-19, saj so izračunane vrednosti Pearsonovega korelacijskega koeficienta zelo podobne. Tabela 26 prikazuje, da se najvišja izračunana vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta tudi v tem obdobju pojavi med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe v višini $0,996$, kar kaže na zelo močno povezanost. Spremenljivki sta statistično pomembni, na ravni $0,010$ (p (2-repa) = $0,000$). Povečanje prejetih predlogov močno vpliva na povečanje sredstev izvršb.

Pri izračunu povezanosti med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja je mogoče zaslediti negativno vrednost r , ki znaša $-0,465$. Moč povezanosti med spremenljivkama je zmerna, pri čemer je potrebno izpostaviti, da povezava med spremenljivkama ni statistično pomembna, saj znaša vrednost p (2-repa) $0,070$ in presega kritično vrednost $0,050$.

Med spremenljivkama prejeti predlogi in povprečni čas reševanja se pojavlja zmerna in negativna povezanost ($r = -0,446$). Tudi v tem primeru zasledimo preseganje kritične vrednosti 0,05, saj p (2-repa) znaša 0,084, kar kaže na to, da povezava med spremenljivkama ni statistično pomembna.

Tabela 26: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (obdobje med COVID-19)

		Število predlogov	Sredstva izvršbe	Povprečni čas reševanja
Prejeti predlogi	Pearsonov kor. koef.	1	0,996	-0,446
	Znač. (2-repa)		0	0,084
	N	16	16	16
Sredstva izvršbe	Pearsonov kor. koef.	0,996	1	-0,465
	Znač. (2-repa)	0		0,07
	N	16	16	16
Povprečni čas reševanja	Pearsonov kor. koef.	-0,446	-0,465	1
	Znač. (2-repa)	0,084	0,07	
	N	16	16	16

Vir: lastno delo.

Primerjava obdobj pred in med COVID-19 naju je privedla do spoznanja, da med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe skorajda ni zaznati sprememb. Nasprotno pa so razlike zaznane pri povezanosti med spremenljivkama prejeti predlogi in povprečni čas reševanja ter sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja, saj je bila v obdobju pred COVID-19 med njimi neznatna povezanost, v obdobju med COVID-19 pa zgolj zmerna. V obeh obdobjih med spremenljivkami ni bilo statistične pomembnosti.

Korelacije med spremenljivkami za obdobje med COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov. Za obdobje COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov so značilne visoke vrednosti Pearsonovega korelacijskega koeficienta. Najvišja vrednost r se pojavlja med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe in znaša 0,994 (tabela 27). Slednje pomeni, da je povezanost med spremenljivkama pozitivna in zelo močna. Ob tem je potrebno poudariti, da je povezanost med spremenljivkama statistično pomembna na ravni 0,010, saj je vrednost p (2-repa) 0,000. V primeru povečanja prejetih predlogov se bodo močno povečala tudi uvedena sredstva izvršbe.

Med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja je do sedaj zaznati največjo vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta, ki je tudi tokrat negativna in znaša -0,577. Glede na izračunano vrednost je med spremenljivkama zmerna povezanost. Izračunana vrednost p (2-repa) znaša 0,104 in presega kritično vrednost 0,050. Slednje

pomeni, da povezanost med spremenljivkama ni statistično pomembna.

Zelo podobne ugotovitve je zaznati tudi pri povezanosti med spremenljivkama prejeti predlogi in povprečni čas reševanja, saj Pearsonov korelacijski koeficient znaša -0,576, kar prav tako pomeni, da je med spremenljivkama negativna zmerna povezanost. Tudi tukaj med spremenljivkama ni statistične povezanosti ($p(2\text{-repa}) = 0,104$).

Tabela 27: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (obdobje z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov)

		Prejeti predlogi	Sredstva izvršbe	Povprečni čas reševanja
Prejeti predlogi	Pearsonov kor. koef.	1	0,994	-0,576
	Znač. (2-repa)		0	0,104
	N	9	9	9
Sredstva izvršbe	Pearsonov kor. koef.	0,994	1	-0,577
	Znač. (2-repa)	0		0,104
	N	9	9	9
Povprečni čas reševanja	Pearsonov kor. koef.	-0,576	-0,577	1
	Znač. (2-repa)	0,104	0,104	
	N	9	9	9

Vir: lastno delo.

Z vidika povezanosti med spremenljivkami za obdobje COVID-19 z omejitvami lahko izpostaviva, da so v tem obdobju zaznane najvišje vrednosti Pearsonovega korelacijskega koeficienta, in sicer med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja ter spremenljivkama prejeti predlogi in povprečni čas reševanja. Povezanost med spremenljivkami je zmerna in negativna, pri tem pa vse povezanosti niso statistično pomembne.

Korelacije med spremenljivkami za obdobje med COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov. Za obdobje COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov je značilno, da je vrednost izračunanega Pearsonovega korelacijskega koeficienta med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe skorajda enaka kot v obdobju z omejitvami ($r = 0,995$). Prav tako je povezanost med spremenljivkama statistično pomembna na ravni 0,010, saj je vrednost $p(2\text{-repa})$ 0,000. Povečanje prejetih predlogov močno vpliva na povečanje sredstev izvršbe.

Pri ostalih dveh analizah povezanosti je v obdobju COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov zaznati manjšo povezanost med spremenljivkami, kot v obdobju z omejitvami. Vrednost koeficienta med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečni

čas reševanja se je znižala na -0,150 (tabela 28), kar kaže na neznatno povezanost. Prav tako med spremenljivkama ni statistično pomembne povezanosti, ker izračunan p (2-repa) v višini 0,749 močno presega kritično vrednost 0,050.

Tudi pri povezanosti med spremenljivkama prejeti predlogi in povprečni čas reševanja je v tem obdobju zaznati zelo nizko, celo najnižjo vrednost Pearsonovega korelacijskega koeficienta, ki znaša -0,082. Moč povezanosti je neznatna. Vrednost izračunane statistične pomembnosti močno presega kritično vrednost 0,050, saj znaša p (2-repa) 0,861. Povezanost med spremenljivkama tako ni statistično pomembna.

Tabela 28: Prikaz korelacije med spremenljivkami za sodno izvršbo (obdobje brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov)

		Prejeti predlogi	Sredstva izvršbe	Povprečni čas reševanja
Prejeti predlogi	Pearsonov kor. koef.	1	0,995	-0,082
	Znač. (2-repa)		0	0,861
	N	7	7	7
Sredstva izvršbe	Pearsonov kor. koef.	0,995	1	-0,15
	Znač. (2-repa)	0		0,749
	N	7	7	7
Povprečni čas reševanja	Pearsonov kor. koef.	-0,082	-0,15	1
	Znač. (2-repa)	0,861	0,749	
	N	7	7	7

Vir: lastno delo.

Z vidika povezanosti med spremenljivkami za obdobje COVID-19 brez omejitev lahko izpostaviva, da so v tem obdobju v primerjavi z obdobjem z omejitvami zaznane zelo nizke vrednosti Pearsonovega korelacijskega koeficienta med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja ter prejeti predlogi in povprečni čas reševanja. Navedeno kaže na to, da med spremenljivkami ni močne povezanosti. Prav tako je zaznati močen upad statistične pomembnosti.

Ob izvedeni analizi povezanosti spremenljivk s področja sodne izvršbe lahko izpostaviva naslednje:

1. Povezanost med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe je v vseh analiziranih obdobjih zelo močna in statistično pomembna.
2. Pri povezanosti med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja ter prejeti predlogi in povprečni čas reševanja so med analiziranimi obdobji zaznane razlike, tako v obdobju pred in med COVID-19, kot tudi v obdobju z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov.

3. V obdobju pred COVID-19 je bila povezanost med spremenljivkami neznatna, v obdobju med COVID-19 pa zmerna. V obeh obdobjih je bila povezanost negativna ter statistično nepomembna.
4. V obdobjih COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov je v obdobju z omejitvami zaznati zmerno povezanost, ki je v obdobju brez omejitev upadla na raven neznatne povezanosti. Tudi v teh dveh obdobjih je bila zaznana negativna in statistično nepomembna povezanost spremenljivk.

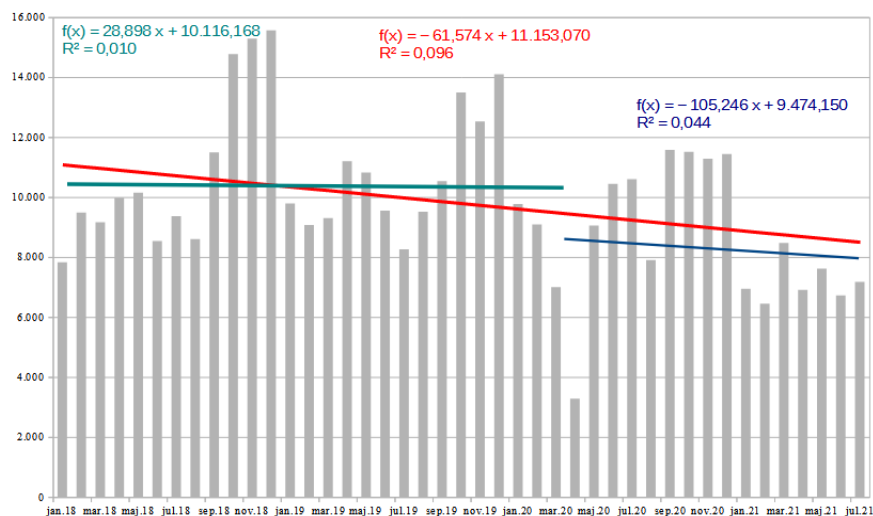
Na podlagi navedenih ugotovitev zaključujemo, da epidemija COVID-19 ni imela vpliva na povezanost med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe, saj je bila v vseh analiziranih obdobjih le-ta zelo močna in statistično pomembna. Navedeno pomeni, da je v obdobju pred COVID-19, kot tudi med COVID-19 povečanje prejetih predlogov močno vplivalo na povečanje sredstev izvršb. Nasprotno pa je epidemija COVID-19 imela določen vpliv na povezanost med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja ter prejeti predlogi in povprečni čas reševanja. V obdobju pred COVID-19 je bila njihova povezanost neznatna, v obdobju med COVID-19 pa nekoliko močnejša oziroma zmerna. V obeh obdobjih je bila povezanost negativna ter statistično nepomembna.

6.5.4 Prikaz analize linearnega trenda za spremenljivke

V nadaljevanju prikazujeva analizo linearnega trenda, na podlagi katere podajava določena predvidevanja glede bodočega razvoja spremenljivk sodne izvršbe. Zanesljivost uporabe linearnega trenda sva prav tako kot pri davčni izvršbi, preverili s pomočjo koeficienta determinacije R^2 . Analiza se nanaša na celotno raziskovalno obdobje, obdobje pred in med COVID-19 ter na obdobje COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov.

Linearni trend prejetih predlogov. Slika 4 prikazuje linearni trend prejetih predlogov sodnih izvršb za celotno raziskovalno obdobje, ki kaže, da je vsak nadaljnji mesec moč pričakovati zmanjšanje števila predlogov sodnih izvršb za 61,574 predlogov. Primerjava obdobja pred COVID-19 z obdobjem med COVID-19 pa kaže na to, da se linearna trenda bistveno razlikujeta. V obdobju pred COVID-19 je zaznati mesečno povečanje števila predlogov za 28,898. Ravno nasprotno pa je v obdobju med COVID-19 zaznati negativni smerni koeficient v vrednosti 105,246, kar pomeni, da bi se moralo število prejetih predlogov v prihodnje zmanjševati. V sami vrednosti konstant med obdobji ni zaznati takšnih razlik, saj je le-ta v obdobju pred COVID-19 znašala 10.116,168, v obdobju med COVID-19 pa 9.474,150. Pri tem je potrebno poudariti, da zaradi izračunanih zelo nizkih vrednosti R^2 za vse opisane primere linearni trend ni najbolj zanesljivo orodje za napovedovanje nadaljnjega razvoja.

Slika 4: Prikaz števila prejetih predlogov po mesecih (linearni trend)

Legenda:
■ Celotno obdobje
■ Obdobje pred COVID-19
■ Obdobje med COVID-19

Vir: lastno delo.

Pri primerjavi linearnega trenda za obdobje COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov je moč zaznati različne vrednosti konstant (tabela 29). V obdobju z omejitvijo je ta znašala 3.322,429, v obdobju brez omejitev pa 5.906.556. Prav tako je razlike zaznati tudi pri smernem koeficientu, ki pa je v obeh obravnavanih obdobjih pozitiven. To pomeni, da bi se v primeru nadaljevanja obdobja COVID-19 z omejitvami število prejetih predlogov mesečno povečevalo za 1.009,143, v obdobju brez omejitev pa za 724,467. Za razliko od predhodne analize linearnega trenda je v tem primeru izračunana vrednost R^2 visoka, zato lahko z večjo gotovostjo upoštevamo pridobljene izračune.

Tabela 29: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko prejeti predlogi (obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov)

	Z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Linearna enačba	$f(x) = 1.009,143 * x + 3.322,429$	$f(x) = 724,467 * x + 5.906,556$
Vrednost R^2	$R^2 = 0,907$	$R^2 = 0,881$

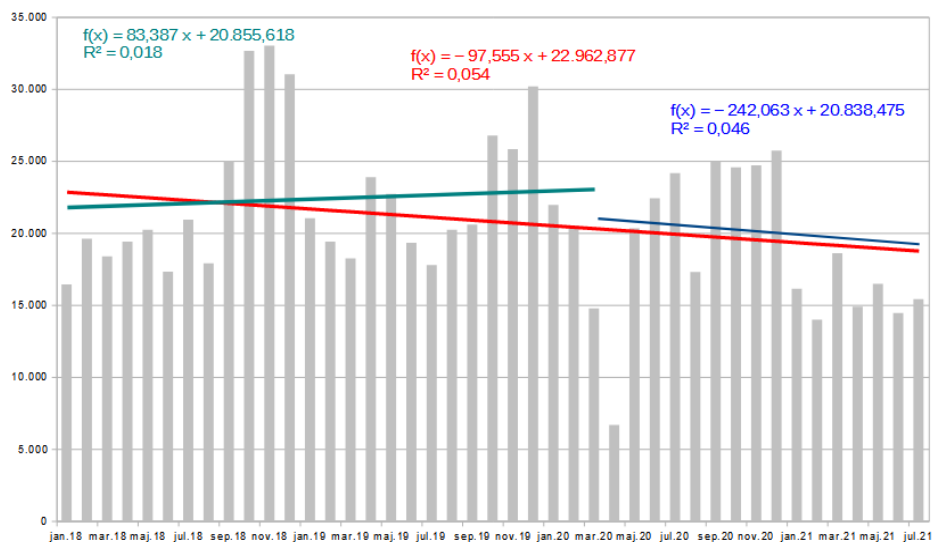
Vir: lastno delo.

Iz analize linearnega trenda za spremenljivko prejeti predlogi lahko izpostavimo naslednja spoznanja:

1. Splošni linearni trend za celotno raziskovalno obdobje je negativen. Med obdobji pred COVID-19 in med COVID-19 pa se linearna trenda bistveno razlikujeta. V obdobju pred COVID-19 le-ta narašča, v obdobju med COVID-19 pa pada. Slednje pomeni, da bi ob nadaljevanju obdobja pred COVID-19 število prejetih predlogov naraščalo in nasprotno, v obdobju med COVID-19 zmanjševalo. V vrednosti konstant med obdobjema ni zaznati bistvenih razlik. Za navedeni obdobji je izračunana zelo nizka vrednosti R^2 , kar pomeni, da linearni trend ni najbolj zanesljivo orodje za napovedovanje nadaljnjega razvoja.
2. V obdobju COVID-19 z in brez omejitev je zaznati pozitiven linearni trend. Le-ta je večji v obdobju z omejitvami, kar pomeni, da bi bila ob nadaljevanju tega obdobja večja rast prejetih predlogov. Se pa obdobji med seboj razlikujeta v vrednostih konstant. Za navedeni obdobji je značilna visoka vrednost R^2 , kar pomeni, da lahko z večjo zanesljivostjo uporabljamo linearni trend za napovedovanje prihodnjega razvoja trenda prejetih predlogov.

Linearni trend sredstev izvršbe. V nadaljevanju predstavlja linearni trend sredstev izvršbe, kjer je iz prikaza splošnih podatkov za celotno raziskovalno obdobje mogoče ugotoviti, da je smerni koeficient negativen in znaša 97,555 (slika 5). Navedeno pomeni, da bi se v prihodnje sredstva izvršbe na mesečni ravni zmanjševala za omenjeno vrednost, pri čemer vrednost konstante znaša 22.962,877.

Slika 5: Prikaz števila sredstev izvršbe po mesecih (linearni trend)

Legenda:

- Celotno obdobje
- Obdobje pred COVID-19
- Obdobje med COVID-19

Vir: lastno delo.

Če primerjamo obdobji pred in med COVID-19, lahko izpostavimo nasprotni vrednosti smernih koeficientov. V obdobju pred COVID-19 je ta znašal 83,387, v obdobju med

COVID-19 pa je bil negativen in je znašal 242,063. Slednje pomeni, da bi bilo moč pričakovati, da bi se v obdobju pred COVID-19 število predlaganih sredstev izvršb mesečno povečevalo, v obdobju med COVID-19 pa zniževalo. Pri vrednosti konstante med obdobjema skorajda ni razlik, saj je v obdobju pred COVID-19 le-ta znašala 20.855,618, v obdobju med COVID-19 pa 20.838,475. Ker je vrednost R^2 v vseh treh analiziranih obdobjih zelo nizka, je potrebna previdnost pri uporabi linearnega trenda.

Primerjava linearnega trenda v obdobjih COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov kaže na to, da sta smerna koeficienta pozitivna, a se vrednostno razlikujeta. V obdobju z omejitvami je smerni koeficient znašal 2.271,429, v obdobju brez omejitev pa je bil nižji in je znašal 1.592,150 (tabela 30). Slednje pomeni, da bi se ob nadaljevanju obdobja COVID-19 z omejitvami mesečno povečevalo število predlaganih sredstev izvršbe za 2.271,429, v obdobju brez omejitev pa za 1.592,150 predlogov. Pri tem je potrebno omeniti, da je vrednost konstante v obdobju z omejitvami znašala 7.042,857 in je za slabo polovico manjša kot v obdobju brez omejitev, ko je ta znašala 12.883,139. V obeh obravnavanih obdobjih so vrednosti R^2 visoke, kar posledično pomeni večjo zanesljivost napovedovanja trenda.

Tabela 30: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko sredstev izvršbe (obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov)

	Z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Linearna enačba	$f(x) = 2.271,429 * x + 7.042,857$	$f(x) = 1.592,150 * x + 12.883,139$
Vrednost R^2	$R^2 = 0,910$	$R^2 = 0,832$

Vir: lastno delo.

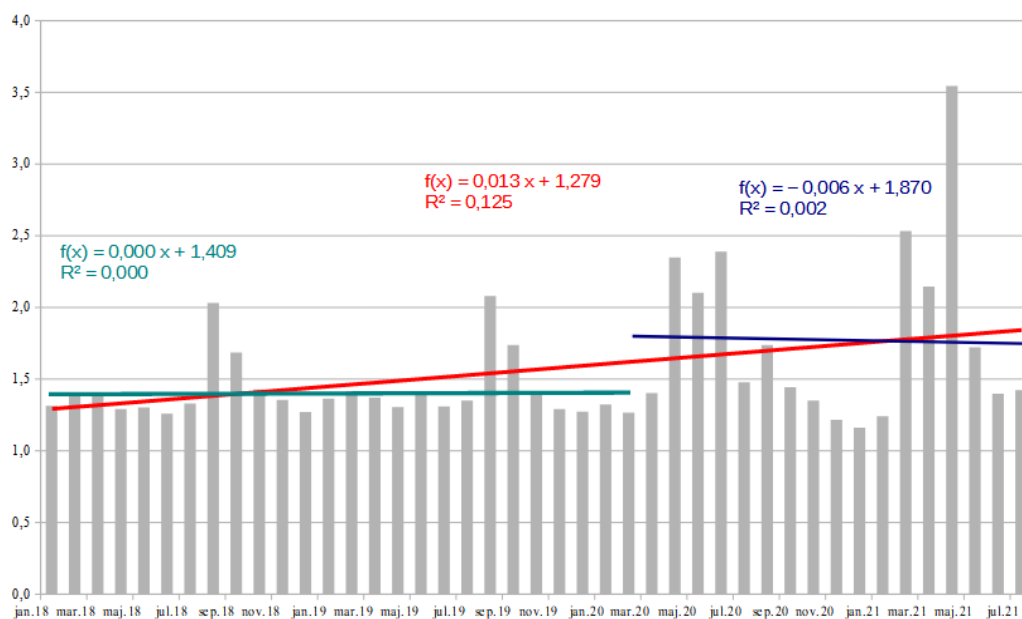
Če povzameva ugotovitve linearnega trenda za spremenljivko sredstva izvršbe, lahko izpostavimo naslednje:

1. Kot pri prejetih predlogih je tudi tukaj linearni trend zelo podoben, in sicer je splošni smerni koeficient negativen. Pri tem je izrazito negativen tudi smerni koeficient za obdobje med COVID-19 in pozitiven v obdobju pred COVID-19. Slednje pomeni, da bi nadaljevanje obdobja COVID-19 mesečno zmanjševalo število sredstev izvršbe. Izračunana vrednost R^2 je v vseh treh obdobjih zelo nizka.
2. Primerjava obdobja COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov kaže podobna spoznanja kot predhodno izvedena analiza za prejete predloge, in sicer, da bi se v obeh obdobjih povečevalo število predlaganih sredstev izvršbe. Med obdobji pa se kaže razlika v vrednosti konstante, ki je v obdobju z omejitvami za slabo polovico manjša kot v obdobju brez omejitev. Prav tako so tudi v tem primeru vrednosti R^2 visoke, kar kaže na večjo zanesljivost napovedanega trenda.

Linearni trend povprečnega časa reševanja. Slika 6 prikazuje rezultate glede povprečnega časa reševanja. Analiza celotnega raziskovalnega obdobja kaže na to, da je smerni koeficient pozitiven in znaša 0,013. Navedeno pomeni, da bi se vsak nadaljnji mesec povprečni čas reševanja podaljšal za 0,013 meseca, pri čemer znaša vrednost konstante 1,279.

Glede na nadaljnjo primerjavo obdobj pred in med COVID-19 lahko ugotovimo, da med obdobjema obstajajo razlike. V obdobju pred COVID-19 je smerni koeficient 0,000, v obdobju med COVID-19 pa negativen in znaša 0,006. Prav tako so razlike tudi pri vrednosti konstante, ki za prvo obdobje znaša 1,409, za drugo pa 1,870. Iz navedenega je razvidno, da bi v primeru nadaljevanja obdobja pred COVID-19 povprečni čas reševanja zaved ostajal nespremenjen, in sicer bi znašal 1,409 meseca. V primeru nadaljevanja obdobja med COVID-19 pa bi se le-ta na mesečni ravni skrajševal za 0,006 meseca. Pri tem opozarjava, da je potrebna previdnost, saj so izračunane vrednosti R^2 zelo nizke, v obdobju pred COVID-19 celo 0,000.

Slika 6: Prikaz povprečnega časa reševanja po mesecih (linearni trend)

Legenda:

- Celotno obdobje
- Obdobje pred COVID-19
- Obdobje med COVID-19

Vir: lastno delo.

Analiza linearnega trenda za obdobji COVID-19 z in brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov naju je pripeljala do drugačnih spoznanj, kot pri predhodno izvedeni analizi, saj je linearni trend v obeh obdobjih negativen (tabela 31). V obdobju z omejitvami znaša smerni koeficient -0,076, v obdobju brez omejitev pa -0,028, kar pomeni, da bi se v primeru nadaljevanja enega ali drugega obdobja povprečni čas reševanja na mesec

skrajševal. Pri tem je znašala konstantna vrednost v obdobju z omejitvami 2,631 meseca, v obdobju brez omejitev pa 1,573 meseca. Izračunana vrednost R^2 je v tem primeru sicer nekoliko višja kot pri obdobju pred in med COVID-19, a vendar še vedno zelo nizka. V primeru z omejitvami je znašala 0,059, v obdobju brez omejitev pa 0,154, kar znižuje zaupanje v uporabo linearnega trenda.

Tabela 31: Prikaz linearnega trenda za spremenljivko povprečni čas reševanja (obdobje COVID-19 z/brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov)

	Z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov	Brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov
Linearna enačba	$f(x) = -0,076 * x + 2,631$	$f(x) = -0,028 * x + 1,573$
Vrednost R^2	$R^2 = 0,059$	$R^2 = 0,154$

Vir: lastno delo.

Analiza linearnega trenda za spremenljivko povprečni čas reševanja je pokazala sledeče ugotovitve:

1. Za razliko od predhodnih dveh analiz je tokrat zaznati zelo nizko vrednost R^2 v vseh obdobjih, kar znižuje možnost uporabe linearnega trenda.
2. Splošni linearni trend je tokrat pozitiven. Med obdobji pred in med COVID-19 so zaznane razlike, saj je za obdobje med COVID-19 značilen negativen trend, kar kaže na skrajševanje povprečnega časa v prihodnje. V primeru nadaljevanja obdobja pred COVID-19 bi povprečni čas reševanja ostajal nespremenjen.
3. Za razliko od analize linearnega trenda za spremenljivki prejeti predlogi in sredstva izvršbe, ki je bil v obdobju COVID-19 z in brez omejitev pozitiven, je tu zaznati negativen linearni trend. Le-ta je v obdobju z omejitvami večji, pri čemer je zaznati tudi večjo vrednost konstante.

SKLEP

Plačilna nedisciplina se je dodobra zakoreninila v našo družbo, njeno povečevanje pa negativno vpliva na likvidnost podjetij. Že sama izterjava dolgov povzroča upnikom dodatne režijske stroške, med katere sodi telefonska izterjava, poštni stroški, v primeru prisilne izterjave pa tudi odvetniški in sodni stroški. Pri tem se dolžniki pogosto ne zavedajo, koliko dodatnih stroškov in neprijetnosti lahko prinese postopek izvršbe, ki upnikom omogoča, da preko državnih organov prisilijo dolžnika, da izpolni svoje zapadle obveznosti.

V RS se postopek izvršbe glede na naravo obveznosti in interes loči na davčno in sodno izvršbo. Postopka sta v večjem delu zelo podobna, med njima pa obstajajo tudi določene razlike. Naj izpostavimo predvsem pravilo, da imajo pri poplačilu terjatev davčni sklepi o

izvršbi prednost pri poplačilu nasproti sodnim sklepom v primeru izvršbe na dolžnikove denarne prejemke, denarna sredstva pri bankah in hranilnicah ter denarne terjatve. To pomeni, da se tovrstne terjatve »vrinejo« pred terjatve, vodene v postopku sodne izvršbe in so tako prednostno poplačane. Izjema od tega pravila velja zgolj v primerih, ko se s sklepom o izvršbi izterjuje preživnina oziroma odškodnina zaradi prizadetega zdravja, izgube delovne zmožnosti ali smrti preživjalca.

Standardne postopke izvršbe je marca 2020 omajal nenaden izbruh epidemije COVID-19, ki je v slovenskem gospodarskem prostoru povzročil ne samo zdravstveno krizo, temveč tudi krizo v plačilni nedisciplini. Največji izziv za podjetja je bil predvsem zagotavljanje kratkoročne likvidnosti ter ohranjanje bonitete podjetja. Slovenska vlada je v času epidemije sprejela številne interventne ukrepe, katerih glavni namen je bil omiliti posledice epidemije COVID-19 za državljane RS ter gospodarstvo. Pri tem so številni sprejeti ukrepi vplivali tudi na postopke davčnih in sodnih izvršb.

Prvi spomladanski val epidemije je trajal od 12. marca 2020 do 31. maja 2020. V tem času so bili sprejeti trije zakoni, ki so vključevali različne omejitve na področju davčnih in sodnih izvršb. Na področju davčne izvršbe je bilo ustavljeno izdajanje (novih) sklepov o davčni izvršbi, pri tem pa je veljala izjema za nujne zadeve. Zadržani oziroma odloženi so bili vsi že začeti postopki davčne in sodne izvršbe, sodišča pa so lahko opravljala naroke in odločala zgolj v nujnih zadevah, med katere so sodile izvršilne zadeve v zvezi z vzgojo in varstvom otrok ter preživninske obveznosti.

V drugem, jesenskem valu epidemije COVID-19, ki je trajal od 19. oktobra 2020 do 15. junija 2021, je bil sprejet zakon, ki je onemogočil izdajanje (novih) sklepov o davčni izvršbi. Tudi v tem času so veljale izjeme, vendar zgolj v nujnih zadevah. Že začeti postopki davčne izvršbe niso bili zadržani, odloženi pa so bili že začeti postopki sodne izvršbe, vendar zgolj zoper fizične, ne pa tudi pravne osebe.

V omenjenih obdobjih upniki niso imeli pravnega varstva za izterjavo svojih terjatev, saj so bili začasno omejeni z možnostmi izterjave svojih terjatev do dolžnikov. Tako so se znašli v precej nezavidljivem položaju v primerjavi z dolžniki. Upniki so imeli kljub vsemu v času omejitev možnost zavarovati svoje terjatve, s tem pa so si lahko vsaj malo povečali možnosti za uspešno izterjavo po prenehanju interventnih ukrepov. Prav tako so imeli možnost podati predlog za izdajo začasne odredbe za zavarovanje denarne ali nedenarne terjatve, v mednarodnih primerih pa je bil upnikom na voljo Evropski nalog za zamrznitev bančnih računov. Ta omogoča, da se zoper dolžnika v državi članici že pred začetkom postopka zamrznejo sredstva na bančnem računu dolžnika v drugi državi članici EU.

V empiričnem delu magistrskega dela sva se osredotočili na analizo podatkov, prejetih s strani FURS za področje davčne izvršbe ter s strani Vrhovnega sodišča RS za področje sodnih izvršb. Analizirali sva obdobje od 1. januarja 2018 do 31. julija 2021, pri tem pa

sva za lažjo primerjavo podatkov le-tega razdelili na manjša obdobja, in sicer na obdobje pred COVID-19 ter obdobje med COVID-19, katerega pa sva razdelili še na pod obdobje, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov in pod obdobje brez omejitev. V celotnem empiričnem delu sva upoštevali posamezni mesec kot celoto, četudi so v določenih časovnih obdobjih omejitve veljale od/do določenega dne v mesecu. Vsi podatki so analizirani na mesečnem nivoju.

V raziskovalnem delu sva postavili šest hipotez, od katerih se tri nanašajo na področje davčnih izvršb, tri pa na sodno področje. Predpostavili sva, da je število izdanih sklepov o davčni izvršbi, znesek terjanege dolga po sklepih o davčni izvršbi ter znesek plačil po teh sklepih v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov, nižje v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev. Na sodnem področju pa sva predpostavili, da je število prejetih predlogov za začetek postopka sodne izvršbe ter število sredstev sodnih izvršb v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov, nižje v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev. Prav tako sva predpostavili, da se je povprečni čas reševanja sodno izvršilnih postopkov v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov podaljšal v primerjavi z obdobjem COVID-19 brez omejitev.

Pri analizi davčnih podatkov sva se osredotočili na število izdanih sklepov, terjani dolg in plačila na mesečni ravni. Ugotovili sva, da je bilo v času COVID-19 izdanih manj sklepov o davčni izvršbi zaradi sprejetih omejitev, ki so preprečevale nemoteno izdajanje sklepov oziroma so se sklepi lahko izdajali le v nujnih primerih. Medtem ko je bilo v obdobju pred COVID-19 povprečno izdanih 16.143 sklepov mesečno, je bilo v obdobju COVID-19 z omejitvami izdanih le 1.789 sklepov oziroma za 88,9% manj. Zanimiva pa je ugotovitev, da je bilo v obdobju COVID-19 brez omejitev vodenja izvršilnih postopkov povprečno mesečno izdanih zgolj za 22,7% manj sklepov (12.472,22) kot v obdobju pred COVID-19.

Nadalje sva analizirali podatke glede terjanege dolga. Ugotovili sva, da je bilo v času omejitev zaradi COVID-19 terjanege manj dolga, po prenehanju uvedenih interventnih ukrepov pa je bil povprečni mesečni znesek terjanege dolga primerljiv z zneskom iz obdobja pred COVID-19. Če je bilo v obdobju pred COVID-19 terjanege 56,9 mio EUR dolga, je bilo v obdobju COVID-19 z omejitvami terjanege le 13,8 mio EUR oziroma za 75,8% manj dolga zaradi izvajanja samo nujnih zadev. Po prenehanju interventnih ukrepov je bila razlika v povprečni mesečni vrednosti terjanege dolga v primerjavi z obdobjem pred COVID zelo majhna, saj je bilo v obdobju COVID-19 brez omejitev terjanege le za 3% manj dolga oziroma 55,2 mio EUR.

Analiza plačil je pokazala, da je bila realizacija po izdanih sklepih v času COVID-19 slabša v primerjavi z obdobjem pred COVID-19. Če je bilo v obdobju pred COVID-19 povprečno mesečno poplačanega za 15,8 mio EUR dolga, je bilo v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov poplačanega le 4,6 mio EUR dolga. Navedeno

pomeni, da se je v času trajanja interventnih ukrepov v državni proračun steklo za 70,7% manj denarnih sredstev iz naslova izterjave neplačanih davkov, kar je moč pripisati uvedenim omejitvam vodenja izvršilnih postopkov. Po sprostitvi interventnih ukrepov, ko so se postopki davčne izvršbe lahko ponovno izvajali nemoteno, se je povprečni mesečni znesek plačil povečal na 12,6 mio EUR, vendar je bil v primerjavi z obdobjem pred COVID-19, še vedno nižji za 20,4%.

Na podlagi analiziranih podatkov sva na področju davčne izvršbe potrdili vse tri zastavljene hipoteze, kar pomeni, da so omejitve vodenja izvršilnih postopkov, ki so bile sprejete zaradi epidemije COVID-19, vplivale na upad števila izdanih sklepov, zneska terjanega dolga in zneska plačil.

V nadaljevanju sva izvedli tudi primerjavo povezanosti med posameznimi spremenljivkami davčne izvršbe, in sicer med izdanimi sklepi, terjanim dolgom in plačili ter preučili, kakšen vpliv je imela epidemija COVID-19 na njihovo povezanost. Ugotovili sva, da so bile v času epidemije COVID-19 zaznane izrazite razlike v povezanosti spremenljivk. V obdobju pred COVID-19 je bila povezanost med spremenljivkami zelo nizka in statistično nepomembna. V obdobju med COVID-19 pa je bilo opaziti ravno nasprotno, in sicer (zelo) močno pozitivno in statistično pomembno povezanost med spremenljivkami. Slednje kaže na to, da je v obdobju epidemije COVID-19 povečanje izdanih sklepov ali terjanega dolga (zelo) močno vplivalo na povečanje plačil. Prav tako je tudi povečanje izdanih sklepov močno vplivalo na povečanje terjanega dolga.

Pri analiziranju sodnih podatkov sva se osredotočali na število prejetih predlogov za začetek postopka izvršbe, število predlaganih sredstev izvršb (pri čemer je v enem predlogu za izvršbo lahko predlaganih hkrati več izvršilnih sredstev) ter povprečni dejanski čas reševanja zadev izvršilnih postopkov. Ugotovili sva, da je bilo v času pred COVID-19 povprečno podanih 10.520 predlogov mesečno, v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov pa 7.359 predlogov, kar je za 30% manj. Po sprostitvi omejitev je bilo zaznati zmanjšanje števila predlogov zgolj za 9,4%, saj je bilo povprečno podanih 9.528 predlogov mesečno.

Nadalje sva ugotovili, da je bilo v obdobju pred COVID-19 povprečno mesečno predlaganih 22.023 sredstev izvršb, v obdobju COVID-19 z omejitvami vodenja izvršilnih postopkov pa se je število zmanjšalo na 16.128 oziroma za 26,8%. Po sprostitvi interventnih ukrepov, ko so se postopki sodne izvršbe lahko ponovno izvajali, je bilo povprečno mesečno podano 20.843 sredstev izvršb, kar je le za 5,4% manj kot pred obdobjem COVID-19.

Na podlagi nadaljnje analize sva ugotovili, da je imel COVID-19 vpliv tudi na povprečni čas reševanja sodno izvršilnih postopkov. Če je v obdobju pred COVID-19 ta znašal 1,42 meseca, se je le-ta v obdobju COVID-19, ko so veljale omejitve vodenja izvršilnih postopkov, podaljšal za 0,9 meseca, na 2,32 meseca. Primerjava obdobja pred COVID-19

in med COVID-19 brez omejitev pa je pokazala, da med povprečnim časom reševanja sodno izvršilnih postopkov ni bilo bistvenih razlik, saj se je povprečni čas po sprostitvi omejitev znižal skorajda na prvotno raven oziroma na 1,43 meseca.

Pri sodnem delu sva pri preverjanju hipotez prav tako potrdili vse tri hipoteze, saj so sprejete omejitve vodenja izvršilnih postopkov zaradi epidemije COVID-19 vplivale na število prejetih predlogov, število sredstev izvršb in povprečni čas reševanja. Pri prvih dveh spremenljivkah sva zaznali zmanjšanje števila zadev, pri povprečnem času reševanja izvršilnih postopkov pa podaljšanje časa.

Tudi v sklopu področja sodne izvršbe sva izvedli analizo povezanosti med spremenljivkami prejeti predlogi, sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja ter poskušali ugotoviti, kakšen vpliv je imela epidemija COVID-19 na njihovo povezanost. Pri tem sva prišli do spoznanja, da epidemija COVID-19 ni imela vpliva na povezanost med spremenljivkama prejeti predlogi in sredstva izvršbe, saj je bila zaznana zelo močna in statistično pomembna povezanost med vsemi analiziranimi obdobji. Navedeno pomeni, da je v obdobju pred COVID-19, kot tudi med COVID-19, povečanje prejetih predlogov močno vplivalo na povečanje sredstev izvršb. Nasprotno pa je imela epidemija COVID-19 določen vpliv na povezanost med spremenljivkama sredstva izvršbe in povprečni čas reševanja ter prejeti predlogi in povprečni čas reševanja. V obdobju pred COVID-19 je bila njihova povezanost neznatna, v obdobju med COVID-19 pa nekoliko močnejša oziroma zmerna. V obeh obdobjih je bila povezanost negativna ter statistično nepomembna.

Tako lahko zaključimo, da se je v času epidemije COVID-19 zaradi sprejetih interventnih ukrepov položaj upnikov poslabšal v primerjavi z obdobjem pred epidemijo. Na davčnem področju se navedeno kaže v manjšem znesku izterjanih davkov, na sodnem področju pa v podaljšanju povprečnega časa reševanja sodno izvršilnih postopkov. Upniki so v času trajanja interventnih ukrepov imeli določene alternativne rešitve (npr. zavarovanje terjatev, Evropski nalog za zamrznitev bančnih računov itd.) vendar meniva, da le-te niso mogle v celoti nadomestiti začasne ustavitve izvajanja izvršilnih postopkov. Slovenska vlada je sicer bila zaradi epidemije COVID-19 primorana sprejeti določene ukrepe, s katerimi naj bi olajšala življenje državljanov RS ter hkrati omogočila preživetje gospodarstva. Kljub temu pa so bili sprejeti ukrepi usmerjeni predvsem v prid dolžnikom, ki so svoje terjatve lahko poravnavali pozneje, saj upniki v času interventnih ukrepov niso mogli priti do poplačila zapadlih terjatev po učinkoviti poti. Trenutno je epidemija COVID-19 še vedno prisotna med nami, zato sva mnenja, da bo le-ta v prihodnosti imela določen vpliv na plačilno sposobnost celotnega prebivalstva, kar bo posledično (negativno) vplivalo tudi na položaj upnikov v izvršilnih postopkih.

LITERATURA IN VIRI

1. AJPES. (brez datuma a). *Poslovni subjekti z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno*. Pridobljeno 10. julija 2021 iz https://www.ajpes.si/Statistike/Statistike_placilnega_prometa/Neporavnane_obveznosti/Splosno#b314
2. AJPES. (brez datuma b). *Mesečna poročila o dospelih neporavnanih obveznostih od 2003 do 2020*. Pridobljeno 10. julija 2021 iz https://www.ajpes.si/Statistike/Statistike_placilnega_prometa/Neporavnane_obveznosti/Porocila#b250
3. Akademija Finance. (2021, 2. april). »Že dan zamude s plačilom je lahko resen indikator težav«. Pridobljeno 19. decembra 2021 iz <https://akademija-finance.si/intervju-ze-dan-zamude-s-placilom-je-lahko-resen-indikator-tezav/>
4. Banka Slovenije (2015). *Predstavitev raziskave o dostopnosti finančnih virov za podjetja 2014*. Pridobljeno 10. julija 2021 iz https://bankaslovenije.blob.core.windows.net/uploaded/legacy-files/2014-Raziskava_o_dostopnosti_finan%C4%8Dnih_virov.pdf
5. Bertoncej, M. (2020, 1. oktober). Pričakuje se krepak skok insolvenčnih postopkov. Kako naj ravnaajo podjetja? *Finance*, številka 190, str.12.
6. Breznik, J., Štucin, Z. & Marflak, J. (2004). *Zakon o splošnem upravnem postopku s komentarjem*. Ljubljana: GV Založba.
7. Delakorda, A. & Žemva, M. (2001). Model za napovedovanje javnofinančnih prihodkov in odhodkov. V *Prikazi in analize IX/5* (str. 5-29). Ljubljana: Banka Slovenije.
8. Devjak, S. (2021, 9. april). Boniteta slovenskih podjetij v času koronakrize. Pridobljeno 19. decembra 2021 iz <https://www.dnb.com/sl-si/o-bisnode/onas/novice/boniteta-slovenskih-podjetij-v-casu-koronakrize/>
9. European Commission. (2021). *Taxation Trends in the European Union*. Luxembourg: Publication Office of the European Union..
10. Fortuna, D. (2009). Globe, davčna izvršba, izzivi. *Zbornik 4. dnevi prekrškovnega prava - DPP, 2009* (str. 165-176). Ljubljana: GV Založba.
11. FURS. (2018). *Davčna izvršba, podrobnejši opis*. Pridobljeno 4. oktobra 2021 iz https://www.fu.gov.si/placevanje_in_izvršba/podrocja/davcna_izvršba/#c4695
12. FURS. (2021a). *Letno poročilo Finančne uprave Republike Slovenije 2020*. Pridobljeno 10. oktobra 2021 iz <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/FURS/Strateski-dokumenti/Letno-porocilo-Financne-uprave-za-letno-2020.pdf>
13. FURS. (2021b). *Poročilo o stanju in gibanju davčnega dolga na dan 31. december 2020*. Ljubljana: FURS.
14. FURS. (brez datuma). *Seznam nepredlagateljev obračunov REK-1 in neplačnikov davkov FURS*. Pridobljeno 25. oktobra 2021 iz

- https://www.fu.gov.si/e_storitve/seznam_nepredlagatelj_jevo_obracunov_rek_1_in_neplacnikov_davkov_furs/#c6899
15. Gospodarska zbornica Slovenije. (brez datuma): *Plačilna nedisciplina*. Pridobljeno 1. julija 2021 iz [https://vmg.gzs.si/vsebina/Arhiv/1-VMG-2012/Teme-vrha/Pla %C4 %8Dilna-nedisciplina](https://vmg.gzs.si/vsebina/Arhiv/1-VMG-2012/Teme-vrha/Pla%C4%8Dilna-nedisciplina)
 16. Grafenauer, B. & Breznik, J. (2009). *Upravno pravo: procesni del: upravni postopke in upravni spor*. Ljubljana: GV Založba.
 17. Grennan, D. (2019, 5. marec). What is a Pandemic? *Jama Patient Page*. Pridobljeno 18. decembra 2021 iz <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2726986>
 18. Horvat, M. & Guzej, N. (2010). *Izvršba z verodostojno listino v teoriji in praksi*. Maribor: Založniško podjetje De VESTA.
 19. Intermountain Healthcare. (2020, 2. april). What's the difference between a pandemic, an epidemic, endemic, and an outbreak? Pridobljeno 18. decembra 2021 iz <https://intermountainhealthcare.org/blogs/topics/live-well/2020/04/whats-the-difference-between-a-pandemic-an-epidemic-endemic-and-an-outbreak/>
 20. Jerovšek, T., Simič, I., Škof, B., Kovač, P., Wakounig, M., Jerman, S., Krisper Mengušič, M., Klepac, K., Jenko, P., Štemberger, M., Erbida Golob, M., Centa Debeljak, M., Grum, O., Musar, I., Premuš, S. & Hadjar, R. (2008). *Zakon o davčnem postopku s komentarjem*. Ljubljana: Davčno izobraževalni inštitut; Maribor: Davčno finančni raziskovalni inštitut.
 21. Jerovšek, T. & Kovač, P. (2008). *Posebni upravni postopki*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
 22. Jerovšek, T. & Kovač, P. (2016). *Upravni postopek in upravni spor*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
 23. Kerševan, E. & Androjna, V. (2017). *Upravno procesno pravo*. Ljubljana: GV Založba.
 24. Kovač, M. (2011a). *Plačilni sistem in plačilna disciplina*. Maribor: Založba podjetje De Vesta.
 25. Kovač, M. (2011b). Kultura plačilne nedisciplin. *Finance*, št. 22, str. 13.
 26. Kovač P., Remic, M. & Sever, T. (2015). *Upravno-procesne dileme 3 v posebnih upravnih postopkih*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
 27. Lajevec, M. & Žgajnar, E. (2021a). *Izvršba, 1. knjiga Zakon o izvršbi in zavarovanju, komentar zakona*. Ljubljana: Tax-Fin-lex.
 28. Lajevec, M. & Žgajnar, E. (2021b). *Izvršba, 2. knjiga Zakon o izvršbi in zavarovanju, Priročnik za uporabnika*. Ljubljana: Tax-Fin-lex.
 29. Klun, M. & Jovanović, T. (2020). *Davčni sistem*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
 30. Kovač, P., Remic, M. & Sever, T. (2015). *Upravno-procesne dileme 3 v posebnih upravnih postopkih*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
 31. Leskovec, B. & Šabić, A. (2000, 22. april). *Ali imajo upniki v času epidemije res povsem zvezane roke?* Pridobljeno 22. decembra 2021 iz <http://www.jadek-pensa.si/ali-imajo-upniki-v-casu-epidemije-res-povsem-zvezane-roke/>

32. Mejač, B. (2013). Izvršilno pravo - civilno procesno pravo - pravna informatika. *Pravosodni bilten 1/2013*, str. 123.
33. Meško, K. (2013). Poroštvo v davčni izvršbi – pregled zakonskih možnosti. *Pravna praksa*, št. 2, str. 11.
34. Ministrstvo za finance. (2012). *Predlog zakona o preprečevanju zamud pri plačilih - predlog za obravnavo*. Pridobljeno 3. julija 2021 iz <http://vrs-3.vlada.si/MANDAT12/VLADNAGRADIVA.NSF/18a6b9887c33a0bdc12570e50034eb54/7A25A35030CCB831C1257A2F0030335B?O0penDocument>
35. Ministrstvo za pravosodje. (2021). *Sodna statistika 2020*. Pridobljeno 10. januarja 2022 iz <https://podatki.gov.si/dataset/43606a24-b254-40ef-846d-2b7df3db22ed/resource/7b005a8e-b174-4c26-8ad3-6ee21cfd0eff/download/sodnastatistika2020.pdf>
36. Mlinarič, F. (2000). Ali bo zakon o finančnem poslovanju podjetij res opravil s finančno nedisciplino? *Revija za računovodstvo in finance*, 27(6), 15-37.
37. Možina, D. (2011). Pravo EU in plačilna nedisciplina v Sloveniji. *Pravna praksa*, 2011, št. 11, str. 9.
38. Pernek, F., Kostanjevec, B. & Čampa, M. (2009). *Davčno pravo in javne finance*. Novo mesto: Fakulteta za poslovne in upravne vede.
39. Plankar Srovin, T., Avramoska, T., Bahovec, N., Bizjak, S., Granda, A., Lah, L. L., ... & Zakotnik, B. (2020). Koronavirusna bolezen (COVID-19) pri otrocih. *Slovenska pediatrija*, 27(3), 107-117.
40. Prohit. (2020, 29. april). *Komunikacija, pomembna večšina v procesu izterjave terjatev*. Pridobljeno 26. december 2021 iz <https://www.prohit.eu/komunikacija-pomembna-vescina/>
41. Rijavec, V. (2003). *Civilno izvršilno pravo* (1. natis). Ljubljana: GV založba.
42. Rijavec, V. (2016). Sistem pravnih sredstev v izvršbi. V *Izbrani vidiki ustavnega, civilnega in gospodarskega prava: liber amicorum Lojze Ude* (str. 231-271). Ljubljana: Pravna fakulteta, Inštitut za primerjalno pravo.
43. Riz, N. (2016, 5. oktober). *Kaj je varianca? Kdaj so variance homogene, kdaj heterogene?* Pridobljeno 14. januarja 2022 iz <https://publishwall.si/kaprika/post/235975/kaj-je-varianca-kdaj-so-variance-homogene-kdaj-heterogene>
44. Šircelj, A. (2020). *Navodilo o izvajanju davčne izvršbe v obdobju veljavnosti ukrepov po zakonu, ki ureja interventne ukrepe na javnofinančnem področju*. Pridobljeno 15. decembra 2021 iz https://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Placevanje_in_izvršba/Podrocja/Davcna_izvršba/Zakonodaja/Navodilo_o_izvajanju_davcne_izvršbe_v_obdobju_veljavnosti_ukrepov_po_zakonu_ki_ureja_interventne_ukrepe_na_javnofinancnem_podrocju.doc
45. Sodstvo Republike Slovenije. (2018). *Izvršba – izterjava dolga po sodni poti*. Pridobljeno 21. oktobra 2021 iz <https://nasodiscu.si/izvršba>

46. Sodstvo Republike Slovenije. (2019). *Izvršba - Osnovne informacije o postopku na sodišču*. Pridobljeno 21. oktobra 2021 iz https://nasodiscu.si/static/media/brosure/10_Izvršba_A4_web.pdf
47. Stanovnik, T. (2012). *Javne finance*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
48. Šinkovec, J. & Tratar, B. (2002). *Zakon o davčnem postopku s komentarjem*. Lesce: založba OZIRIS.
49. Špajzer, G. (2019). O izvršilnih stroških. *Pravosodni bilten* št. 2/2019, str. 171.
50. Špes, D. (2002). *Optimiranje davčnih obveznosti*. Skoke: Bilans Trade.
51. Štajerska gospodarska zbornica. (2016). *Plačilna nedisciplina - kje je izhod?* Pridobljeno 3. julij 2021 iz <https://www.stajerskagz.si/7-sgf-placilna-nedisciplina-kje-je-izhod/>
52. Tax-Fin-Lex. (2020). *Izvršba - vpliv izrednih ukrepov na upnika in dolžnika ter na postopek*. Pridobljeno 26. decembra 2021 iz <https://www.tax-fin-lex.si/Dogodki/Izobrazevanje/DD91363C-7AA9-4FC4-8FA1-86EC97B3AD29>
53. Vlada Republike Slovenije. (2020a). *Predlog Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo*. Pridobljeno 15. decembra 2021 iz <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/e764dacf53236ad0a891e2f79434c8bf5fcd1fded8aa200c64235d95b50cbf38>
54. Vlada Republike Slovenije. (2020b). *Predlog Zakona o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju*. Pridobljeno 15. decembra 2021 iz <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/8d4036379a43b72d1dcbea7c59963d6222edd00015d39f8fb8d5724be6c3baa4>
55. Vlada Republike Slovenije. (2020c). *Predlog Zakona o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19)*. Pridobljeno 15. decembra 2021 iz <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/93d7201e49098c253c240b1ef2f4e98eb18b8ce1b9dd3387bee635ab52acfd91>
56. Vlada Republike Slovenije. (2020č). *Predlog Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (PKP7)*. Pridobljeno 20. decembra 2021 iz <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ad7de4b32e8f25a49969e47e69f21c14d8d4ea0a4e4d8efddfebffd8c11b2541>
57. Vodlan, M. (2010). Plačilna nedisciplina in upravljanje s terjatvami do kupcev v Sloveniji. *Znanje: teorija in praksa: Zbornik 7. festivala raziskovanja ekonomije in managementa*. Koper: Fakulteta za management Koper.
58. Vodičar, T. (2019). *Izvršba na denarno terjatev dolžnika*. Pridobljeno 20. oktobra 2021 iz <http://www.tadejvodicar.si/izvršba-na-denarno-terjatev-dolznika/>
59. Volk, D. (2015). *Izvršba. Izterjava denarnih terjatev*. Maribor: Poslovna založba Maribor, založništvo d.o.o.
60. Volk, D. (2020a). Tožbe dolžnikov v izvršbi. *Pravna praksa*, št. 12, str. 9-11.

61. Volk, D. (2020b). Izvzetja in odložene izvršbe po 1. juniju 2020. *Pravna praksa*, št. 20-21, str. 9.
62. Vrhovno sodišče. (2021, 23. november). *Pojasnilo k podatkom sodne statistike*. Ljubljana: Vrhovno sodišče.
63. Žgajnar, E. (2020, 12. maj). *Kako COVID-19 vpliva na čezmejno izterjavo?* Pridobljeno 20. decembra 2021 iz <https://akademija-finance.si/kako-COVID-19-vpliva-na-cezmejno-izterjavo/>
64. Žibert, F. (2003). *Davčna teorija in politika*. Novo mesto: Visoka šola za upravljanje in poslovanje.

PRILOGE

Priloga 1: Prikaz numeričnih podatkov za področje davčne izvršbe

	Področje davčne izvršbe		
	Št. sklepov	Terjan dolg	Plačila
jan.18	20.079	78.016.321 EUR	17.813.808 EUR
feb.18	17.466	71.770.353 EUR	12.699.599 EUR
mar.18	15.309	82.411.268 EUR	17.418.972 EUR
apr.18	12.632	51.334.466 EUR	16.467.179 EUR
maj.18	15.058	51.051.792 EUR	20.459.694 EUR
jun.18	12.589	63.756.867 EUR	17.005.015 EUR
jul.18	12.269	42.314.320 EUR	13.227.416 EUR
avg.18	14.790	61.735.946 EUR	16.897.587 EUR
sep.18	16.467	50.971.503 EUR	16.825.744 EUR
okt.18	25.460	45.306.923 EUR	15.573.724 EUR
nov.18	19.948	58.805.823 EUR	14.206.287 EUR
dec.18	11.216	44.281.725 EUR	23.214.886 EUR
jan.19	21.737	67.580.262 EUR	14.604.338 EUR
feb.19	16.975	58.330.433 EUR	15.592.422 EUR
mar.19	16.021	66.382.786 EUR	16.265.193 EUR
apr.19	12.161	42.645.564 EUR	13.290.925 EUR
maj.19	15.274	56.538.572 EUR	18.145.299 EUR
jun.19	12.586	52.969.758 EUR	17.491.011 EUR
jul.19	14.257	68.865.576 EUR	14.478.570 EUR
avg.19	14.918	47.865.569 EUR	13.625.270 EUR
sep.19	16.429	74.725.206 EUR	19.613.309 EUR
okt.19	26.756	51.159.597 EUR	11.097.172 EUR
nov.19	17.488	64.460.969 EUR	14.488.852 EUR
dec.19	13.065	35.793.105 EUR	18.173.122 EUR
jan.20	19.588	57.074.991 EUR	15.527.253 EUR
feb.20	17.878	61.957.086 EUR	13.835.410 EUR
mar.20	7.443	28.525.623 EUR	9.737.522 EUR
apr.20	1	92.024 EUR	2.723.492 EUR
maj.20	0	0 EUR	3.738.158 EUR
jun.20	634	5.646.232 EUR	6.590.751 EUR
jul.20	13.092	84.614.950 EUR	12.513.803 EUR
avg.20	12.323	81.734.445 EUR	14.755.189 EUR
sep.20	15.475	71.692.860 EUR	16.681.820 EUR
okt.20	16.823	41.716.378 EUR	13.443.381 EUR
nov.20	13.956	44.633.209 EUR	10.099.555 EUR

	Področje davčne izvršbe		
	Št. sklepov	Terjan dolg	Plačila
dec.20	8.090	27.043.773 EUR	9.794.180 EUR
jan.21	76	958.647 EUR	3.677.514 EUR
feb.21	82	3.157.077 EUR	3.593.620 EUR
mar.21	155	13.900.814 EUR	3.817.934 EUR
apr.21	11.576	72.651.435 EUR	8.394.153 EUR
maj.21	15.479	64.184.372 EUR	13.216.389 EUR
jun.21	10.493	45.811.583 EUR	12.668.990 EUR
jul.21	6.519	35.292.765 EUR	10.340.215 EUR

Vir: lastno delo.

Priloga 2: Prikaz numeričnih podatkov za področje sodne izvršbe

	Področje sodne izvršbe		
	Št. predlogov	Št. sredstev izvršb	Čas reševanja
jan.18	7.826	16.415	1,31
feb.18	9.477	19.582	1,39
mar.18	9.155	18.362	1,39
apr.18	9.980	19.397	1,29
maj.18	10.140	20.218	1,3
jun.18	8.530	17.297	1,25
jul.18	9.356	20.907	1,33
avg.18	8.592	17.873	2,03
sep.18	11.484	24.984	1,68
okt.18	14.761	32.631	1,42
nov.18	15.282	33.000	1,35
dec.18	15.558	31.004	1,27
jan.19	9.782	21.013	1,36
feb.19	9.063	19.392	1,41
mar.19	9.300	18.222	1,37
apr.19	11.194	23.861	1,3
maj.19	10.813	22.704	1,41
jun.19	9.543	19.300	1,31
jul.19	8.260	17.768	1,35
avg.19	9.507	20.204	2,07
sep.19	10.529	20.579	1,73
okt.19	13.482	26.750	1,38
nov.19	12.515	25.816	1,29
dec.19	14.089	30.171	1,27
jan.20	9.765	21.941	1,32
feb.20	9.087	20.472	1,26
mar.20	6.990	14.759	1,4
apr.20	3.278	6.659	2,34
maj.20	9.051	20.303	2,1
jun.20	10.436	22.399	2,38
jul.20	10.594	24.152	1,47
avg.20	7.893	17.287	1,73
sep.20	11.575	24.962	1,44
okt.20	11.501	24.544	1,35
nov.20	11.276	24.680	1,21
dec.20	11.430	25.708	1,16

	Področje sodne izvršbe		
	Št. predlogov	Št. sredstev izvršb	Čas reševanja
jan.21	6.939	16.113	1,24
feb.21	6.443	13.972	2,53
mar.21	8.466	18.586	2,14
apr.21	6.900	14.868	3,54
maj.21	7.611	16.449	1,72
jun.21	6.716	14.423	1,39
jul.21	7.164	15.390	1,42

Vir: lastno delo.